

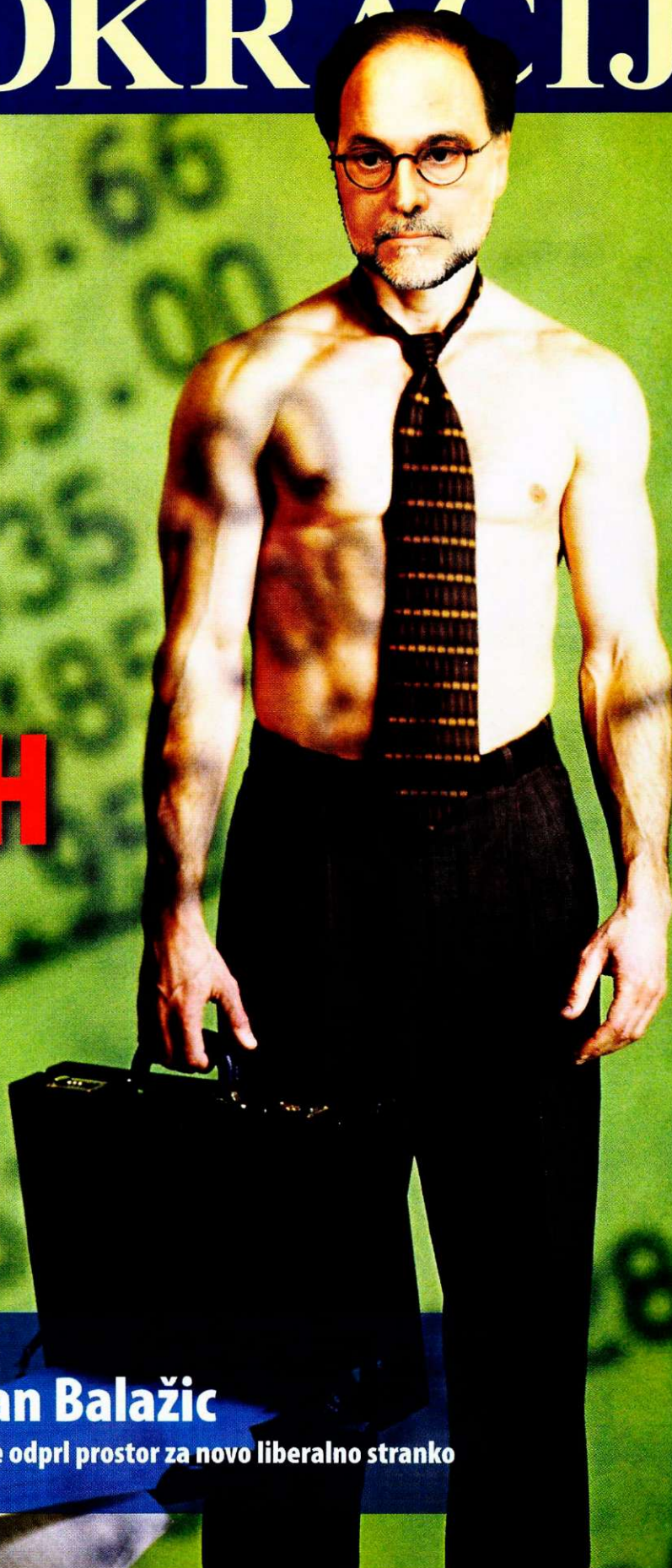
DEMOKRACIJA

**NAGRADNA
KRIŽANKA**

Z Demokracijo
in Adrio Airways
po Evropi

ŽRTEV LASTNIH NAPAK

Mitja Gaspari ni dobil
podpore za drugi
guvernerski mandat.
Vzrok za to ni samo zadnja
afera, ampak tudi njegovo
ravnanje v času, ko je bil
še finčni minister.

ISSN 1408-0494

INTERVJU

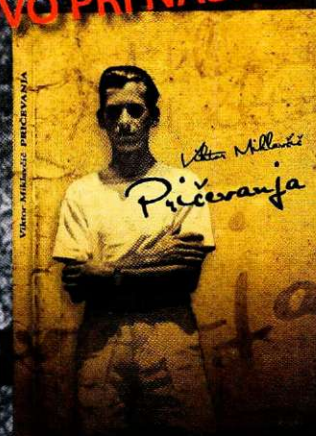
Dr. Milan Balažic

Kongres LDS je odprl prostor za novo liberalno stranko

Nova obzorja, p.o.š., Komenskovega 11, Ljubljana

NOVO PRI NAŠI ZALOŽBI

Obseg: 320 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.

www.demokracija.si/knjigarna

Viktor Miklavčič PRIČEVANJA

Avtor se spominja mladosti za časa fašističnega terorja na Primorskem, bojov v 2. svetovni vojni v italijanski in jugoslovanski kraljevi vojski ter sanj, ugaslih v udbovsem zaporu, o pravičnejši družbeni ureditvi v Titovi Jugoslaviji.

Cena knjige je **4.900,00 SIT / 20,44 EUR**. Naročila sprejemamo po e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu **01 230 06 66**.

Poštnino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV. Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarških cen po centralnem puntetnem tečaju 1 EUR je 239,64 SIT.

knjigarna
DEMOKRACIJA

Poetov in naš čas

Metod Berlec

Pred dobrimi dvajsetimi leti, ko smo bili Slovenci še globoko v jugoslovanski državi in je naša želja po narodni samobitnosti naraščala, smo svoje pesnike in pisatelje doživljali bolj čustveno. Morda je bil vzrok za to dejstvo, da smo bili vedno deležni takšnih in drugačnih groženj iz Beograda. Samo spomnimo se ideje o t. i. skupnih jedrih, s katerimi so želeli zagovorniki bratstva in enotnosti poenotiti književnost. V slovenskih šolah bi se morali tako učiti več o Vuku Karadžiću in manj o Ivanu Cankarju itd., da o grožnjah zvezne armade slovenski pomladi konec 80. let prejšnjega stoletja niti ne govorimo. Z napadom na Slovenijo junija 1991 so beograjski komunistični generali želeli ustaviti čas, kar pa ni bilo več mogoče. Slovenija je pod Demosovo vladno dokončno stopila na pot samostojnosti. No, danes so nekatere stvari za Slovence postale samoumevne, tudi slovenska kultura. Zato je prav, da se ob kulturnem prazniku pomudimo ob našem največjem pesniku Francetu Prešernu, ki je pomembno pripomogel k oblikovanju slovenske narodne zavesti v času, ko smo bili neznan del habsburške monarhije.

Širjenje in oblikovanje slovenske narodne zavesti se je začelo v zadnjih desetletjih 18. stoletja. Takrat je bilo omejeno na tanko plast slovenske duhovščine in posvetnega izobraženstva. Nadaljevalo se je v prvi polovici 19. stoletja. Število narodno usmerjenih Slovencev se je vztrajno večalo. Z njihovo številčno rastjo je raslo število slovenskih knjig in publikacij, hkrati pa je posebej v najbolj slovenski deželi, na Kranjskem, narodno ime „Slovenec“ in „slovenski“ izpodirvalo pokrajinski oznaki „Kranjec“ in „kranjski“, piše v knjigi Od Pohlinovalov slovnice do samostojne države zgodovinar Peter Vodopivec. Seveda se je v tistem času oblikovala in krepila tudi narodna zavest pri drugih narodih. Habsburška monarhija se je približevala pomladi narodov 1848, ki je močno pretresla to veliko srednjeevropsko državo.

Na območju slovenskih dežel je v tistem času prevladovalo pisanje za široke ljudske množice, s kate-

rim so želeli ljudi predvsem izobraževati. Tej precej preprosti slovenski književnosti je dal nov veter v jadra ob koncu dvajsetih let 19. stoletja majhen krog izobražencev okoli razgledanega jezikoslovca Matije Čopa in pesnika Franceta Prešerna. Kot piše Vodopivec, je Čop menil, da za uveljavitev slovenščine ne zadostuje le preprosto, kmetu namenjeno pisanje, ampak je slovenski jezik treba dvigniti na takšno raven, da bo lahko postal izrazno sredstvo „najvišje književne umetnosti“. „Prepričan je bil, da je razvita književna kultura najpomembnejše merilo narodne zavesti, edino pravo poroštvo narodne prihodnosti in eden od prvih pogojev za vključitev meščanstva in izobraženstva, ki se je obračalo k nemški in italijanski kulturi, v slovenske narodne vrste.“ Po izrazni in umetniški moči je takrat močno izstopal France Prešeren, ki je postal veliki pesnik slovenske romantike in eden najpomembnejših slovenskih literatov. Slovenščino je dvignil na najvišjo raven in pokazal, da je mogoče v slovenskem jeziku ustvarjati najzahtevnejše besedne umetnine. Po prepričanju številnih so mu njegove Poezije v našem prostoru zagotovile mesto, kot ga zavzemata pri Čehih Karel Hynek Mácha in pri Poljakih Adam Mickiewicz. Hkrati je postal vir navdiha kasnejšim generacijam slovenskih književnih ustvarjalcev. Prešeren je bil poleg tega eden redkih slovenskih izobražencev tistega časa, ki je odkrito izrazil svoje narodne in politične nazore. V Zdravljici, ki jo je napisal leta 1844, je pozval k boju za narodno osvoboditev, hkrati pa klical k bratstvu in sožitju med narodi. Zato ni presenetljivo, da je danes zadnja kitica Zdravljice slovenska himna, Prešeren pa simbol boja za slovensko samobitnost.

Slovenci petnajst let živimo v svoji državi, smo člani Nata in Evropske unije, kar nam daje občutek varnosti in blaginje. Postali smo del zahodnega sveta, ki je obseden s potrošništvom in bojem za višjo gospodarsko rast. Pisatelj Drago Jančar nas zato opominja, naj ne slavimo samo „zlatih telet“. Pomembno je torej, da se ne odrečemo tistemu, kar nas je naredilo za narod – jeziku in kulturi. **D**

Prešeren je v Zdravljici pozval k boju za narodno osvoboditev, hkrati pa klical k bratstvu in sožitju med narodi. Zato ni presenetljivo, da je danes zadnja kitica Zdravljice slovenska himna, Prešeren pa simbol prizadevanja za slovensko samobitnost.

UVODNE STRANI

- 9 Okostnjaki padajo iz omar
10 **Pogledi:** Mučeniki
11 Predsednik ali Janez D.

POLITIKA

- 12 Zgodovinski projekt pokrajin
14 Notranji puč v DeSUS?
16 Verski zakon potrjen

SLOVENIJA

- 18 Spodrezal si je krila
22 Sodelovanje in soodgovornost
24 Bo žrtev na cestah manj?
26 Jankovičeve igre
28 Smo upokojenci breme?

TUJINA

- 29 Bližnjevzhodno prebujanje
32 **Globus:** Ogrožena Pisateljica
33 **Tuji tisk:** Magično zaklinjanje

INTERVJU

- 34 Dr. Milan Balažič

NEKOČ IN DANES

- 38 Mučeništvo Lojzeta Bratuža
41 888 dni na soški fronti
42 **Naši kraji:** Vrba
45 Spanheimi in nastanek Kranjske

KULTURA

- 46 Znak evropske dediščine
47 Rimske stavbe

OGLEDALO

- 48 **Film:** Navdušeni arhitekti
50 **Avtomobilizem:** Volkswagen golf plus
52 **Znanost:** Nemir iz globin
54 **Šport:** V mesecu zimskih vrhunec
56 **Črna kronika:** Ujeli ponarejevalce
58 **Rumeno:** Zmagal je Cvet z juga
60 **TV Kuluar:** Alenka in EMA
62 **Kronika časa:** Dogovori iz močvirja
66 Pavliha po Jelinčičevi poti

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 2300 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat,
Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Prevorčič, Aleš
Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner,
Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: Esad Babačič, dr. Metod Benedik, dr. Andrej
Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr.
Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik,
dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

34 Intervju: dr. Milan Balažič

Zadnji kongres je s premikom LDS na levo dejansko odprl prostor za novo liberalno stranko. Socialno-liberalna stranka je zame že Pahorjeva SD. Ne vem, ali potrebujemo še eno tako stranko, v istem bazenu, z isto politiko.

12 Na poti do pokrajin

Zadnji januarski dan so vladni predstavniki županom iz vse Slovenije na rednem letnem posvetu predstavili predloge zakonov, ki bodo podlaga za udejanjanje regionalizacije države v prihodnjih letih. Pokrajin naj bi bilo skupno od 12 do 14.

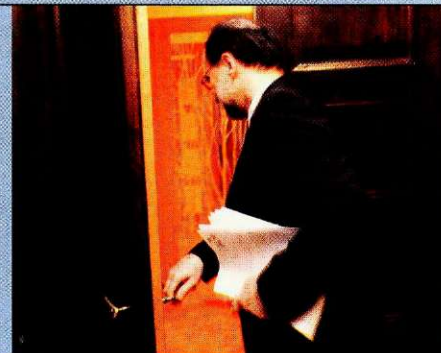

14 Notranji puč v DeSUS?

Potem ko je bila na kongresu LDS izglasovana zaupnica predsedniku Jelku Kacinu in je iz stranke izstopilo že več vidnih članov, je čedalje bolj vroče tudi v najmanjši vladni stranki DeSUS.

18 Gaspari si je spodrezal krila

Mitja Gaspari ni bil potrjen za guvernerja. V razpravi v parlamentu je bilo namreč razkrito njegovo delo v povezavi s političnim delovanjem. Vzrok za njegovo neimenovanje pa ni samo v zadnji aferi, ampak tudi v njegovem ravnanju v času, ko je bil finančni minister.

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban,
Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošče,
Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik),
Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 SIT / 2,29 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
Poština plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: FOTO SPRING, fotomontaža

Porabo energije je treba zmanjšati

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Ob čedalje resnejših opozorilih, da se naš planet pregreva, smo se pogovarjali z mag. Tomažem Ogrinom, predsednikom Društva za okolje, družbo, naravo in zdravje Ljubljana ter sodelavcem Inštituta Jožefa Stefana.

Kako ste sprejeli nedavno akcijo, ko so vsi, ki so to želeli, na pobudo francoskih okoljevarstvenikov za pet minut ugasnili luči? Se vam zdijo takšne akcije potrebne?

Akcija je bila koristna, saj je varčevanje z energijo nujno potrebno. Z akcijami spodbujamo razmišljanje, predvsem razvitega dela sveta, da imamo morda res vsega preveč na mizi. Tudi v Sloveniji imamo podobne akcije, ki jih organizirajo predvsem nevladne organizacije. Varčnost pri energiji podpira tudi Ekosklad, a to je počasna zadeva. Menim, da imata škarje in platno pri varčevanju z energijo v rokah vlada in državni zbor. Imata veliko možnosti, saj smo nadpovprečno potratni. Razum je nujen tudi pri vlaganju v nove elektrarne. Potrebujemo zanesljivo elektriko in toploto (vetrnice na Volovji rebri bi bile tipičen primer zgrešene in škodljive investicije). Še najmanj bo popularna višja cena energije.

Kakšne posledice na naš planet ima prevelika poraba električne energije?

Vsekakor negativne. Rast porabe terja nove elektrarne. Te industrializirajo nov prostor z vso infrastrukturo. Spirala. Kje je meja, kaj normalno in kaj preveliko, ne vemo. Vedno poskušamo, morda bo pa šlo. Kot otrok, ki preizkuša starše. Otroku odgovorijo starši, babica, dedek. Kdo bo odgovoril človeštvu? Po Lovelocku bo to Gaja, Zemlja z vsem življenjem vred. Z vsemi ravnotežji, ki jih še ne poznamo dovolj, s svojo dinamiko, ki nam tudi ni jasna. Gremo v negotovost, usodi naproti. Želimo v nebesa, morda pristanemo v peklu ali obvisimo v vicah. Čedalje več nas je, to je problem. Nas in živine, natančneje rečeno. Daleč najpomembnejša aktivnost človeštva je zmanjševanje porabe energije, tako elektrike kot toplote. Evropska zveza žal zaostaja pri razumevanju pomembnosti varčevanja. Osredinja se na CO₂, ki je v primeru z varčevanjem nepomemben.

Kako resen je po vaše problem pregrevanja ozračja? Nekateri menijo, da je veliko večji, kot

mislimo, drugi pa, da stvar ni tako kritična?

Pravkar je izšel povzetek 4. poročila Medvladnega foruma za klimatske spremembe (IPCC). Celotno gradivo na več kot 1.500 straneh bo izšlo maja letos. Predvsem je to politični dokument, namenjen mednarodni akciji za zmanjšanje segrevanja Zemlje. Povzetek je po moje preveč evforično katastrofičen, brez dokazov. Prehaja v ideologijo. To se ni nikoli obneslo. O velikosti problema ugibajo s pomočjo modelov. Enega takih iz prejšnjega poročila je znanost že ovrгла. Gre za t. i. hokejsko palico, ki je napovedovala večje zvišanje globalne temperature. Zemljo in sončni sistem preslabo poznamo. Uporabili bomo načelo previdnosti in se zavarovali, če se razmere poslabšajo.

Je problem pregrevanja planeta sploh še rešljiv ali smo že presegli kritično točko?

Sprašujete, ali se bomo skuhal na tem planetu? Slišali smo o 10 letih (značilna politična okrogla številka časovnega trajanja, kakršnih narava ne pozna), ki bodo

menda odločilna. Neodgovorno je strašiti ljudi, če ni osnove. Razprave »alarmistov« (npr. politika Ala Gora) in »skeptikov« (npr. klimatologa dr. Singerja), kolikor jim lahko sledim, me pomirjajo. Slednji je nedavno izdal knjigo s pomenljivim naslovom Neustavljivo globalno segrevanje vsakih 1500 let. Ni dokazov za prevladujoč človekov vpliv. Tudi aktivizem mora biti pošten. Znanstvene raziskave ne poznajo konsenza, kdo je za, kdo proti. Ne smemo favorizirati napovedi iz modelov pred dejstvi. In to počne IPCC, politika. Varčevanje z energijo je pomembno v vsakem primeru. Največji problem je drugje, ne v CO₂ ali segrevanju. Uničujoč je ekonomski sistem maksimiranja dobička in bolezen posedovanja, ki rojevata tudi vojne. Ko nam bo tega konja in to kobilu uspelo obrzdati, bo kaj upanja za človeštvo.

Svinger spet v akciji!

Poslanec Socialnih demokratov Aurelio Juri se je z razpravo o nakupu oklepnikov vrnil na politično sceno. Za začetek naj bi od obrambnega ministra Karla Erjavca zahteval, da mu priskrbi vsaj en oklepnik. Nujno naj bi ga namreč potreboval za skorajšnjo parado svingerjev v Nemčiji, pa naj stane, kolikor hoče.

ISKRICA

Čudno

Aleksander Škorc

JD se čudi, zakaj se ljudje čudijo, če se on ukvarja s takšnimi stvarmi, kot so klimatske spremembe. Čudili so se tudi takrat, ko je kot predsednik neke čudne tvorbe podpisoval skrajno čudne ukaze in ko je kot predsednik vlade na čuden način menjaval svoje ministre. Tudi temu se močno čudi, da se politiki nastavljajo kameram in se ob tem delajo, da se dogaja nekaj pomembnega. On seveda ni tak. TV-ekipo pokliče samo ob pomembnih dogodkih. Ko se mu zasmoti fižol, ko prepiše novo knjigo ali pa ko iz neznanih nagibov divja naokoli v družbi razmajanih bivalnikov in ob tem po nepotrebnem onesnažuje ozračje.

Blejski župnik se čudi, kako da država poleg vrnjene cerkve ni dodala kupa denarja za njeno vzdrževanje. Razumni ljudje se čudijo, zakaj cerkve ne vrnejo, če je ne morejo vzdrževati. Čudijo se tudi, zakaj ne gredo v stečaj in pod okriljem nekih sposobnejših ljudi ustanovijo novo firmo, če jim gre tako slabo.

Guverner se čudi, kako da skoraj neobstoječi dokument dviga toliko prahu. Kako so se šele čudili ljudje, ko je v vlogi ministra za finance reševal proračunski primanjkljaj tako, da je leto na prihodkovni strani podaljšal na trinajst mesecev. Tudi takrat je bilo dokaj čudno, ko je vodil finance v neki čudni državi, ki je večinoma prav zaradi čudnih financ neslavno propadla.

Tudi jaz sem se nekoč čudil. Na primer temu, da smo si ravno mi zaslužili tako odličnega maršala za predsednika. Čudil sem se, kako da neumni Zahodnjaki ne stopijo na pot obetavnega socializma. Potem sem se čudil, kako da se smem z avtomobilom voziti samo vsak drugi dan in zakaj moram po kavo v tako oddaljeno trgovino. Čudenju skoraj ni bilo kraja, ko se je vse skupaj v skrajno čudnih okoliščinah razsulo. In končno sem se čudil, kako so me lahko tako naplahtali, da sem se čudil stvarjem, ki sploh niso bile čudne.

Danes se ne čudim ničemu več. Bi se pa močno začudil, če tisti dokument interne narave ne bi bil poslan tja, kamor je bil tudi namenjen. Čudil bi se, ko bi cerkev objekte, ki jih ne more vzdrževati, poklonila državi. In čudil bi se, ko bi JD napisal knjigo "Moja resnica II", v kateri bi kritično ovrednotil svoje delovanje pred časom, ko se je "spremenil", in nam tako dokazal, da je to tudi v resnici storil.

Ljudje, ki ne delajo napak, se pač ne morejo ničesar naučiti, torej se ne morejo niti popraviti niti spremeniti. Drugačen oziroma boljši lahko človek postane le, če ugotovi, da je slab. In to sploh ni nič čudnega.

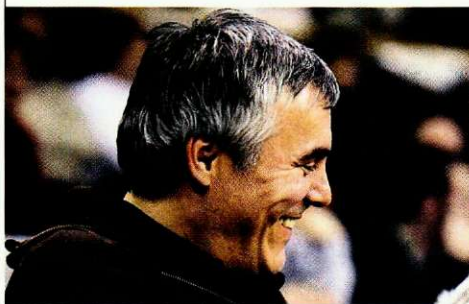
H-umor

»Barbika je nenevarna, včasih malce navna, morda malce samovšečna, vsekakor pa ni zlobna.«

(Slovenec leta Borut Pahor razlaga, zakaj je raje Barbika kot baraba.)

»Pa naj gredo na Triglav.«

(Predstavnik hrvaške vlade Ratko Maček se je odzval na poziv poslanca LDS Marka Pavliha, naj Slovenci ne preživijo počitnic na Hrvaškem.)

»Kam bom zdaj pošiljal besedila na kontrolo? Na župnišče?«

(Veliki simpatizer vladavine LDS glasbenik Zoran Predin pričakuje, da se bodo kmalu vrnil časi inkvizicijske cenzure.)

»Želi si absolutno oblast. Podreja si koalicijske partnerje, ustrahovati želi politične tekmece. Zamenjati poskuša pokončne in njej neljube poslance. Namesto da bi se ukvarjala z upravljanem države, da bi gradila učinkovito državo in odnose sodelovanja, želi uveljavljati absolutno oblast.«

(Poslanec SD Miran Potrč je spet spustil nekaj žvepla na SDS, ker je eden od njenih poslancev pozval poslanko SD Bredo Pečan k odstopu s položaja poslanke državnega zbora.)

»Nekatere politične sile ne morejo priti na oblast, če ljudem dovolijo trezno razmišljati. Zato morajo pri ljudeh vzbuditi strah, zamajajo jim temelje, da začnejo ti ljudje iskati rešitelja.«

(Politolog in ideolog SD Igor Lukšič je nehote razložil način, s katerim je komunistična partija uspešno izvedla stalinistično revolucijo na Slovenskem.)

»Sem zapečkarica in najraje ležim na postelji, vse štiri molim stran kot morska zvezda in letim po vesolju.«

(Katarina Stojanovič se po napornem dnevu sprošča po liniji najmanjšega odpora.)

»Ko je hudo, je treba vztrajati, to je moje načelo v življenju.«

(Podpredsednica LDS Zdenka Cerar zna tudi v času, ko je LDS v krizi, stisniti zobe.)

»Slovensko-hrvaški odnosi so se ta teden znova dotaknili dna, še globljega od tistega, ki bi ga v severnem Jadranu, kjer meja še ni določena, želela raziskovati hrvaška naftna družba Ina.«

(Novinar Rok Kajzer namiguje, da se odnosi med Slovenijo in Hrvaško utegnejo zaradi nizke ravni kmalu preseliti v samo jedro planeta Zemlja.)

»Sosedom je ljubše balkansko čofotanje kot evropski kravl.«

(Poslanec LDS Marko Pavliha je prepričan, da se Hrvatje v mednarodnih odnosih še vedno niso naučili plavati.)

»Gre za kombinacijo pritlehnosti, hinavščine, paranoje oblasti in pokvarjenosti nekaterih ljudi.«

(Ekonomist zgrešenih napovedi Jože Mencinger se je pri komentiranju dejstva, da Mitja Gaspari ni dobil dovolj glasov za nov mandat guvernerja Banke Slovenije, povsem prepustil čustvom.)

»Časov, ko so šolstvo 'komandirale' dve ali tri dame, je konec.«

(Šolski minister Milan Zver ne pusti, da bi o usodi šolstva odločala peščica izbrank.)

Proti konfliktu interesov

V največji vladni strani – Slovenski demokratični stranki – so na zadnji seji izvršilnega odbora pripravili predlog sprememb in dopolnitev statuta stranke, ki naj bi ga na svoji seji, ta bo 17. februarja v Brežicah, obravnaval in sprejel tudi svet stranke. Predlog sprememb predvideva dopolnitev 12. člena statuta stranke, ki govori o članih izvršilnega odbora stranke, in sicer tako, da se členu doda 12. a člen, ki predvideva določbo, da kadar stranka sodeluje v vladni koaliciji, funkcija člana izvršilnega odbora stranke ni združljiva s funkcijo predsednika ali člana nadzornega organa ter funkcijo predsednika ali člana uprave gospodarske družbe, ki je v neposredni ali posredni večinski lasti Republike Slovenije, prav tako pa tudi ne s predsedovanjem športni zvezi ali športnemu klubu, ki tekmuje v profesionalni ligi. Po tem členu bi moral tudi vsak član izvršilnega odbora stranke, ki bi bil imenovan ali izvoljen na katero od prej omenjenih funkcij, o tem najpozneje v roku osmih dni ob-

Člani izvršilnega odbora SDS predlagajo samoomejitve.

vestiti izvršilni odbor stranke, obvestilo pa bi se hkrati že štelo kot odstopna izjava s funkcije člana izvršilnega odbora. Dopolnjeni člen tudi določa, da bi omenjena nezdružljivost funkcij veljala tudi za člane razširjene sestave strankinega izvršilnega odbora, kamor spadajo člani poslanske skupine, ministri in državni sekretarji.

Kot pravijo v SDS, takšna dopolnitev statuta ureja vprašanje združljivosti najpomembnejših funkcij v SDS z odgovornimi funkcijami v tistih segmentih družbe, na katere ima vladna stranka neposreden ali posreden vpliv bodisi preko izvršilne, bodisi zakonodajne oblasti. Z dopolnitvijo po njihovih navedbah v stranki izražajo težnjo po čim bolj etičnem in pravilnem delovanju, njen namen pa je predvsem v želji, da se stranka vnaprej izogne konfliktom interesov in se zavaruje pred nevarnostjo škodljivih pojavov izkoriščanja notranjih informacij. Vsekakor modra poteza največje vladne stranke, ki smo jo pogrešali predvsem pri njeni predhodnici LDS. A. K.

Modrosti tedna

»Nedvomno potekajo v Sloveniji zelo dobro organizirani in usklajeni poizkusi za destabilizacijo sedanje vlade, katerih sestavni del je tudi nesrečni del družine Strojani. Možno je potegniti določene paralele med Dečjo in Depalo vasjo.«

(Zgodovinar dr. Stane Granda)

»Doživljati političnega nasprotnika ali tekmeca za oblast kot sovražnika, ki se ga mora uničiti, res ni nekaj, kar bi zaslužilo ime 'liberalna demokracija', toda v postkomunističnih časih boste pravi, realni pomen nekega političnega imena spoznali šele tedaj, kadar ga boste prebrali v ravno nasprotnem pomenu od oklicanega.«

(Publicist Viktor Blažič)

Nov korak naprej

Naši rojaki na avstrijskem Koroškem so v boju za uveljavitev svojih manjšinskih pravic konec prejšnjega meseca izbojevali majhno, a simbolno pomembno zmago. Ustavno sodišče na Dunaju je namreč glede ustavne pritožbe odvetnika in podpredsednika Narodnega sveta koroških Slovencev Rudija Vouka razsodilo, da mora osem krajev (Železna Kapla, Kazaze, Mokrije, Libuče, Grabalja vas, Podsinja vas, Dole in Reka) dobiti dvojezične napise. V »čakalnici« ustavnega sodišča je še šest krajev (Podgorje, Ločilo, Dobrla vas, Šentjakob, Galicija in Žitara vas), za katere pa Vouk ne dvomi, da bo odločitev sodišče prav tako pozitivna.

Vouk je začel pred časom vlagati ustavne pritožbe za posamezne kraje spričo pomanjkljivega uresničevanja odločbe sodišča iz leta 2001, po kateri morajo biti z dvojezično topografijo opremljeni tisti kraji, kjer v daljšem obdobju živi vsaj deset odstotkov slovenskega življa. Nova dunajska vlada premijerja Alfreda Gusenbauerja je napovedala, da bo vprašanje topografije rešeno do letošnjega poletja. M. V.

Postaviti morajo nove dvojezične table.

Jasli v plamenih

V noči na 1. februar je slovenska skupnost na Tržaškem doživela vnovičen napad, ki pa tokrat ni bil samo verbalen. Slovensko sekcijo otroških jasli Semidimela v Trstu, ki jo obiskuje 17 otrok, je zajel požar. Prostori so bili hudo poškodovani, najbolj zaskrbljiva pa je domneva, da je bil požar podtaknjen. Zaradi resnosti dogodka je slovensko ministrstvo za zunanje zadeve na pogovor povabilo tudi italijanskega veleposlanika v Ljubljani. Zaskrbljenost zunanjega ministrstva je tem bolj upravičena, saj je to bil že tretji požig slovenske vzgojno-izobraževalne ustanove v zadnjih letih. Ob tem v Ljubljani opozarjajo na dolgotrajnost postopkov pri obnovi požganih poslopij, pri čemer v vladnem uradu za Slovence v zamejstvu še posebej opozarjajo na nedejavnost tržaške občine. Po mnenju urada je bil požig »uperjen neposredno zoper manjšinsko skupnost«, zato dogodek po njihovo kaže potrebo večine in manjšine po odločnih korakih na poti krepitve »medsebojnega spoštovanja in sodelovanja«. Pred zaključkom redakcije smo izvedeli še to, da se je slovenska vlada na ponedeljkovi dopisni seji odločila podariti 140.000 evrov za sanacijo požganih prostorov. M. V.

V Trstu spet požigajo slovenske zavode.

LDS ima najmanj podpore doslej

Po kongresu Liberalne demokracije Slovenije javnomnenjska podpora stranki še vedno pada. Po zadnji Delovi anketi je dosegla najnižjo točko doslej. Nedvomno to potrjuje, da se na levisi odpira prostor za novo stranko.

Nedavna Delova anketa, katere izidi so bili objavljeni 5. februarja, je pokazala, da je podpora LDS še dodatno padla, in sicer s 13,9 odstotka, kolikor je imela podpore v decembru, na deset odstotkov. Za malenkost je podpora padla tudi SDS, in sicer za 0,3 odstotka, vendar še vedno znaša več kot 24 odstotkov, kar je skoraj dvainpolkrat več, kot znaša podpora LDS. Pahorjevi Socialni demokrati ostajajo na isti ravni, saj jim je Delova anketa namerila enako podporo kot decembra, to je 16,6 odstotka. Vladni stranki SLS in NSi sta dosegli identičen rezultat, in sicer 3,3 odstotka, pri čemer je NSi nazadovala, SLS pa napredovala za 0,1 odstotka v primerjavi z decembrom. Zaskrbljiv je negativen trend podpore NSi, saj je ta iz meseca v mesec manjša. Precej se je povečal delež

Zdenka Cerar, Jelko Kacin in Anton Rop na zadnjem kongresu LDS

neopredeljenih in tistih, ki ne bi volili nobene parlamentarne stranke. Padec podpore LDS seveda ni presenečenje glede na to, da je LDS v veliki krizi, ki se po kongresu, na katerem je predsednik Jelko Kacin dobil zaupnico, še pogloblja. Dejstvo je namreč, da izstopi dosedanjih vidnejših članov LDS zmanjšujejo podporo tudi med tistimi, ki so stranki ostali zvesti po porazu na volitvah leta 2004, kar pomeni, da so nekdanji člani, kot so na primer Cvikel, Lahovnik in še nekateri, s seboj »odnesli« tudi del volilne podpore. To potrjuje tezo, da je bila dosedanja podpora LDS v veliki meri

vezana na osebnostno karizmo njenih najvidnejših predstavnikov. Ob tem velja omeniti, da se zaradi padca podpore LDS podpora drugim strankam ni dvignila, kar dokazuje, da so LDS v zadnjem času podpirali predvsem tradicionalni volivci levice, ki pa ne želijo podpirati SD zaradi prevelike Pahorjeve pragmatičnosti v odnosu do vlade, zato so ostali neopredeljeni. Največ glasov stranki je doslej s svojo karizmo prinesel njen nekdanji predsednik Janez Drnovšek, ki se je s predsedniškimi volitvami leta 2002 umaknil z mesta predsednika LDS in zamrznil svoje članstvo v stranki, lani pa je iz nje tudi izstopil.

Kakor koli že, izidi javnomnenjskih anket kažejo, da LDS ne čaka bleščeča prihodnost, Jelko Kacin pa se bo moral zelo potruditi, da bo opravičil zaupanje, ki so mu ga izkazali na kongresu. G. B.

Nov ustavni sodnik

Z veliko večino glasov – 71 za in 8 proti – je bil minuli petek v državnem zboru za novega ustavnega sodnika izvoljen Franc Grad, profesor na Pravni fakulteti v Ljubljani. Osemindesetletnemu Gradu, ki je pred državnim zborom že prisegel, začne teči mandat 1. aprila letos, ko bo na tem mestu nasledil ustavno sodnico Dragico Wedam Lukič.

Novi ustavni sodnik, čigar ime so v zadnjem času spremljali očitki o protizakonitem ravnanju v zvezi s prijavo premoženja protikorupcijski komisiji, velja za priznanega pravnega strokovnjaka. Že od leta 1984 je zaposlen na pravni fakulteti, poleg ustavnega prava predava še primerjalno ustavno pravo, volilno in parlamentarno pravo, evropsko pravo in lokalno samoupravo. Med letoma 1991 in 2006 je bil predstojnik katedre za ustavno pravo, zdaj je predstojnik Centra za ustavno pravo. Franc Grad

se bo pridružil ustavnim sodnikom Jožetu Tratniku, Cirilu Ribičiču in Mariji Krisper Kramberger. Mandat ustavnih sodnikov traja devet let, njihove pristojnosti pa so odločanje o skladnosti zakonov z ustavo, o ustavnih pritožbah zaradi kršitev človekovih pravic, o morebitnih sporih med državnim zborom, predsednikom republike in vlado ipd. P. A.

Franc Grad je dobil široko podporo poslancev.

Za hitrejši razvoj

Vlada je na seji pred tednom dni za državno sekretarko v službi vlade za razvoj imenovala Katjo Lautar, dosedanja svetovalka predsednika vlade za gospodarstvo. Lautarjeva je na tem mestu nasledila Andreja Horvata, ki je zaradi odhoda na drugo delovno mesto vlado za-

prosil za razrešitev. Nova državna sekretarka bo to službo vodila do nastopa novega ministra za razvoj, ki bo nasledil Jožeta P. Damijana. Slednji je z mesta ministra brez listnice odstopil marca lani. Predsednik vlade Janez Janša po besedah tiskovnega predstavnika vlade Valentina Hajdinjaka kandidata za novega ministra že ima (po zadnjih informacijah bo nov minister za razvoj Žiga Turk).

Katja Lautar je diplomirala in magistrirala na ljubljanski ekonomski fakulteti. Od leta 2001 je bila zaposlena kot projektna menedžerka v Razvojnem centru Polkoplje, v kabinetu predsednika vlade pa se je zaposlila pred letom in pol. Poleg gospodarskega svetovanja je opravljala službo sekretarke odbora za reforme in sekretarke strateškega sveta za gospodarski razvoj, sodelovala pa je tudi pri pripravi resolucije o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023. P. A.

Državna sekretarka Katja Lautar

Okostnjaki padajo iz omar

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Gaspari, založeni spisi in Cerarjeva Po dvanajstih letih vladavine na več desetletij podlage in izgubi oblasti je zdajšnja opozicija v hudi krizi. Ob vsem tem pa iz omar še kar naprej padajo okostnjaki, ki kažejo na način njenega dela v preteklosti. Med odmevnejšimi je vsekakor primer guvernerja Mitje Gasparija, saj se je pretekli teden v državnem zboru vnovič razkrilo, da je bilo v času njegovega vodenja finančnega ministrstva podarjenih za 380 milijonov tolarjev državnih pomoči (vrednost ni prevrednotena, kar pomeni, da bi bilo to po zdajšnjih cenah oziroma zaradi inflacije bistveno več), med njimi samo postojnskemu Optimizmu 112 milijonov tolarjev (njegov lastnik je bil Vladimir Slejko, sodeloval je tudi Bogdan Biščak, oba pa sta bila vidna člana LDS). Gaspari je nato dejal, da bo odstopil kot minister in plačal iz lastnega žepa vsak tolar, ki bo zapravljen na račun davkoplačevalcev. Seveda ni plačal niti tolarja, Optimizem je šel v stečaj. Precej denarja se je »porazgubilo« tudi po drugih gospodarskih družbah, Gaspari pa je napredoval v guvernerja in se zdaj vnovič potegoval za mandat. To mu ni uspelo, njegovi politični prijatelji pa so v zadnjih tednih poskušali javnosti dopovedati, »da se ni zgodilo nič in ni bilo nič dokazano«, kar seveda ni res.

Naslednji okostnjak, ki vedno znova pada iz omare, je primer nekdanjega ljubljanskega tožilca Mirana Železnika v povezavi z Zdenko Cerar. Korenine afere segajo v leto 2004, ko so začele krožiti govorice, da Železnik svojega dela ne opravlja položaju primerno. Pozneje se je izkazalo, da je v svojih omarah zapustil 377 nerešenih zadev. Vse se je dogajalo v času, ko je tožilstvo in ministrstvo za pravosodje vodila takrat še neodvisna (!) Zdenka Cerar, zdajšnja podpredsednica LDS. Železniku je pomagala tako, da so ga z mesta vodje gospodarskega oddelka na ljubljanskem tožilstvu premestili v skupino tožilcev za posebne zadeve, po spremembi oblasti pa je odšel med odvetnike. Danes bi bilo prav zanimivo izvedeti, kdo vse je bil kazensko ovaden v 377 nerešenih zadevah, ki so se usule iz Železnikove omare.

V povezavi s Kučanom Morda bo to uspelo izvedeti posebni parlamentarni preiskovalni komisiji, ki jo vodi poslanec Dimitrij Kovačič, ukvarja pa se z razmerami na državnem tožilstvu (v preteklosti) in morebitno politično odgovornostjo nosilcev javnih funkcij. Po odmevnem pričanju koprškega župana Borisa Popoviča in posledično na podlagi njegovih obtožb na račun nekdanjega predsednika republike Milana Kučana sta naslednjo sredo kot prič vabljeni nekdanji generalni direktor policije Marko Pogorevc in nekdanji namestnik generalne državne tožilke Franc Mazi. Kovačič je v teh dneh dejal, da bodo Pogorevca kot nekdanjega generalnega direktorja policije spraševali predvsem o Ljubu Volmutu, nekdanjem vodji kriminalistične službe v Kopru, ki je bil podrejen Pogorevcu, ker ga je Popovič uvrstil v politično navezo, ki je obvladovala razmere v Kopru in bila v ozadju ovadb zoper njega. Franc Mazi pa naj bi po Kovačičevih besedah kot namestnik Cerarjeve v obdobju, ki ga preučuje preiskovalna komisija (2000–2004), odgovarjal na

Ropova vlada sredi leta 2004. Zaradi številnih afer se je kmalu zatem poslovila.

Iz omar še vedno padajo okostnjaki nekdanjih oblastnikov. V zadnjih dneh so med njimi vsaj trije, pri katerih se poleg vodilnih imen iz LDS pojavlja tudi ime nekdanjega predsednika države.

vprašanja o zadevah, v zvezi s katerimi so pred komisijo že nastopile nekatere priče. Med njimi je tudi primer Železnik.

Mirage in nalepke Tretji okostnjak je primer družbe Mirage Holography Studio iz Novega mesta. To podjetje je za časa vladavine LDS vse od leta 2001 izdelovalo registracijske nalepke, Janševa vlada pa je nato z zakonom to področje spremenila in ugotovila, da so nalepke nepotrebne, zato jih je odpravila dobrih 19 mesecev pred rokom, določenim v pogodbi. V Mirageu so nato izračunali, da jim je »država« povzročila za 4,88 milijona evrov škode. Družba je zdaj v stečajnem postopku in toži državo. Državno pravobranilstvo je zahtevek zavrnilo, vendar se bo zgodba nadaljevala na sodišču. Bolj kot to pa je zanimiv podatek, ki je zdaj prišel v javnost. Izkazalo se je, da je Mirage pri nalepkah dosegal dobrih 73 odstotkov dobička, kar dokazujejo s poročili finančnih izvedencev. Pri vsaki nalepki so imeli desetkrat večji dobiček od pričakovanega. Ta podatek je šokiral vse, saj so v Mirageu doslej zatrjevali, da je dobiček le nekajodstoten. V afero donosnih (a nepotrebni) nalepk so bili vpleteni predvsem vodilni člani LDS, največkrat sta bila pri tem omenjena Mirko Bandelj in Gregor Golobič.

Ideologi

Aleš Kocjan

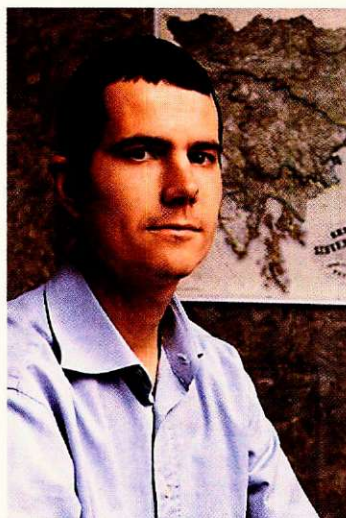
Slovenski medijski prostor se je v zadnjih letih rahlo spremenil. Kljub temu pa netilci nestrpnosti ostajajo.

Naša največja komercialna televizija POP TV je v zadnjem času prevzela glavno (kar se televizij tiče) pobudo, ko gre za razpihovanje kulturnega boja v državi.

V Demokraciji smo tako že vsaj dvakrat opozorili na oddajo Preverjeno, ki tedensko povsem nekritično obračunava s Cerkvijo in z vladajočimi politikami, že nekaj časa pa je podobno ravnanje mogoče opaziti tudi v njihovi osrednji dnevnoinformativni oddaji 24 ur. Oddaja z redkimi novinarskimi prispevki praviloma vseskozi obračunava z vladajočo politično opcijo in vsemi, ki bi ji bili lahko kakor koli naklonjeni. Ko gledate osrednji del oddaje, imate občutek, da je v državi kaos, da vlada ne dela drugega, kot se ukvarja s kadrovskimi menjavami in političnimi intrigami, država pa drvi v državljansko vojno. Prispevki so praviloma senzacionalistični, polni namigovanj v slogu »naj bi«, »govori se«, »slišati je«, in precej površinsko pripravljeni.

Slednje seveda ne bi bilo nič posebnega, saj je 24 ur predvsem rumena oddaja s primesmi resnega dnevnoinformativnega dogajanja, če ne bi bila takšna oddaja tudi odlično orodje za manipuliranje z ljudmi. Kaj je namreč boljšega, kot da gledalcem ponudiš navidezno lahkotne teme, mimogrede pa jim postrežeš še z nekaj resnimi, ki gledalcu ob navidezni sproščenosti in posledični nekritičnosti hitro zlezejo pod kožo. Gledalcu ne preostane drugega, kot da začne verjeti, da je v državi res vse narobe.

Takšno poročanje je seveda v prvi vrsti problem same komercialne televizije (Društvo novinarjev Slovenije, ki je že zdavnaj izgubilo vso kredibilnost, se s takšnimi stvarmi tako ali tako ni nikoli ukvarjalo, pa tudi če bi se, je njegova objektivnost pri tem močno vprašljiva), ki za zdaj še ohranja primat med najbolj gledanimi dnevnoinformativnimi oddajami, vprašanje pa je, koliko časa ji bo to še uspevalo. Gledalci namreč niso nujno neumni in manipulacijo prej ali slej spregledajo. Ne moreč namreč dolgo prodajati zgodbe o tem, da država drvi v katastrofo, če je na drugi strani država najuspešnejša nova članica EU, če je njena gospodarska rast ena najvišjih doslej in če ljudje živijo vsak dan bolje. Ali kot je nekoč nekdo rekel: Lahko nekaj ljudi nekaj časa vlečeš za nos, ne moreš pa za nos vleči vseh ljudi ves čas. In le vprašanje časa je, kdaj bodo gledalci naše največje komercialne televizije to spoznali in ji obrnili hrbet.

Mučeniki

Mitja Volčanšek

Mučeništvo na Zahodu ni več vrednota. Precej drugače je v islamskih državah. Obstajajo tudi laični mučeniki.

Kot zadnji primer takšnega mučenikstva lahko štejemo turškega novinarja in urednika armenskega rodu Hrant Dinka. Le-ta je sredi prejšnjega meseca pred sedežem svojega časopisa v Istanbulu padel pod strel blazine, ki je Dinka želel kaznovati zaradi njegovega pisanja o turškem genocidu nad Armenci med prvo svetovno vojno. Novinar, na čigar pogrebu se je zbralo na tisoče ljudi, je bil pred tem na sodišču pogojno obsojen zaradi razžalitve »Turčije in Turkov«. Dink je le zadnji v vrsti novinarjev, ki so bili pri zasledovanju resnice pripravljeni zastaviti lastno življenje.

Prejšnji petek so v ljubljanskem Cankarjevem domu predstavili dokumentarni film o minoritskem patru v postopku beatifikacije Placidu Corteseju, ki je med drugo svetovno vojno svoje življenje posvetil skrbi za internirance v nacističnih taboriščih, pa naj je šlo za Italijane, Slovence ali Hrvate. Zaradi sodelovanja pri reševanju Judov in pobeglih internirancev so ga nacisti leta 1944 aretirali in ga nazadnje v tržaški Rižarni izmučili do smrti.

Pred dnevi so šiitski muslimani obhajali ašuro. Gre za večdnevno žalovanje v spomin na mučenikstvo tretjega imama in Mohamedovega vnuka Huseina v bitki pri Karbali leta 680. Husein je po prepričanju šiitov vedel, da je njegov boj vnaprej izgubljen, a se je kljub temu prostovoljno žrtvoval za rešitev islama. Spomin na njegovo mučenikstvo je med šiiti prerasel v simbol boja proti krivicam in zatiranju.

Mučeništvo je seveda lahko močno orožje v rokah skrajnežev, ki že v svojem izrazju izhajajo iz tega pojma, na primer razvpite Brigade mučnikov Al-Akse. Tako zmeraj obstaja nevarnost, da se ubiti skrajneži kakršne koli vere nemudoma razglasijo za mučenike. Če je ta praksa danes običajna v nekaterih muslimanskih krogih, še posebej tistih, ki v Zahodu vidijo sovražnika, se je ne tako dolgo nazaj podobno dogajalo tudi v bojih padlimi katoličani.

Vendar gre pri resničnem mučenikstvu, kot je razvidno iz omenjenih primerov, dejansko za držo nesebičnega žrtvovanja za višje verske oziroma družbene ideale, ki hkrati izključuje nasilje. Le-tega zato pod nobenim pogojem ni mogoče opravičevati in skrivati pod plašč mučenikstva. Razvajeni prebivalci zahodnega sveta, ki se v lovu za užitki izogibajo že najbolj neznatnemu trpljenju, bi morali zato pogostejše imeti pred očmi zglede tistih, ki se tiho bojujejo za boljši svet, ne da bi pri tem pričakovali kaj zase.

Predsednik ali Janez D.?

Dr. Peter Starič

Težko rečemo, ali so potovanja našega predsednika na daljne celine, npr. v Bolivijo ali že drugič v Indijo, zadeva, ki je pomembna za državo Slovenijo, ali pa so bolj povezana z njegovim ezoteričnim pojmovanjem sveta, ki s funkcijo predsednika države nima nič skupnega. Zadnje njegovo potovanje v Indijo je bilo povezano s kongresom Mir, nenasilje in krepitev Gandhijeve filozofije v 21. stoletju.

Posvečeno je bilo dejanju, ko je pred 100 leti indijski filozof in pravnik Mahatma Gandhi, ki je takrat živel v Transvaalu, nasprotoval tamkajšnjemu zakonu, da morajo vsi Indijci, ki prebivajo v Južnoafriški republiki (JAR), oddati svoje prstne odtise in imeti vselej pri sebi (p)osebne izkaznice. Nasprotoval je delitvi državljanov na tiste, ki so to morali, in na večino, ki jim tega ni bilo treba.

Pri nas pa smo ves čas totalitarističnega režima doživljali še precej hujšo diskriminacijo, kot je bila tista, ki ji je nasprotoval Gandhi. Vse pomembnejše vodilne položaje v vladi, vojski, sodstvu, policiji, upravi, gospodarstvu in še kje je zasedalo približno 6 odstotkov prebivalcev, ki so bili v partiji oziroma zvezi komunistov (ZK). Ne glede na sposobnost in izobrazbo nihče od 94 odstotkov ni mogel postati poslanec, minister, general, načelnik policije, predsednik sodišča ali kaj podobnega. Partijci na vodilnih položajih so prek drugega članstva v ZK in zlasti Udbe ter številnih špicljev poskrbeli, da nihče česa takega ni niti poskušal.

Še v letih 1989/90, ko je bil Drnovšek na vrhu predsedstva Jugoslavije, je bila kakršna koli organizirana državljanska nepokorščina, ki bi v slogu Mahatme Gandhija poskušala odpraviti pri nas zacementirano partijsko segregacijo državljanov, nepredstavljiva.

Tako je bilo tudi v vseh drugih evropskih »ljudskih demokracijah«. In prav zato so vse po vrsti propadle.

Ker oblast pokvari človeka, totalna oblast pa ga totalno pokvari, smo po tranziciji odkrili cel kup kaznivih dejanj, npr. Hit, SIB, Elan, Rdeči križ in Zbiljski gaj, če jih naštejemo le nekaj, v katerih so glavni osumljenci »vodilni od prej«. Ko je bil Danilo Kovačič po maratonskem procesu končno le pravnomočno obsojen, ga je predsednik države, ki je kot »Janez D.« tudi predsednik Gibanja za pravičnost in mir, pomilostil. Je bilo to zaradi pravičnosti ali le zaradi »partijske solidarnosti« iz nekdanjih časov? Drnovšek je imel že veliko priložnosti, da bi popravil nekatere dra-

konske kazni naših sodišč, kot so primeri Hvalica, knjiga Ko se tam gori olistajo breze in neupravičeno priprtje koprškega župana Popoviča, pa se ni zganil. Še zlasti pa bi naš predsednik – če mu gre zares za pravičnost – moral obsojiti povojne poboje in si prizadevati, da bi bili še živeči krivci pravično kaznovani za takratno hudodelstvo proti človeštvu.

Janez D. pridiga po internetu skromnost in nekakšno puščavniško življenje. Po drugi strani sam ne živi prav nič puščavniško, saj mu je že precej pred koncem leta zmanjkalo denarja, da so mu morali dodeliti dodatna sredstva iz proračuna. To, da brez posvetovanja s poslanskimi skupinami kot nekakšen monarh predlaga pomembne državne uradnike, npr. varuhinjo človekovih pravic, guvernerja osrednje banke in člana ustavnega sodišča, in je strašansko užaljen, če predlaganega ne sprejmejo, bi težko povezali s skromnostjo.

Za božič je v Dečjo vas pripeljal dva bivalna zabojnika Strojanovim (le od kod mu denar zanj?), čeprav so ti že imeli začasno prebivališče v Postojni. S tem se je vpregel v kampanjo, ki jo varuh človekovih pravic Hanžek uporablja za rušenje vlade, namesto da bi z vlado sodeloval. Kako vesel bi bil predsednikovega zabojnika tisti nesrečnež – z 32 leti redne službe(!) – v Prekmurju, ki že leta živi v baraki 2 × 2 [m] in se ne more niti stegniti v svoji »postelji«!

Državlani še vedno čakamo, kdaj se bo naš predsednik dokončno odločil, ali bo skromen samotar, partijski skesanec (ki pa ga po potrebi še vedno zanesa na levo) in pisec filozof-

skih knjig, ali se bo vedel kot muhast, nikomur odgovoren monarh, ki rad živi na veliki nogi (spomnimo se »falcons«), ali pa se bo vedel kot predsednik VSEH državljanov. Ker pa hoče biti vse to hkrati, daje vtis razcepljene osebnosti. Zato ni čudno, da so ga na zadnjem praznovanju ob uvedbi evra pomembni tuji predstavniki bolj ali manj ignorirali. ■

Ker hoče biti vse hkrati, daje vtis razcepljene osebnosti.

Prelomno ustanavljanje pokrajin

Mitja Volčanšek, foto: D. Novakovič/STA, Bor Slana

Zadnji januarski dan so vladni predstavniki županom iz vse Slovenije na rednem letnem posvetu predstavili predloge zakonov, ki bodo podlaga za udejanjanje regionalizacije države v prihodnjih letih. Pokrajin naj bi bilo skupno 12 do 14.

Posvet v ljubljanskem hotelu Mons je ponudil vladi prvovrstno priložnost, da predstavnikom večine slovenskih občin (navzočih je bilo okoli 150 županov od skupno 210) predstavi svoje poglede na izvedbo reforme lokalne samouprave, ki bo hkrati dopolnila in presegla do zdaj uveljavljeno stopnjo lokalne avtonomije. Le odsotnost nekaterih županov večjih slovenskih mestnih občin, denimo ljubljanskega Zorana Jankovića, je morda nekoliko pokvarila ozračje.

Po hitrem postopku Po besedah ministra za lokalno samoupravo in regionalni razvoj Ivana Žagarja naj bi prve štiri t. i. pokrajinske zakone v parlamentu sprejeli do letošnjega poletja, tako da bi pokrajine dejansko začele po volitvah

Minister Ivan Žagar

v pokrajinske organe, do katerih naj bi prišlo hkrati z državnoboršnimi volitvami jeseni 2008.

Čeprav gre za delovno gradivo, ki bo v naslednjih mesecih predmet številnih pripomb, sprememb in dopolnitev, predstavlja jo zakonski osnutki solidno pod-

lago za razpravo, kar je pokazal omenjeni posvet prejšnji teden.

Čeprav bo pozneje treba novosti na lokalni ravni uskladiti še s približno 40 področnimi zakoni, je srž regionalistične reforme v petih zakonih, ki imajo podlago v lanski spremembi 121., 140. in predvsem 143. člena ustave, po katerem so pokrajine dobile status samoupravnih lokalnih skupnosti. Gre za zakone o pokrajinah, o njihovem financiranju, o postopku za njihovo ustanovitev, o volitvah v pokrajinah ter o njihovi ustanovitvi.

Kot piše v gradivu vladne službe za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, je vsebina predlaganih prvih štirih zakonov »nujno izhodišče za funkcionalno in fiskalno decentralizacijo, ustanovitev pokrajin, izvolitev njihovih organov ter konstituiranje in začetek dela

pokrajin«. Pa si podrobneje ogledajmo, kaj bodo ti zakoni prinesli.

Nove pristojnosti Zakon o pokrajinah naj bi določil naloge in delovna področja, za katere bodo le-te pristojne, kot tudi organizacijo novih organov in uprave. Ob tem bo občutljivo vprašanje, kako to zagotoviti in hkrati poskrbeti, da občine ne bodo pri tem obdel samostojnosti. Pokrajine naj bi bile po zakonu pristojne za lokalne zadeve širšega pomena, ki presegajo zmogljivosti občin, na primer za določanje mreže primarnega zdravstva, programa ukrepov za razvoj turizma, upravljanje z vodnimi viri in preskrbo z vodo, načrtovanje prostorskih ureditev in stanovanjskih programov regionalnega pomena, ustanovitev javnih stanovanjskih

V vladni koaliciji so glede pokrajinskih zakonov enotni.

Redni letni posvet slovenskih županov v Ljubljani

skladov, sprejemanje programov za trajno ureditev prometa in prometnega sistema v pokrajini ter ustanavljanje javnih šol.

Pri prenosu nalog državne uprave na pokrajine se v vladi zavzemajo za enotni upravni sistem, pri katerem gre za spojitev sedanjih upravnih enot s pokrajinskimi upravami, kar bi preprečilo pretirano birokratizacijo celotnega sistema uprave. Po zakonu o pokrajinah bo pokrajino vodil pokrajinski svet s 33 do 55 člani, ki naj bi izvolili predsednika pokrajine kot poklicnega funkcionarja. Vzporedno bo obstajal svet občin s posvetovalno funkcijo.

12 ali 14 regij? Z zakonom o financiranju pokrajin naj bi uredili vedno žgoča denarna vprašanja, nujna za delovanje novih samoupravnih organov. Čeprav še ni natančnejših finančnih projekcij, je že zdaj bolj ali manj jasno, da se

bodo pokrajine financirale delno od davkov pravnih oseb za poslovanje na njihovem območju, z deležem davkov, ki jih bo pokrajina odstopila država, s prihodki od storitev javnih služb, sredstvi EU, z državnim proračunom in ne nazadnje z delom koncesijskih dajatev (za slednje bo potreben poseben zakon).

Pri volitvah v regijske organe bo po določilih zakona o volitvah v pokrajinah tako kot pri volitvah v državni zbor v veljavi proporcionalni volilni sistem s 4-odstotnim pragom za kandidatne liste.

Glavna značilnost zakona o postopku za ustanovitev pokrajin bo dvodelni predhodni postopek. V prvem delu bo vlada pridobila mnenje posamičnih občin o razdelitvi na pokrajine, v drugem pa bo državni zbor po prejetju vladnega predloga imel možnost razpisati referendum, s katerim se bo

Pokrajine naj bi bile pristojne za lokalne zadeve širšega pomena, ki presegajo zmogljivosti občin.

ugotavljala želja prebivalcev posamezne občine, katere občinski svet se ne bo strinjal z vključitvijo v regijo, ki bi jo predlagala vlada.

Peti pokrajinski zakon bo zakon o ustanovitvi pokrajin, ki bo določil končno število in obseg pokrajin. Po dosedanjih študijah in mnenjih politikov (naj spomnimo na visoko število županov v poslanskih klopih) se zdi, da imata največ možnosti členitvi na 12 stati-

Leto 2006 je prineslo bistvene novosti na področju regionalne politike.

Pravi trenutek za pokrajine

Iz govora predsednika vlade Janeza Janše na rednem letnem posvetu z župani slovenskih občin

»... Dva razloga sta, zaradi katerih je zdaj pomemben in hkrati ugoden trenutek za vpeljavo pokrajin v Slovenijo. Eden od njiju je očiten. Vse skupaj traja že predolgo. O tem razpravljamo leta, lahko bi rekel več kot desetletje. Trinajst let mineva, odkar smo uvedli prvo fazo reforme lokalne samouprave. Takrat je bilo neke predvideno, da bo v teku tega prvega mandata 1994–1998 vse pripravljeno tudi za uvedbo pokrajin. Nič od tega se ni zgodilo ... Lahko rečem, da je v tem mandatu – vendarle po dolgem času – prišlo do, lahko bi rekel, tolikšne politične zrelosti v državnem zboru, da je bilo mogoče oblikovati dvetretjinsko soglasje okrog nekaterih sprememb ustave ...

... Drugi razlog, ki govori o pravem trenutku za to drugo fazo reforme lokalne samouprave, pa je dejstvo, da je Slovenija v dobri kondiciji; da imamo po eni strani številne probleme, s katerimi smo se srečevali zadnjih petnajst let, rešene ali pa na poti k rešitvi; da smo tudi večji del reformnih ukrepov, ki smo jih načrtovali na začetku tega mandata, spravili bodisi v življenje, bodisi v zakonsko obliko in so sprejeti ... Tudi gospodarsko stanje v Sloveniji je dobro ... Imamo tudi dovolj visoko stopnjo politične stabilnosti. Vse to je pogoj za to, da lahko delamo takšne korake, ki so zahtevni, ki bodo spreminjali sliko Slovenije v prihodnje, ki zahtevajo tudi neke dodatne napore ... Eden od temeljnih razlogov, zaradi katerih je decentralizacija potrebna in zaradi katerega moramo v Sloveniji končno uvesti pokrajine, je ravno vprašanje hitrejšega razvoja ...

... Slovenija se je zaradi tega, kar se je zgodilo z uvedbo lokalne samouprave leta 1994, razvijala hitreje, kot bi se brez tega, in se je razvijala tudi bolj enakomerno, kot bi se brez tega ... Približno enako se bo dogajalo tudi s pokrajinami. Bodo glasovi v smisel, češ da so to samo še nova institucija, nove funkcije, še neka vmesna stopnja, da se bodo stvari zatikale, počasnejše bodo, kaj to potrebujemo ... Preko tega bo treba iti in na te pomisleke odgovarjati s praviimi rešitvami. Rešitve morajo biti takšne, da bodo že vnaprej dajale neko garancijo in vzbujale prepričanje, da to ne bo povečalo javne porabe v Sloveniji, da bodo to rešitve, ki bodo približale odločanje tistim, ki dejansko potem čutijo posledice odločitev, in da bodo to rešitve, ki bodo pripomogle k temu, da bo razvoj Slovenije hitrejši in bolj enakomeren ...

... Naš namen je, da gremo vsi hitreje naprej in da še posebej nekoliko hitreje napredujejo tisti, ki po statistikah zaostajajo. To je nemogoče doseči brez tega, da se nekoliko drugače organiziramo – in uvedba pokrajin je rešitev, ki to omogoča ...«

Premier Janez Janša

stičnih regij oziroma 14, če k prvim prištejemo še Spodnje Podravje in Savinjsko-šaleško regijo.

Le dan po posvetu z župani je tudi na zasedanju vladne koalicije tekla beseda o prihodnji podobi pokrajin. Na tem področju so koalicijski partnerji, ki se zadnje čase razhajajo glede drugih zakonov in imenovanj, kljub nekaterim še odprtim vprašanjem

izrazili visoko stopnjo enotnosti. Ob vsem povedanem pa vendarle velja opozoriti, da sprememba zakonodaje sama po sebi ne bo prinesla tako zelenega razvoja. Pokrajine bodo morale dobiti pravo vsebino ter resnično podporo lokalnih skupnosti in politikov, sicer bo šlo le za povečanje birokratskega aparata, ki bo ohranjal samega sebe. **D**

Notranji puč v DeSUS?

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Potem ko je bila na kongresu LDS izglasovana zaupnica predsedniku Jelku Kacinu in je iz stranke izstopilo več vidnih članov, je čedalje bolj vroče tudi v najmanjši vladni stranki Demokratični stranki upokojencev Slovenije.

Za razburjenje v njenih vrstah je poskrbel kar njen predsednik Karl Erjavec, ki je na tiskovni konferenci 30. januarja med drugim omenil, da želijo nekateri poslanci, ki so izstopili iz LDS, stopiti v DeSUS, da bi jo prevzeli in na njeni infrastrukturi zgradili novo stranko, kar naj bi z drugimi besedami pomenilo, da želi LDS prevzeti DeSUS. S tem naj bi bile povezane tudi govornice, naj bi ljubljanski odbor DeSUS zahteval Erjavčev odstop z mesta predsednika DeSUS, kar je Erjavec na tiskovni konferenci označil za dezinformacijo in »poskus prevzema DeSUS«. Erjavec je prav tako zavrnil namigovanje, naj bi nekateri njegovi strankarski kolegi terjali

njegovo glavo in celo zbirali podpise za sklic izrednega kongresa ter odstavitev predsednika. Razpoloženje v stranki naj bi bilo po Erjavčevih besedah mirno.

Na dveh stolihi Kot je še dejal Erjavec, naj bi bile omenjene govornice predvsem posledica tega, da želi nekdo, ki ga moti »pokončna drža« in dosledno ureničevanje programa, od znotraj vnesti nemir v strankarske vrste. Erjavec je sicer priznal, da se je stranki v zadnjem času pridružilo kar nekaj novih članov, med njimi poslanci LDS. Na vprašanje, kateri so ti poslanci in ali bodo morda stopili v poslansko skupino DeSUS, pa nam do zaključka redakcije iz poslanskega kluba

DeSUS niso odgovorili. Vsekakor včlanjevanje nekdanjih poslancev LDS lahko pripomore k temu, da bi se DeSUS nagnil bolj levo in morda celo izstopil iz vladne koalicije. Grožnje z izstopom iz vlade so se v dosedanjih dveh letih delovanja Janševe vlade že pojavljale. Pri tem se je kot morebiten vzrok pojavljal nekdanji minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič, in sicer zaradi predlogov t. i. vojnih zakonov, ki naj bi po mnenju poslancev DeSUS težili k rehabilitaciji medvojnih kolaborantov. Prav tako poslanci omenjene stranke niso podprli vladnega predloga zakona o verski svobodi, čeprav so ga skoraj soglasno podprle verske skupnosti, prizanesli pa niso

nitro ministru za zdravje Andreju Bručanu, saj je vodja poslanske skupine DeSUS Franc Žnidaršič (osebno) podprl interpelacijo zoper ministrov delo.

Notranja trenja Zanimivo pri vsem tem je, da so DeSUS že večkrat pretresala trenja, ki so bila po svoje zelo protislovna. Spomnimo se: DeSUS je postal vladna stranka leta 1996, ko je s šestimi poslanci sploh prvič prišel v parlament, tedaj še pod vodstvom Jožeta Globačnika. Leta 1999 je Globačnika nasledil Janko Kušar, dotedanji podpredsednik stranke. Kušar je bil do prvih demokratičnih volitev leta 1990 republiški sekretar za ljudsko obrambo, na tem mestu pa

Predsednik DeSUS Karl Erjavec je v Dražgošah poveljeval revolucionarni boj.

Milan Kučan, nekdanji predsednik

Franc Žnidaršič, vodja PS DeSUS

ga je tedaj nasledil sedanji premier Janez Janša. Ko je stranka leta 1997 postala del tedanje vladne koalicije (z LDS in SLS, ki jo je pred združitvijo leta 2000 vodil Marjan Podobnik), je Kušarju pripadel položaj ministra brez listnice, odgovornega za koordinacijo delovnih teles s področja socialnega varstva. DeSUS je vstopil v vladno koalicijo tudi leta 2000, ko je po nekajmesečni epizodi z Bajukovo vlado LDS na volitvah premočno zmagala in sestavila veliko koalicijo (poleg LDS in DeSUS sta jo sestavljali še ZLSD in SLS+SKD, kasneje preimenovana v SLS), vendar tedaj stranka upokojencev ni dobila ministrskega sedeža, le kasneje so imeli možnost predlagati ministrico brez listnice za regionalno politiko Zdenko Kovač. Že pred tem so poslanci DeSUS na razpravi o izvolitvi Bajukove vlade močno napadali Andreja Bajuka, pri čemer je vodil pokojni Anton Delak, medtem ko je poslanka DeSUS Eda Okretič Salmič na tajnem glasovanju skupaj s Polonco Dobrajc (tedaj poslanka SNS) podprla izvolitev Bajukove vlade, zaradi česar je morala kasneje oditi. Leta 2002 je predsednik stranke postal Anton Rous, ki je bil pomladni strani zelo nenaklonjen vse do volitev leta 2004, ko ga je SDS povabila v koalicijo in je v imenu DeSUS podpisal koalicijsko pogodbo, sam pa je v kabinetu predsednika vlade postal državni sekretar, zadolžen za koalicijsko pogodbo. Kmalu po tistem pa je

prišel v spor z nekaterimi odbori v DeSUS (mariborski in še nekateri primorski odbori), ki so terjali njegov odstop, zaradi česar je na kongresu leta 2005 odstopil od kandidature za predsednika stranke in podprl Karla Erjavca, ki je bil tedaj že obrambni minister. Najnevarnejši Erjavčev tekmeč je bil tedaj Anton Bebler, ki je s podporo DeSUS leta 2002 kandidiral na predsedniških volitvah, vendar je izpadel že v prvem krogu. Erjavca je zato podprla tudi poslanska skupina (Vili Rezman, Franc Žnidaršič, Ivan Jelen in Vasja Klavara), saj je grozilo, da bi prišlo do velikega razkola, če bi predsednik stranke postal Bebler. Erjavec, ki je bil v prejšnjem mandatu državni sekretar na ministrstvu za pravosodje, je tako postal novi predsednik DeSUS, čeprav je njegova menjava strankarske barve (bil je že član SKD oz. kasneje združene SLS, nato kratek čas član LDS) vzbujala nezaupanje. Prišlo je celo do zapleta, saj naj bi bil v času kongresa po nekaterih interpretacijah še vedno član LDS. Njegove izvolitve pa seveda niso bili veseli pripadniki »trde« linije (nekdanji poslanec Ivan Kebrič, upokojenski funkcionar Vinko Gobec) v stranki. Kasneje je nekdanji predsednik Anton Rous zaradi nesoglasij izstopil iz stranke.

Približevanje levici Med funkcionarji DeSUS, ki po nekaterih podatkih niso preveč naklonjeni Erjavcu, je tudi Branko Omerzu,

vodja ljubljanskega odbora DeSUS (edini mestni svetnik iz vrst DeSUS je Aleš Kardelj). Omerzu je tako junija 2002 v imenu mestnega odbora DeSUS ogorčeno protestiral proti postavitvi doprsnega kipa dr. Lambertu Ehrlichu na ljubljanski teološki fakulteti, s čimer je vnesel v lastno stranko stalinistično obarvan diskurz. Prav Omerzu je bil eden tistih, ki je nasprotoval vstopu DeSUS v koalicijo z desnosredinskimi strankami, poleg še nekaterih odborov, zlasti iz Štajerske in Primorske. V času prejšnje vlade je bil državni sekretar na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, od junija 2005 je namestnik generalnega direktorja Slovenskih železnic. Po nekaterih namigovanjih naj bi bil na omenjeno funkcijo prišel po Erjavčevem posredovanju, s čimer bi slednji utišal svojega glavnega kritika, vendar je Omerzu to že pred časom zanimal. Zanimivo pa je, da ni igral vloge Erjavčevega nasprotnika, ko se je Erjavec zapletel v afero, ker naj bi bil predlanskim skupaj s soprogo na letališču tako rekoč ilegalno vstopil v Slovenijo. Vprašanje pa je, ali bo Erjavec tudi tokrat, ko se je zapletel v neprijetnosti zaradi nakupa oklepnikov, dobil dovolj podpore v lastni stranki. Kot pravijo poznavalci, naj bi se bil Erjavec, ki bi lahko postal eden resnejših kandidatov za interpelacijo, v Dražgošah s svojim govorom, v katerem je poveljeval mit o dražgoški bit-

ki, poskušal prikupiti ideološko bolj robustnim članom DeSUS pa tudi levici na splošno.

Kučanovo angažiranje Zgodba o DeSUS je zanimiva tudi zaradi občasnih govorov, naj bi h kandidaturi za predsednika DeSUS posredno nagovarjali celo nekdanjega predsednika države Milana Kučana. Ljubljanski odbor DeSUS je tako že leta 2000 na Kučana, ki je bil tedaj še predsednik države, naslovil odprto pismo z vprašanjem, ali bi bil pripravljen prevzeti »pobudo za politično povezovanje ljudi«, vendar je bil Kučanov odgovor tedaj negativen. Vprašanje Kučanovega morebitnega angažiranja v DeSUS je tokrat bolj aktualno, ker Kučan že pet let ne opravlja več predsedniške funkcije, poleg tega pa razpada tudi LDS. Kučanovo angažiranje bi namreč lahko privabilo tako nezadovoljne (nekdanje) člane LDS kot SD, saj je v zadnjem času med pripadniki dogmatične leveice mogoče čutiti veliko nezadovoljstva s predsednikom SD Borutom Pahorjem, češ da se v skrbi za lastno korist poskuša prikupiti Janezu Janši. Poleg tega bi se utegnili leta 2008 razviti koalicija SDS in SD, kar bi lahko sprožilo val izstopov iz SD. V tem primeru bi DeSUS, če bi znova prišel v državni zbor, najverjetneje ostal v opoziciji. Prav to pa je dovolj tehten razlog, da bi v bližnji prihodnosti lahko prišlo celo do notranjega puča v tej stranki. To bi lahko sprožilo njen odhod iz koalicije in morda odhod Karla Erjavca z ministrstva za obrambo ali celo iz stranke. **D**

Zakon spotike sprejet

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Državni zbor je pretekli teden vnovič potrdil zakon o verski svobodi, na katerega so državni svetniki tik pred novim letom izglasoval veto. Ob sprejemanju zakona se je vnovič razvel kulturni boj.

Sprejetje zakona o verski svobodi je bilo več kot nujno, saj je področje vere in verskih skupnosti z nekaj popravki iz novejšje slovenske zgodovine še vedno urejal stari zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v RS, ki je bil napisan in sprejet že davnega leta 1976.

Socialistični zakon Kako zastarel je bil v 23 členih napisan zakon, med drugim kaže to, da je vero obravnaval kot zasebno stvar posameznika in po načelu, da je dovoljeno samo tisto, kar je izrecno napisano, prepovedoval pa je vsakršno izražanje vere v javnosti oziroma zunaj verskih objektov. Prav tako je pod grožnjo zapora oziroma denarne kazni prepovedoval »izkoriščanje vere v politične namene«, kar je z drugimi besedami

pomenilo, da je bilo duhovnikom in drugim verskim predstavnikom prepovedano izrekati politična stališča, kar je danes ena od temeljnih človekovih pravic. Prav tako zakon ni opredelil pojma, kaj je to verska

Ivan Štuhec, teolog in profesor

skupnost in kaj je potrebno za njeno registracijo. Slednje je pomenilo, da verske skupnosti uradno sploh niso obstajale.

Ker je zakon po osamosvojitvi doživel le minimalne spremembe, je več kot očitno, da prejšnje levsredinske vlade niso imele interesa, da bi uredile to področje, in so to problematiko potiskale ob stran. Tako se je urejanja tega področja morala lotila zdajšnja desnosredinska vlada, ki se očitno veliko bolj zaveda človekove pravice do svobodnega izražanja vere, hkrati pa sledi splošno sprejetemu stališču v Evropski uniji (zapisano je tudi v predlogu evropske ustavne pogodbe), da je treba z verskimi skupnostmi voditi dialog, ne pa jih onemogočati pri njihovem delovanju. Tako je urad za verske skupnosti konec leta 2005 pripravil predlog novega zakona o

verski svobodi. Predlog je februarja lani obravnavala vlada in menila, da je zakon dober, ter ga poslala v državni zbor. Poslanci in poslanke so zakon sprejemali v treh obravnavah in ga v začetku lanskega decembra kljub obstrukciji opozicijskih strank, ki se jim je pridružil tudi vladni DeSUS, sprejeli. A s slednjim zakonom še ni začel veljati. Konec decembra je namreč državni svet nanj izglasoval veto, kar je pomenilo, da je moral državni zbor o njem vnovič odločiti.

Obujanje kulturnega boja Pri vnovičnem sprejemanju zakona v državnem zboru konec preteklega tedna smo lahko videli isto sliko kot pri prvem. Zakon so zagovarjali tri največje vladne stranke in poslanci manjšin, proti pa so bile opozicijske stranke, ki se jim je enako kot

prvič pridružila vladna upokojska stranka. Miran Potrč iz SD je zakonu očital, da je v nasprotju z ustavo, saj po njegovo določilo, da lahko država gmotno podpira verske skupnosti, kar je zapisano v enem izmed členov zakona, v nasprotju z ustavno ločenostjo cerkve in države. Prav tako po njegovem zakon zapostavlja manjše verske skupnosti, ko določa, da država financira 60 odstotkov prispevkov za zdravstveno in socialno zavarovanje samo tistim verskim skupnostim, ki imajo več kot 1.000 članov. V nasprotju s Potrčem je poslanec NSi Alojz Sok dejal, da pri vnovičnem sprejemanju zakona ne gre več niti za vsebino niti za argumente, ampak za politiko, ki temelji na ideologiji in poskusih nadaljevanja kulturnega boja. »Nobenega prepričljivega argumenta ni, da zakon privilegira večje verske skupnosti. Prav tako ne gre za nobeno noviteto. Že SFRJ je namreč namenjala določena sredstva za financiranje prispevkov duhovnikom v verskih skupnostih. Slovenija je članica EU, smo v tretjem tisočletju in drugače kot v razvitem delu Evrope teh stvari ni mogoče urejati,« je dejal Sok. Branko Grims iz SDS je dejal, da gre pri sprejemanju zakona za razpravo, ki posega v temelje EU. »To so vrednote in človekove pravice. Ustava je glede tega zelo jasna – svoboda veroizpovedi je ustavna kategorija, zato je država dolžna ne samo pasivno dovoljevati pravico do veroizpovedi, ampak tudi aktivno vzpostavljati pogoje zanje,« je dejal Grims. Glede financiranja duhovnikov samo tistih verskih skupnosti, ki imajo več kot 1.000 članov, pa je dejal, da gre za popolnoma enak sistem kot pri financiranju političnih strank. »Tudi tukaj je stranka šele po tem, ko dobi določen odstotek glasov na volitvah, upravičena do povračila stroškov in financiranja. O tem je odločalo tudi ustavno sodišče in presodilo, da je to ustrezno.«

Mnenju NSi in SDS so pritrdili tudi poslanci SLS in oba poslanca manjšin, kar je na koncu zadostovalo, da je bil zakon vnovič potrjen.

Zakon najverjetneje na US Z razpletom so v Rimskokatoliški cerkvi (RKC) podobno kot v vseh drugih večjih verskih skupnostih seveda zadovoljni, čeprav se ob

Poslanec LDS Aleš Gulič

nekaterih napovedih, ki so jih ob sprejemanju zakona izražali opozicijski poslanci, zavedajo, da stvar še ni dokončna. Kot meni teolog in profesor na Teološki fakulteti v Ljubljani dr. Ivan Štuhec, je vse, kar je bilo do zdaj sprejetega v povezavi z urejanjem odnosov med državo in Cerkvijo v novi slovenski državi, doživelo maksimalne pravne zaplete, zato pričakuje, da bo ista usoda doletela tudi ta zakon. »To pomeni, da zakon najverjetneje čaka ustavna presoja in da pot do njegove končne veljavnosti še ni končana,« pravi Štuhec. Kljub temu je zadovoljen, da je novi zakon prišel tako daleč in da se zadeve pomikajo v pravo smer. »Zadovoljen sem, da se je zadeva premaknila v pravo smer, saj zgolj dejstvo, da še vedno velja trideset let star zakon iz totalitarnega obdobja, samo po sebi pove vse o miselnosti, v kateri tičimo na področju razumevanja vloge vere in njenih institucij v naši družbi. To je neverjetno, kakšni miselni odpori se sprožijo v Sloveniji, ko gre za ureditev zadev, ki so v demokratičnem in sodobnem svetu jasno in dobro urejene,« pravi Štuhec. Pri tem se mu zdijo zlasti nerazumljivi nekateri predlogi, ki jih je bilo mogoče slišati s strani nekaterih opozicijskih poslancev

Sajenje dreves v Ljubljani ob judovskem prazniku tu bišvat

med sprejemanjem zakona – od tistega, da cerkve ne bi smele imeti statusa splošne družbenokoristne organizacije, do tistega, da bi morala država posebej financirati ateiste. »Ti argumenti veliko povedo o splošni kulturi pri nas. Temeljna zmeta teh ugovorov je v prepričanju, da je vera v konkurenčnem odnosu do ateizma. Ateizem, kolikor ga jaz razumem, noče biti vera. Ateizem je pač svetovni nazor, prepričanje, ki ima vso svobodo, da obstaja. Kakor hitro ga postavljamo v konkurenčni odnos do vere, iz njega delamo novo religijo. Naša kulturna izkušnja v Sloveniji seveda je, da je bil ateizem propagiran kot nova religija. Vsi smo bili te indoktrinacije deležni, zato je nadaljevanje takšne paradigme nadaljevanje preteklega časa z novimi metodami. Kar zadeva koristnost ali nekoristnost verskih skupnosti in cerkva, je nesmiselno izgubljati besede. Svetovna elita sociologov že nekaj desetletij postavlja trditev, da je vera pomembna za socialno kohezivnost v vsaki družbi. Že samo to dejstvo bi moralo biti dovolj, da bi nehali razpravljati o tem, ali so cerkve in verske skupnosti splošno koristne ali ne,« še pravi Štuhec.

Če so v večjih verskih skupnostih z zakonom lahko zadovoljni,

pa z njim niso zadovoljni v LDS. Njihov poslanec Aleš Gulič zakonu očita predvsem to, da domnevno privilegira večje verske skupnosti. »Med temi zakon najbolj privilegira RKC, pa ne le zaradi samega zakona, pač pa tudi zaradi drugih okoliščin, kot je premoženje, in drugih zakonov, ki urejajo odnos med verskimi skupnostmi in državo. RKC in njene posvečene osebe imajo privilegiran položaj, saj njihovi prihodi iz vrste naslovov niso obdavčeni, njihovi verniki in državljani, ki niso člani te verske skupnosti, in tudi tisti, ki niso člani nobene verske skupnosti, pa morajo državi odgovarjati za vsak cent,« pravi Gulič. Na vprašanje, kaj predlaga oziroma ali bi po njegovo država morala financirati prispevke duhovnikov v prav vseh verskih skupnostih, Gulič precej presenetljivo odgovarja: »Tudi če bi bili vse državljanke in vsi državljani RS pripadniki ene verske skupnosti, bi zaradi ustave, ki ločuje državo od verskih skupnosti, država ne smela financirati verskih dejavnosti in bi bilo treba najprej spremeniti ustavo, da bi ta verska skupnost postala državna verska skupnost.«

Gulič torej zagovarja nekakšno prepoved financiranja vsega, kar je tako ali drugače povezano z verskimi skupnostmi, česar na primer niso poznali niti v tako totalitarnih državah, kot je bila nekdanja Jugoslavija. Na koncu lahko samo ugotovimo, da imamo ob dejstvu, da Gulič prihaja iz LDS, stranke, ki je v zadnjih letih vodila večino vlad, sploh srečo, da smo danes del demokratične Zahodne Evrope in da nismo še vedno v do vere sovražnem komunizmu. **D**

SDS, NSi in SLS so za sprejetje zakona zagotovile navzočnost svojih poslancev.

Gaspari si je spodrezal krila

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Mitja Gaspari ni bil izvoljen za guvernerja. V razpravi je bilo razkrito njegovo delo v povezavi s političnim delovanjem. Vzrok za nepotrđitev pa ni samo v zadnji aferi, ampak tudi v njegovem ravnanju v času, ko je bil finančni minister.

Trije glasovi poslancev državnega zbora so minuli petek zmanjkali za to, da bi bil Mitja Gaspari guverner Banke Slovenije še nadaljnjih šest let. Za njegovo izvolitev je na tajnem glasovanju glasovalo 43 poslancev, 41 jih je bilo proti, tri glasovnice so bile neveljavne (dve sta bili prazni in ena počečkana), trije poslanci

od devetdesetih pa se glasovanja niso udeležili. Podprli so ga poslanci LDS, SD, DeSUS in Marija Pozsonec, poslanka madžarske narodne skupnosti. Pred petkovo razpravo so Gasparija podpirali še v SLS, čeprav v času razprave o svojih stališčih niso več javno govorili. Kako je glasoval Roberto Battelli, poslanec italijanske naro-

dne skupnosti, ni uspelo izvedeti nikomur, saj o tem ni dajal izjav. Proti Gasparijevi izvolitvi so bili poslanci SDS, NSi in SNS. Po vseh napovedih sodeč bi morali lobisti iz vrst LDS in SD zbrati dovolj glasov za nadaljevanje guvernerskega položaja Mitje Gasparija, vendar jim to očitno ni uspelo. Glede na predstavljene argumen-

te za podaljšanje mandata in proti njemu je najverjetneje, da so se premislili prav nekateri v njihovih vrstah. Iz tega razloga tudi tri neveljavne glasovnice.

Lepo poslano Spomnimo, da si je Mitja Gaspari v življenju lepo postlal. Kot član nekdanje funkcionske (partijske) druž-

LDS in bil izvoljen za poslanca. To je bilo leto, ko je LDS dosegla svoj politični vrhunec. Pol leta je bil Gaspari poslanec državnega zbora, čeprav je bilo njegovo delovanje v tej vlogi zelo neopazno. Imel je torej »službo«, hkrati pa se je pripravljala na drugo vlogo. Aprila leta 2001 je namreč potekel mandat Francetu Arharju, guvernerju Banke Slovenije. Na objavljeni poziv predsednika države Milana Kučana sta se prijavila oba: Arhar in Gaspari. Presenečenj ni bilo, Kučan je poslancem v izvolitev predlagal Mitjo Gasparija. Slednji se je že pred tem podpisal tudi na javno objavljeni seznam tistih, ki so podpirali Kučanovo kandidaturo na predsedniških volitvah, in si s tem še dodatno zagotovil dolga leta prej načrtovano izvolitev za guverner. Če bi bil tudi v drugo izvoljen, bi danes 55-letni Gaspari svojo upokojitev dočakal kot guvernerja. Verjetno je bil to tudi eden od razlogov, da ni čutil potrebe po nadaljevanju študija. Obstal je namreč pri nazivu magistra, ki naj bi si ga bil pridobil v času, ko je služboval v Beogradu.

Ni se izšlo Vendar se Gaspariju in njegovim političnim botrom načrt ni izšel. Vejo, na kateri je sedel, si je odžagal sam. V javnost so namreč prišli podatki, da je analitski sektor v Banki Slovenije pripravljala nekatere analize, ki so bile pripravljene po skrajno dvomljivi metodologiji. »Čudežno« so se znašle tudi na klopih nekaterih evropskih ustanov. Analize so bile opremljene z glavo Banke Slovenije, imele so oznako stroge zaupnosti, o njih pa slovenska vlada ni bila obveščena. Šlo je za projekcije javnih financ do leta 2015, v katerih so analitiki osrednje banke svoji državi napovedovali najbolj črne scenarije. Tega gradiva ni obravnaval niti noben organ Banke Slovenije. Skratka, šlo je za interno gradivo, hkrati pa je dajalo videz popolne verodostojnosti. Ko so podatki o tem, da je Banka Slovenije to gradivo pošiljala na

evropske naslove, prišli v javnost, je Gaspari to zanikal. Na koncu se je izkazalo, da gradivo v resnici obstaja (takšno, kot smo navedli) in tudi to, da so bili z njim seznanjeni nekateri evropski denarni strokovnjaki. Res pa je tudi, da gradivo ni imelo spremnega dopisa s podpisom guvernerja. To pomeni, da je bilo gradivo z glavo Banke Slovenije (označeno kot zaupno) brez spremnega dopisa in podpisa guvernerja dano v kuveto in poslano na evropske naslove. Prav zaradi tega je Gaspari ves čas govoril, da »on ni ničesar pošiljal«. Seveda ne, saj si tega v tem času, ko je bila v teku njegova kandidatura za vnovični mandat, ne bi privoščil nihče. Preračunljivi Gaspari še najmanj.

Spodnesli so se sami Šele zdaj se je tudi izkazalo, od kod opozi-

ciji podatki, o katerih je že nekaj mesecev govorila. Gre seveda za zvišanje stopnje davka na dodano vrednost in domnevno visok javnofinančni primanjkljaj države v prihodnjih letih. Spomnimo se, da sta morala nekaj časa minister Andrej Bajuk in premier Janez Janša nenehno odgovarjati na vprašanja, ki v dejanskem življenju niso imela podlage. Zdaj se je izkazalo, da so vprašanja črpali iz »zaupnega gradiva« Banke Slovenije. Naj pojasnimo, da so »bančni analitiki« po tem scenariju, v katerega ni verjel niti sam guverner Gaspari, slovenski državi napovedovali tako rekoč finančni zlom, primanjkljaj v državni blagajni pa naj bi se v naslednjih letih drastično povečal. Analize so delali na predpostavki, da slovenska vlada ne bo ničesar naredila za stabilnost države oziroma bi ▶

ne se je zaposlil v Narodni banki Slovenije, nato prešel v Narodno banko Jugoslavije, po razpadu nekdanje skupne države pa je s pomočjo prijateljev (zvez in poznanstev) odšel za kratek čas v Svetovno banko, od koder ga je nazaj v Slovenijo že leta 1992 pripeljal Janez Drnovšek. Gaspari je bil nato »Drnovškov« minister za finance vse dotlej, dokler ni aprila 2000 Drnovškova vlada v parlamentu »padla«. V nekaj mesecih (do novih volitev) je podobno kot vsi drugi takratni ministri (z Antonom Ropom na čelu) dobival nadomestilo funkcionarske plače in se pripravljala na naslednje volitve. Gaspari, ki se je prej izdajal za nestranskarskega človeka, je leta 2000 kandidiral na listi

Banka Slovenije potrebna strokovne prevetritve.

Gaspariju so se načrti uresničili le takrat, ko je spodnesel Franceta Arharja.

Andrej Bajuk, finančni minister

► vse teklo brez slehernega usmerjanja, ukrepov in politike. To pa seveda ni mogoče. Iz teh analiz so torej izhajale vse črnogledne napovedi nekaterih opozicijskih jurišnikov, med katerimi je tudi Milan M. Cvikl, poslanec LDS. Zanimivo je, da je bil Cvikl nekoč zaposlen v analitskem sektorju Banke Slovenije.

Laž ima kratke noge V zadnjih razpravah se je izkazalo, da je bil finančni minister Andrej Bajuk o tem, da obstajajo črni scenarij in analize, obveščen v prvi polovici decembra lani. O tem ga je obvestil predsednik vlade Janez Janša, saj se je gradivo znašlo tudi v njegovem kabinetu. Minister Bajuk je svojim sodelavcem takoj naročil, naj skupaj z bančnimi uslužbenci preverijo gradivo oziroma ugotovijo, za kaj sploh gre, Gaspari pa je, čeprav je ves čas vedel za to, »modro« molčal. Vmes je prišlo do prevzema evra, kar je pomenilo izredno veliko dela, razčiščevanje o t. i. simulacijah in črnih scenarijih pa se je nadaljevalo v januarju letos. Šele ko je Gaspari uvidel, da

Kljub močni podpori poslancev LDS, SD, DeSUS in delno SLS Gaspariju ni uspelo dobiti podpore v parlamentu.

mu utegnejo poslanci spodnesti novo imenovanje, je v ustanovi odredil notranjo preiskavo, ki naj bi odkrila, kdo je omogočil, da je zaupni dokument prišel iz Banke Slovenije. Zdaj tudi laže razumemo, zakaj so Gasparija na petkovi seji tako goreče podpirali v SD in LDS. Toliko o tem, da je Mitja Gaspari politično neodvisen. Dodajmo, da po anketi, objavljeni na spletni strani ene od komercialnih televizij, kar tretjina vprašanih meni, da vnovične podpore ni dobil zaradi politične pristranosti.

Vsebinske pripombe Zdaj pa pogledjmo še nekaj strokovnih napak, ki jih je Mitja Gaspari storil v preteklih letih svojega politično-strokovnega delovanja, v času parlamentarne razprave pa so jih našteali tisti poslanci, ki so javno dejali, da njegove vnovične kandidature ne bodo podprli. Gaspari je bil junija 1992 na Drnovškov predlog imenovan za finančnega ministra, takratna opozicija pa je na pobudo SLS leta 1994 zoper njega vložila interpelacijo. Takratni poslanec Janez Podobnik je podal obrazložitev interpelacije, češ da je bil namen predlagateljev interpelacije o delu in odgovornosti ministra za finance Mitje Gasparija v tem, da je objektivno odgovoren za odobritev poročstva podjetju, v zvezi s katerim sta bila tako on kot vlada (vodil jo je Janez Drnovšek) opozorjena na

nekatero nepravilnost v delovanju. S tem je deloval v nasprotju s temeljnim načelom rimskega prava. Tako vlada kot vsak minister, ki mu je zaupano upravljanje z denarjem davkoplačevalcev, mora delovati kot dober gospodar. Glavni poudarek je bil na odobritvi proračunskega denarja družbi Optimizem iz Po-

poteza je bilo podaljšanje proračunskega leta na 13 mesecev, kar je v praksi pomenilo, da je država v poslovne bilance enega leta štela prihodke tudi iz januarja naslednjega leta (stroškov pa seveda ne). S tem je bila proračunska bilanca za tisto leto bistveno »olepšana«, oblastniki pa so se hvalili z ugodnimi makroekonomskimi kazalniki. Šele v naslednjih letih je bila ta anomalija odpravljena. Še pred tem je Gaspari pred televizijskimi kamerami zatrjeval, da bo odstopil kot finančni minister, če bo javnofinančni primanjkljaj države presegal en odstotek. Ko se je to zgodilo, je seveda na svojo obljubo »pozabil«. Podobnih zgodb je še nekaj, vidne pa so iz razprave poslancev. Kot zanimivost dodajmo, da je Gaspari že leta 1994, v času interpelacije torej, nastopal zelo samovšečno in je podobno kot zdaj v zvezi z očitki večkrat rekel: »Tega si ne dovolim!« Na koncu so mu drugi dovolili »oditi« s te pomembne državne funkcije.

Predsedniku države ni uspelo.

stojne, na kar so zdaj opozarjali nekateri poslanci. Optimizem denarja seveda nikoli ni vrnil, čeprav je Gaspari takrat poudarjal, da bo to storil do konca leta 2004. Nadalje se Gaspari kot finančni minister ni izkazal pri preoblikovanju hranilno-kreditnih služb, kjer je bilo ob visoke prihranke več državljanov, ki so denar zaupali družbi HKS Sicura, »čudežno« povezani z LDS in postojanskimi veljaki. Naslednja Gasparijeva »strokovna«

Po glasovanju Po glasovanju se je Gaspari zavil v molk, razočaranje nad neizvolitvijo pa so pokazali tako v LDS kot SD. Razočaranja ni mogel skriti niti predsednik države Janez Drnovšek, ki ima zdaj le nekaj dni časa, da predlaga novega kandidata, saj Gaspariju mandat poteče konec marca, zakonsko pa ni predvideno, da ga lahko kdo nadomešča do izvolitve novega guvernerja. **D**

ANKETA

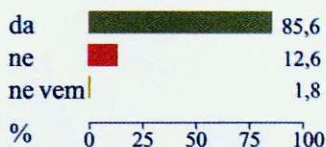
Ali bodo bivši člani LDS Karlu Erjavcu prevzeli DeSUS?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Bo na pogorišču LDS nastala nova stranka?

Glasovalo: 167

DEMOKRACIJA

Poudarki iz razprave

MAGDALENA TOVORNIK (v imenu Janeza Drnovška): »Kljub temu pa mislim, da mag. Mitja Gaspari ni človek za vse čase, kot bi dejal Thomas Mann, tako kot tudi mi vsi ne.«

FRANC ŽNIDARŠIČ (DeSUS): »Naša poslanska skupina bo gospoda Mitjo Gasparija kot kandidata za guvernerja Banke Slovenije podprla, ker ne vidi nobenega razloga, da to ne bi bilo najbolje.«

MARIA POZSONEC (madž. narodnost): »Upam, da bomo poslanci glasovali preudarno, odgovorno, v interesu slovenske države in zaradi nekega političnega konstrukta ne bomo odžagali veje, na kateri sedimo.« (Iste besede je poslanka uporabila leta 1994 ob interpelaciji zoper ministra Gasparija. Op. a.)

JOŽE TANKO (SDS): »Ko smo v poslanski skupini že imeli dogovorjen termin s kandidatom Gasparijem, je prišla intervencija iz poslanskega kluba. Poklical me je eden od poslancev liberalne demokracije in mi predlagal spremembo termina »hearinga«, ker naj bi imel mag. Gaspari obveznosti. In to je zanimivo, ni interveniral kabinet guvernerja, ni interveniral guverner, ampak kurirček iz liberalne demokracije. To je zelo nenavadno. Ob prehodu na evro se je zgodila tudi manjša nerodnost. Ob prevzemu pri pologih evrskih kovancev banke zaračunavajo provizijo, guverner pa je dejal, da o proviziji ni bil seznanjen. Iz guvernerskega obdobja kandidata so tudi očitki o ne dovolj odločnem ravnanju guvernerja Banke Slovenije v primeru preoblikovanja hranilno-kreditnih služb, v primeru preoblikovanja banke SIB. Prav tako so bili pri preoblikovanju hranilno-kreditnih služb prizadeti tisoči varčevalcev, ki so izgubili veliko milijard tolarjev in še vedno čakajo svojo pravico v sodnih postopkih proti Banki Slovenije. V času na primer, ko družbena podjetja še niso bila olastninjena, minister Gaspari ni poskrbel za nadzor nad denarnimi tokovi v tujini, zato je marsikateri menedžer lahko devizna sredstva od prodaje v tujini namesto na računih domačih bank zadrževal na računih tujih bank in potem s temi sredstvi sodeloval ali v lastninjenju teh podjetij ali pa ustanavljal nova podjetja. Ostale so ne dovolj pojasnjene okoliščine o posegih in nezadovoljivo zavarovanih pomočeh države, tukaj izstopa zadeva Optimizem v vseh svojih pojavnih oblikah. Ob tem tudi ne moremo pozabiti na velike igre, ki so več let spremljale lastninsko preoblikovanje igralnic. Vlada ni realizirala sklepa, ki je nalagal privatizacijo bank, tega sedanjí guverner in tedanjí minister ni pripravil, pa se je kljub temu pristopilo k privatizaciji, podobno pri zavarovalnicah, kajti več kot 4 leta ni bil pripravljen zakon za tretjo obravnavo. S tem so bili povzročeni šte-

vilni zapleti glede lastnine in lastninskih deležev v zavarovalnicah. Na primer zapleti Zavarovalnice Triglav so se reševali še nekaj let in še danes ni povsem jasno, kakšen je bil pravzaprav pravi interes tedanje vlade in liberalne politike. Izvedene so bile tudi številne poteze pri izvajanju proračunov, ki so prikojevale javnofinančno podobo. Ob tem se je omogočalo nekaterim tudi drugačne načine črpanja sredstev. Zadnji dogodki pa se nanašajo na različne dokumente, tajne in poslane v Evropsko centralno banko, ali tajne interne, ki so prišle v javnost, kar kaže deloma tudi na težave v organizaciji Banke Slovenije in v sistemu odgovornosti Banke Slovenije in to ne vliva velikega zaupanja.«

ANTON ROP (LDS): »Prav nobenega dvoma ni, da je dosedanje delovanje guvernerja Mitje Gasparija tesno povezano s tranzicijo slovenskega gospodarstva po osamosvojitvi.«

MIRAN POTRČ (SD): »Prav je poudariti, da v skladu z zakonom nekateri poslanci in poslanske skupine poskušajo tudi ta postopek in predlaganje zgolj enega kandidata postavljati pod vprašaj.«

JOŽEF HORVAT (NSi): Banka Slovenije mora prevzeti pomembnejšo vlogo pri regulaciji in predvsem nadzoru slovenskega finančnega sektorja in je verjetno, žal, edina izmed redkih nacionalnih bank v evroobmočju in širše, ki nima razvite ali vsaj dovolj razvite raziskovalne dejavnosti. Zaradi majhnosti slovenskega prostora je nujno, da se koordinacija in komunikacija med Banko Slovenije in vlado Republike Slovenije poveča.«

SAŠO PEČE (SNS): »Banka Slovenije je v preteklosti pod vodenjem te osebe, za katero trdite, da je edina sposobna, zatajila v vlogi nadzorstvene funkcije, primer Nove Ljubljanske banke, primer Sigma in ne nazadnje v momentih uveljavitve ali spremembe zelo pomembnega področja, fiksne oziroma drsečega deviznega tečaja. In po oceni poslanske skupine nacionalne stranke Slovenija premore več kadra, sposobnejšega kadra, predvsem pa kadra, ki se bo zavedal, kaj pomeni domače bančništvo v domačih rokah.«

DIMITRIJ KOVAČIČ (SDS): »Ne morem pristati na tezo, da je le Mitja Gaspari sposoben voditi Banko Slovenije. Da je edino on dovolj strokovno usposobljen za to funkcijo. Ne. Nihče ni nezamenljiv, niti Mitja Gaspari ne. Pa tudi če bi to bilo res, pa vsi vemo, da ni, bi morali poiskati nekoga, ki se bo za to delo usposobil, kajti če bi imeli le enega človeka, ki lahko vodi neko pomembno institucijo, potem to nujno vodi v propad. Izkušnje v različnih primerih nas učijo, da to drži.«

NAJ RASTE!

profit

poslovna revija

Poslovna revija Profit je prenovljena. Vsakih 14 dni prinaša poglobljene gospodarske informacije, ki lahko osvežijo vaše posle in povečajo vaš profit.

www.profit-on.net

Titania d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 23, 1000 Ljubljana, telefon 05971 55 55, faks 05971 55 50, info@profit-on.net.

Sodelovanje in soodgovornost

Peter Avsenik, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Delavci naj bi po predlogu novele zakona lahko sodelovali pri upravljanju družb prek svojih predstavnikov v upravnem odboru. Njihovo število naj bi določal statut družbe, večja podjetja pa naj bi dobila tudi delavskega direktorja.

Na januarski seji pretekli teden je državni zbor med drugim opravil drugo obravnavo predloga zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij (ZSDU). Večji del razprave so namenili predlogu koalicijskih strank NSi in SDS, po katerem naj bi bili določilom zakona podvrženi le tisti samostojni podjetniki, ki imajo najmanj 50 zaposlenih. Novela zakona dopolnjuje veljavni zakon o soupravljanju delavcev v gospodarskih družbah.

V EU enotirni sistem Kot pravijo predlagatelji novele zakona – vlada oziroma ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve –, je bila v okviru celovite prenove zakona o gospodarskih

družbah (ZGD) in tudi v okviru gospodarskih in socialnih reform poleg dejstva, da je enotirni sistem upravljanja delniških družb prevladujoč sistem upravljanja v državah Evropske unije, v Sloveniji z letošnjim letom uzakonjena tudi možnost izbire med enotirnim in dvotirnim sistemom. Kot je uvodoma dejala ministrica za delo Marjeta Cotman, je glavni cilj novele ureditev vprašanja sodelovanja delavcev v enotirnem sistemu upravljanja. Predlagane rešitve so bile po njenih besedah že dane v ustavno presojo, vendar ustavno sodišče o njih še ni odločalo. "Upošteva sprejeto rešitev iz ZGD-1, ki določa, da se določbe o sodelovanju delavcev v organih družbe v enotirnem sis-

temu upravljanja ne uporabljajo za majhne družbe, predlog sprememb ZSDU uvaja enako rešitev tako za družbe z enotirnim kot za družbe z dvotirnim sistemom upravljanja. Pri tem je treba izpostaviti, da že dosedanja ureditev ni omogočala sodelovanja delavcev v organih družbe z dvotirnim sistemom upravljanja, če družba ni izpolnjevala omenjenih pogojev iz 261. člena ZGD (npr. 500

zaposlenih)," so o predlogu novele zapisali predlagatelji. Predlog zakona na tem mestu določa, da majhne družbe, kakor jih določa ZGD-1, niso zavezane k uporabi določil ZSDU, kjer se ureja sodelovanje delavcev v organih družb. To pa seveda pomeni, da se lahko v posamezni majhni družbi o medsebojnem sodelovanju dogovorijo tudi kako drugače. Za majhno družbo se šteje družba, ki ni mi-

Manjši podjetniki, ki za svoje podjetje marsikdaj zastavijo vse svoje premoženje, bi se le stežka odpovedali glavni besedi pri vodenju svojih poslov.

Delavke in delavci bodo odslej imeli več besede pri vodenju podjetij.

Poslanec SDS Marijan Pojbič

Poslanec SD Dušan Kumer

krodružba in ki izpolnjuje dve od naslednjih meril: povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega števila 50, čisti prihodki od prodaje ne presegajo 7,300.000 evrov in vrednost aktive ne presega 3,650.000 evrov.

Odločujoča razlika Največ prahu v poslanskih klopeh je torej dvignilo prav prvo merilo, naj določila zakona za podjetja z manj kot 50 zaposlenimi ne bi veljala. Po mnenju predlagateljev, koalicijskih SDS in NSi, novela daje delavcem pravico do sodelovanja v organih družbe pod lažjimi pogoji kot doslej. Poslanec SDS Marijan Pojbič nam je dejal, da so pri oblikovanju predloga prisluhnili Gospodarski zbornici Slovenije, Obrtni zbornici Slovenije in Združenju delodajalcev Slovenije, ki opozarjajo, da so sveti delavcev sicer pomemben subjekt pri delovanju, predvsem pri napredovanju posameznih podjetij, vendar na drugi strani prinašajo stroške in obveznosti delodajalcem. "Samostojnih podjetnikov ne gre enačiti z velikimi korporacijami, saj gre ponavadi za posameznike oziroma mikro (pogosto družinska) podjetja, kjer lastniki odgovarjajo s svojim osebnim premoženjem," meni Pojbič. To je po njegovih besedah bistvenega pomena oziroma tista odločujoča razlika, ki daje samostojnim podjetnikom drugačno vlogo.

Prepiri okoli števila 50 V dveh največjih koalicijskih strankah predlog zakona podpirajo, z manjšimi pomisleki po besedah Stanislava Brenčiča tudi v SLS, medtem ko mu DeSUS nasprotuje. Je pa Brenčič opozoril, da

predvidena sprememba 67. člena ni najboljša rešitev, saj delodajalcu ne bo več treba pridobiti soglasja sveta delavcev. Z besedami, da sta se koalicijski stranki odločili za najtšro različico ureditve tega področja je predlog zavrnil Milan M. Cvikl iz LDS. "Dodana vrednost se ustvarja v ekipah, in če menite, da samostojni podjetniki tega ne bodo ustvarjali v dobrem sodelovanju z delavci, ne vem, kaj vas vodi pri vzpostavljanju pogojev za delo v tej državi," je bil oster Cvikl. Poslanec SD Dušan Kumer pa je dejal, da obljuba vlade in ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, da bo pripravilo celovito prenovo 13 let starega zakona, ni bila izpolnjena. "Ministrstvo je prišlo z minimalnimi spremembami, ki pa v resnici bistveno spreminjajo le dosednji status in nivo zaposlenih pri upravljanju podjetij. Bistveno se znižuje raven varstva članov sveta delavcev pred morebitnimi šikaniranjem delodajalcev in manjša se število podjetij ter družb, v katerih zakon zahteva formalno ureditev sodelovanja delavcev pri upravljanju. Veliko več

Več manevrskega prostora

Kaj pravzaprav pomenita dvotirni in enotirni sistem upravljanja? Pri prvem – doslej edinem znanem sistemu – gre za vodenje in nadzorovanje družbe s pomočjo uprave in nadzornega sveta po nemškem zgledu. Novela zakona o gospodarskih družbah pa je v slovenski gospodarski prostor prinesla tudi možnost, da delniške družbe izberejo enotirni sistem upravljanja, ko je vodstvena in nadzorna funkcija združena v enem samem organu – upravnem odboru. Enotirni sistem upravljanja daje delničarjem več manevrskega prostora za oblikovanje sistema upravljanja po meri pa tudi za poznejše spreminjanje organizacije vodenja in nadzorovanja družbe. Po mnenju Denisa Kostrevca, samostojnega pravnika in strokovnjaka za gospodarsko pravo, je takšna ureditev primerna za družbe, katerih delničarji imajo jasno vizijo glede poslovanja družbe in njene upravljanja – to pa so gotovo matične družbe koncerna in delniške družbe z delničarji, ki so pomembno udeleženi v kapitalu družbe. "Enotirni sistem upravljanja družbe omogoča dokaj svobodno oblikovanje upravnega odbora, pri čemer lahko ta izmed sebe ali tretjih oseb imenuje izvršne direktorje, ki lahko opravljajo tekoče naloge družbe in skrbijo za finančni del poslovanja," piše Kostrevc.

Pravnik Denis Kostrevc

je sedaj odvisno od dogovora med delodajalci in zaposlenimi. Glede na dosedanje izkušnje po takem dogovoru pa obstaja upravičena skepsa," meni Kumer. SD je sicer lani spomladi v parlamentarni postopek vložila tudi svoj predlog novele zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju, a ga je vlada tedaj zavrnila.

Državni sekretar na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve Marko Štrovs je pojasnil, da je bilo sprva res določeno, da bi dolžnosti iz zakona veljale za

vse samostojne podjetnike, vendar pa evropska direktiva dopušča širok okvir in celo priporoča, da se določijo oblike formalnega sodelovanja delavcev pri upravljanju za podjetja, ki imajo vsaj 50 zaposlenih. »Dejstvo je, da ne moremo tega uzakoniti v zelo majhnih podjetjih, ker bi to bistveno poslabšalo konkurenčne sposobnosti teh podjetij in onemogočilo njihovo poslovanje,« mu pritrjuje poslanec SDS Bojan Starman.

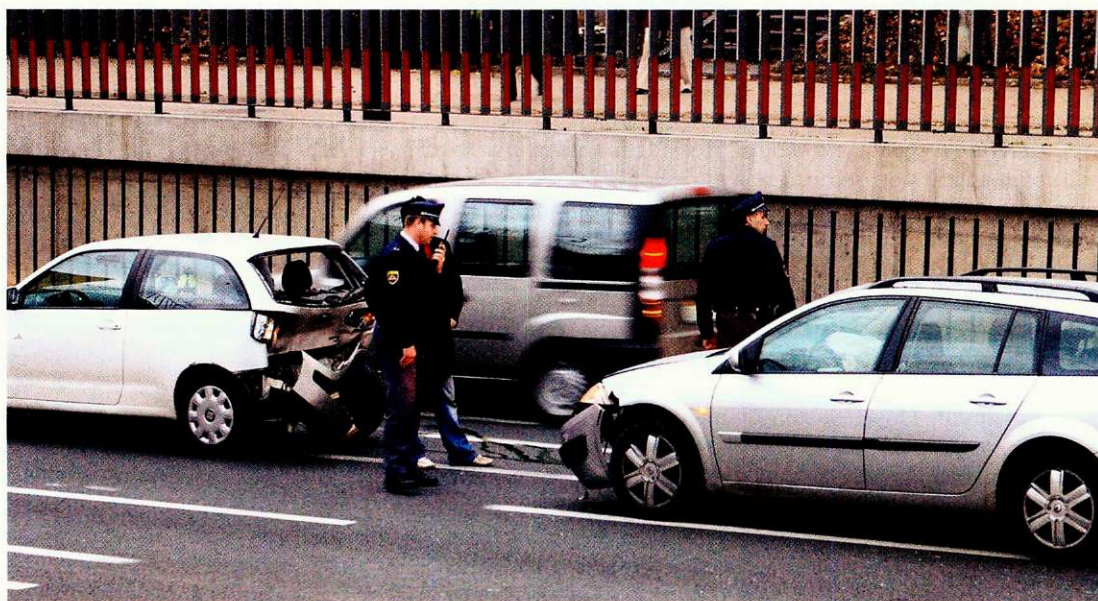
Vse za podjetje Novela zakona v državnem zboru za zdaj še ni dobila zadostne podpore, vendar lahko rečemo, da je čim aktivnejše sodelovanje delavcev pri upravljanju podjetij gotovo lahko dobra spodbuda zanje. Poleg tega več dogovarjanja in usklajevanja med delodajalci in zaposlenimi lahko pozitivno vpliva na odnose v podjetju – že zato, ker imajo zaposleni večjo odgovornost. Je pa tudi res, da bi se zlasti manjši podjetniki, ki za svoje podjetje marsikdaj zastavijo vse svoje premoženje, le težka odpovedali glavnim besedi pri vodenju svojih poslov. **D**

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

Vlada si je zadala pohvale vreden program, da bi letos število smrtnih žrtev na cestah zmanjšali za devetdeset. Do leta 2011 pa celo prepolovili zdajšnjo črno statistiko. Žal januar ni prinesel izboljšanja na tem področju.

V skladu s tem se je takoj po vladni seji sešla medresorska delovna skupina, ki naj bi uresničila vladni načrt. V skupini, ki jo vodi Ljubo Zajc, generalni direktor direktorata na ministrstvu za promet in zveze, sodelujejo predstavniki ministrstev, lokalnih skupnosti in združenj.

Omenjeni načrt se ne nanaša le na tekoče leto. Njegov glavni namen je v srednjeročnem obdobju, do leta 2011, zmanjšati število žrtev v cestnem prometu na polovico zdajšnje črne bilance. Da bi ta

pričakovanja dosegli, bi moralo v vsakem letu na cestah umreti vsaj petnajst ljudi manj.

Negativna bilanca Žal pa za vladni načrt bilanca prometnih

žrtev v letošnjem januarju ni najboljše popotnica. V prvem mesecu letošnjega leta je na naših cestah ugasnilo kar enaindvajset življenj. Lani jih je v istem obdobju umrlo enajst manj. Drugače

16,27 EUR
3.898,94 SIT

20,44 EUR
4.898,24 SIT

37,14 EUR
8.900,23 SIT

78,86 EUR
18.898.01 SIT

95,56 EUR
22.900,00 SIT

Aparati so, pod navedenimi pogoji, na voljo naročnikom **VSEH naročniških paketov**

rečeno, v letošnjem januarju je ugasnilo dvakrat toliko življenj kot v lanskem.

Najbolj črno obdobje letošnjega leta je bilo v sredo, zadnjega dne januarja. Ta dan je naših cestah izgubilo življenje kar pet oseb. Sredi dopoldneva je 82-letni Celjan vozil svoje vozilo po avtocesti od Postojne proti Ljubljani. V bližini počivališča Lom je iz za zdaj neznanega razloga izgubil oblast nad vozilom in začel vijugati. Celjanov renault laguna je začel nato bočno drseti po cestišču, potem ga je zaneslo čez rob ceste in ga vrglo v skalnati usek ob njej. Voznik očitno ni bil privezan, zato ga je vrglo iz avtomobila. Dobil je tako hude poškodbe, da je bil umrl na kraju nesreče.

Zvečer okoli 19. ure je pri Dravogradu 37-letni voznik vozil svoj avtomobil proti Slovenj Gradcu. Pri prehitevanju je zaradi prevelike hitrosti izgubil oblast nad vozilom, zato je njegov BMW začel bočno drseti po nasprotnem voznem pasu. Osební avtomobil je trčil ob nasproti vozeči kombi, in sicer tako silovito, da je bil voznik osebnega avtomobila skupaj s hčerko, ki je sedela na prednjem sedežu, takoj mrtev. Življenje tretjega potnika v osebnem avtomobilu, voznikovega 11-letnega sina, so na srečo po

dolgi urah boja rešili zdravniki v slovenjgraški bolnišnici. V trčenju so se poškodovale še tri osebe, na srečo pa so bile njihove poškodbe lažje. Poškodovani so bili še voznik kombija in njegova sopotnica ter voznica tretjega avtomobila, v katerega se je po trčenju odbil BMW.

Tri ure kasneje se je na drugem koncu države zgodila še tretja prometna nesreča s smrtnim izidom. V bližini Rigonc je 19-letni Brežičan vozil osebni avtomobil. Zunaj naselja je dohitel 69-letnega tujca iz Bosne in Hercegovine, ki je hodil po sredini voznega pasu. Mladi voznik je sicer zavrnil, a nesreče mu ni uspelo preprečiti. Pešec je bil tako hudo poškodovan, da je na kraju umrl.

Podobne prometne nesreče se dogajajo vsak dan. Kako bi jih lahko preprečili?

Kaj je vzrok nesreč V nesreči na Koroškem je voznik vozil prehitro. Imel je dober, tehnično očitno popolnoma ustrezen avtomobil. Bil je vesten voznik. Tako on kot tudi njegova otroka, hčerka na sovoznikovem in sin na zadnjem sedežu, sta bila privezana. Cesta je bila suha. A dovolj je bil trenutek nepazljivosti, malo preveč pritisnjen pedal

Ker ozaveščanje še vedno ni zadosti prepričljivo, je potreben tudi nadzor nad spoštovanjem predpisov.

za plin, pa je prišlo do nesreče s tragičnimi posledicami.

Na Dolenjskem je bil očitno kriv pešec. Zakaj je hodil po sredini voznega pasu, verjetno ne bomo nikoli izvedeli. Težko bomo tudi izvedeli, zakaj je voznik na avtocesti začel vijugati. Glede na to, da je bil že v letih, najbrž ni divjal. Lahko pa ga je obšla slabost pa tudi refleksi v njegovih letih niso več takšni, kot bi morali biti. Trenutek nepazljivosti in smrtna žrtev več na naših cestah.

Da bi zmanjšali število prometnih nesreč, je vsekakor najboljši način ozaveščanje. Res pa je, da je to še daleč od tega, da bi udeleženci v prometu sami spoznali, kako kršenje prometnih pravil spravlja v nevarnost njih in dru-

ge udeležence v prometu. Zato obstaja kaznovalna politika, ki predpisuje navadno visoke kazni za kršilce prometnih predpisov.

Najhujše kazni so predpisane za kršilce, ki vozijo prehitro ali pa pod vplivom alkohola. To je seveda pravilno. Statistično gledano se največ prometnih nesreč pripeti zaradi prevelike hitrosti vsaj enega udeleženca v prometu. Takoj za previsoko hitrostjo je poglaviti krivec za nesreče alkohol. Mešanica obojega pa je po statistiki vzrok za največ smrtnih žrtev.

A vendar bi policisti lahko nadzorovali tudi druge kršitve. Recimo telefoniranje med vožnjo. Zakonsko je telefoniranje med upravljanjem vozila sicer prometni prekršek, vendar se prepovedi nihče ne drži, sankcionira pa je tudi ne. Med vožnjo telefonirajo tudi vozniki avtobusov in tovornjakov ter drugi poklicni vozniki, da o vseh drugih niti ne govorimo.

Pa še ena malenkost v premislu. V naši državi izdajajo vozniška dovoljenja voznikom do osemdesetega leta starosti. Pri šestdesetih letih pa se voznikovo zdravstveno in psihofizično stanje vsekakor spremeni. Zdravstveno preverjanje vsakih nekaj let nikakor ne bi škodilo. Roko na srce, občasno preverjanje voznikovega poznavanja prometnih predpisov tudi ne. **D**

**VSAKIH 12 MESECEV UGODNO
DO NOVEGA GSM TELEFONA! ITAK**

Vikend revolucija še traja.

1 € CENT

MINUTA / MMS / SMS

Naročnina samo 5,99 €.

itak
Paket

WWW.ITAK.MOBITEL.SI

Jankovićeve županske igre

Mitja Volčanšek, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Medtem ko ljubljanski župan Zoran Janković stoka nad izgubo prihodkov kot posledico zakona o financiranju občin, kar naj bi onemogočilo izpeljavo ambicioznih projektov, po drugi strani s pomočjo svoje liste omejuje mestno opozicijo.

Bojazen, ki smo jo v naši reviji izrazili pri predlogu o omejevanju časa za razprave v ljubljanskem mestnem svetu, češ da bi s tem postal učinkovitejši, in da želi župan prestolnice Zoran Janković vse vzvode oblasti prevzeti v svoje roke, dobiva stvarnejše obrise.

Svetniki kot privesek Po novem bo župan lahko samostojno odločal na sejah sveta ustanoviteljev javnih podjetij v občinski lasti, pri odločanju o morebitnih podražitvah javnih storitev v mestu pa ne bo več potreboval soglasja mestnega sveta. Po Jankovičevih besedah do neupravičenih podražitev ne bo prišlo zaradi nadzornih svetov posameznih podjetij, ki sestavljajo Holding Ljubljana, in tudi zaradi nadzorne vloge sveta ustanoviteljev. Ta vsekakor sporna odločitev je bila sprejeta na hitropotezni seji mestnega sveta prejšnji teden. Za to se je župan zahvalil službam me-

stne uprave in odborom mestnega sveta, ki so, kot pravi Janković, opravili odlično delo.

Pomisleki opozicijskih svetnikov, da se županu ni treba bati javne razprave, saj ima v vsakem primeru prepričljivo večino v mestnem svetu, so utonili v pozabo.

»Obubožana« Ljubljana Druga, medijsko bolj izpostavljena fronta, ki jo je Janković odprl že pred časom, pa poteka okoli pomembnega izpada finančnih prilivov kot po-

sledice novega zakona o financiranju občin. MOL je skupaj s še tremi občinami (Log-Dragomer, Trzin in Šempeter-Vrtojba), na proračun katerih bo zakon negativno vplival, na ustavno sodišče vložil zahtevo za presojo ustavnosti zakona. Luknja dobrih osmih milijard tolarjev (celotni letošnji proračun naj bi po ocenah znašal 217 milijonov evrov oziroma 52 milijard tolarjev) naj bi pomenila, da župan ne bo mogel izpeljati vseh velikopoteznih projektov (od nogometnega stadiona

do prometno-potniškega centra) in da MOL ne bo mogla izpeljati niti vseh osnovnih dejavnosti. Tako naj bi v kratkem (na MOL naj bi o proračunu odločali na izredni seji 12. februarja) sledilo krčenje izdatkov za določene dejavnosti, denimo na področju kulture oziroma financiranja nevladnih organizacij, ter zvišanje prispevkov staršev za vrtce.

Janković je hkrati dal vedeti, da utegnejo biti primerna rešitev sredstva, ki bi jih občini namenili

Odbor za lokalno samoupravo je zavrnil zadržanje zakona.

Srečanje premierja Janše in župana MOL Jankovića

la država z zakonom o glavnem mestu. To naj bi bilo ne preveč prikrito sporočilo premierju Janezu Janši, naj popusti njegovim finančnim zahtevam, če noče, da bi vlada postala glavni krivec za »katastrofalno« stanje, ki se obeta prestolnici. Janković je, kot kaže, čez noč pozabil na visoko doneče besede o pritegnitvi partnerjev iz gospodarstva in drugih načinov pridobivanja sredstev.

DZ za financiranje občin Ko je prejšnji petek parlamentarni odbor za lokalno samoupravo na prošnjo ustavnega sodišča presojal o zadržanju zakona o financiranju občin in se tudi na podlagi mnenja pravne službe DZ odločil proti njegovemu zadržanju, se je razprava vnovič sukala okoli prestolnice. Pri tem so bile morda pretirane ugotovitve ministra Žagarja, da bo prišlo do katastrofalnih posledic, če bodo zadržali izvrševanje zakona. Vsekakor je po Žagarjevo novi zakon pravičnejši, saj mora veljati za vseh 210 občin, te pa morajo vse izpolnjevati enake obvezne naloge. Po njegovo bo za Ljubljano primerno poskrbel poseben zakon o glavnem mestu. Medtem ko je Cveta Zalokar Oražem (LDS) novosti v financiranju občin opredelila kot lustracijo Ljubljane, se je Martin Mikolič (NSi) spraševal o menedžerskih sposobnostih župana Jankovića, če slednji napoveduje celo nezmožnost izvajanja osnovnih nalog občine.

Neizkoriščeni potencial Za očno županovega ravnanja in stanja v mestnem svetu smo se obrnili na dolgoletnega svetnika iz vrst Zelenih Slovenije in nekdanjega mini-

stra Miho Jazbinška. Naš sogovorec je opozoril na varljivost predvolilnih obljub. Od 22 velikih projektov, s katerimi je Janković prepričal volivce, je marsikateri star oziroma podaljšan projekt prejšnjih občinskih administracij. Druga stvar pa je, da »se je že v predvolilni kampanji vedelo za zakon o financiranju občin«, Janković pa se je delal, kot da ta težava ne obstaja. Ne nazadnje je po Jazbinškovo močno vprašljiv tudi časovni okvir za izpeljavo teh 22 projektov, in to ne glede na razpoložljiva finančna sredstva. Glede odločitve, da se občine obrnejo na ustavno sodišče, Jazbinšek meni, da pritožba ni bila dodelana, še huje pa je, da župan napoveduje odstop od instrumenta ustavne presoje, če bo dobil denar iz naslova zakona o glavnem mestu. Pri tem se župan ne zaveda, da je ta zakon namenjen financiranju projektov državnega pomena, vezanih na prestolnico, zato se prek njega ne bo dalo financirati strogo lokalnih načrtov.

Ljubljana ima po Jazbinškovo druge, neizkoriščene potenciale, ki bi jih bilo treba izkoristiti. Tako denimo ni smiselno z olajšavami dodatno spodbujati investicij in se prostovoljno odpovedovati sredstvom iz mestne rente. Mesto Ljubljana je po njegovo »tako močno, da lahko samo sebe reproducira« prek pametnih investicij.

Tu mestni svetnik izpostavlja primer Šumija, kjer gre za investicijo, vredno 3,4 milijona evrov.

Janković se ne zaveda, da se prek zakona o glavnem mestu ne bo dalo financirati strogo lokalnih načrtov.

Mestni svetnik Miha Jazbinšek

Okrog Šumija sta z županom sprva dosegla dogovor, da bo župan, če sam umakne točko z dnevnega reda, sprejel njegove pripombe, kar pa se do zdaj še ni zgodilo, dodaja Jazbinšek. Problematično je tudi to, da so pravnega pregleda strokovnih služb deležni samo županovi predlogi, čeprav bi morali to možnost dati na razpolago tudi drugim, je prepričan Jazbinšek.

Mestna diktatura »V mestnem svetu imamo diktaturo 23,« Jazbinšek ocenjuje delovanje 23 svetnikov z Jankovićeve liste. Od teh »noben pri nobeni točki ni odprl ust,« je do »nemih svetnikov« mestne koalicije kritičen predstavnik Zelenih, ki hkrati graja tudi nekonistentno delovanje preostalih členov ljubljanske opozicije. Poleg dejanskega pomanjkanja resne razprave Jazbinšek opozarja, da imajo predstavniki liste Zorana Jankovića praktično vse vzvode odločanja v svojih rokah, saj

predsedujejo 18 odborom in komisijam MOL, medtem ko se v Holdingu Ljubljana obeta osebna diktatura.

Odločilno srečanje? Čeprav je v vmesnem času javnost izvedela tudi za anonimno kazensko ovadbo zoper ljubljanskega župana zaradi suma zlorabe položaja v času, ko je še bil predsednik uprave Mercatorja, to Jankovića ni posebej vznemirilo. Njegove misli je gotovo bolj zaposlovalo ponedeljkovo srečanje s predsednikom vlade Janezom Janšo v vladnih prostorih. Na srečanju so bili še minister za javno upravo Gregor Virant s strani vlade, podžupani Aleš Čerin, Jadranka Dakič, Janez Koželj in Jani Möderndorfer in direktor mestne uprave Vasja Butina.

Srečanje je minilo brez stvarnih finančnih zagotovil s strani vlade, vendar bodo v naslednjih tednih potekala intenzivna pogajanja, in sicer v treh pogajalskih skupinah. Pogajanja naj bi do 10. marca privedla do usklajenih rešitev, potem pa naj bi se premier in župan znova sešla. Sicer pa mnenje vlade, da je novi zakon o financiranju občin pravičnejši za vse, ostaja nespremenjeno. Tudi Janković vztraja pri svojem izračunu, po katerem bo izpad prihodkov MOL znašal 56,8 milijona evrov, medtem ko je minister Virant podal bistveno nižjo številko – izpada naj bi bilo v višini 35 milijonov evrov. Da bi prišli do usklajenih števil (kar bo podlaga za kasnejše dogovore), bodo to vprašanje reševali prek posebne pogajalske skupine, ki se bo ukvarjala s financami, v njej pa bosta predstavnik finančnega ministrstva in podžupanja Jadranka Dakič. **D**

fakulteta za uporabne družbene študije
faculty of applied social studies

Nova Gorica

Informativni dnevi bodo v
petek, 09. 02. 2007, ob 10h in 15h
ter v soboto, 10. 02. 2007, ob 10h
na naslednjih naslovih:

Nova Gorica: velika dvorana Mestne občine Nova Gorica,
Trg Edvarda Kardelja 1, Nova Gorica
Ljubljana: Dunajska cesta 104, Ljubljana
Novo mesto: predavalnica na RIC (Razvojno izobraževalnem centru),
Ljubljanska cesta 28 (nova lokacija v Centru Yello v Bršljinu)

www.fuds.si

Tel. (05) 333 00 80, dekanat@fuds.si, referat@fuds.si

Smo upokojenci breme?

Leopold Gregorač, foto: arhiv Demokracije

Sem invalidski upokojenec, star 63 let, z visokošolsko tehnično izobrazbo. Upokojili so me pred štirimi leti in nimam slabe pokojnine, kar je posledica starega komunističnega sistema in vodilnega položaja, ki sem ga zasedal vrsto let.

Poleg direktorskega dela sem ves prosti čas posvetil strokovnemu raziskovalnemu delu. Kar nekaj let mi je uspelo delati v strokovnih krogih Evrope in Amerike, tako da sem dodobra spoznal vse plati zahodnega sveta, nekaj mesecev sem delal tudi v državah Balkana in v komunističnih državah na Vzhodu.

V drugem svetu »Prisilna« zdravstvena upokojitev me je doletela nepričakovano. Kar čez noč sem bil v drugem svetu. Zelo rad delam, tako umsko kot tudi fizično, zato je bil to, da sem ostal brez dela, zame najhujši udarec. Fizičnega dela kakšno leto in pol nisem zmozel, umskega, ki bi bilo koristno in seveda tudi donosno, pa nisem imel. Znanec in prijatelj nisem hotel nadlegovati.

Prva izkušnja, ki sem si jo pridobil, je bila, da te po odhodu v pokoj najraje pozabijo. Ko sem se po nekaj mesecih bolezni malo pobral, sem poskušal dobiti svojo bogato strokovno literaturo in računalniške programe. Pa mi ni uspelo, ker je večina literature dobila krila in odletela na drugo lokacijo, od računalniških programov in rezultatov raziskav pa je ostal goli računalnik s sistemom. Od znancev v Evropi in Ameriki sem postopno pridobil nazaj kopije rezultatov svojega raziskovalnega dela, nekatere knjige pa sem moral znova kupiti.

Najprej sem hotel postati samostojni podjetnik. Na pristojni davčni upravi niso bili prepričani, ali to sploh lahko počnem. Zato sem pisal Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, a so me podučili, da to ne gre. Če hoče upokojenec postati s. p., mora zaposliti vsaj še enega delavca. Ker sem invalidski upokojenec, to sploh ni dovoljeno. Kako abotno stališče socialne države.

Za ustanovitev d. o. o. nisem imel dovolj sredstev. Zato je zaposleni sin je odprl s. p. Tu se srečamo s paradoksom naše družbe. Zdravniki, advokati in marsikateri drugi zaposleni v javnih zavodih lahko opravljajo po več dodatnih služb, če le hočejo. Iz lastne izkušnje sem trdno prepričan, da razen genijev človek ne more opravljati odgovornega dela od 8. do 16. ali 17. ure, poleg tega pa še eno ali več služb. To je res posebnost Slovenije, ki pa je na žalost ne moremo izvažati. Imam nekaj znancev, zaposlenih v zasebnih podjetjih, pa niti enemu ne pride na misel, da bi delal še kje drugje.

ceno imaš, ampak to, če si naš in poznaš prave ljudi. Sedaj spoznavam, da sta se klientelizem in korupcija razmahnila veliko bolj, kot sem si mislil.

Taka pot mi ni bila všeč, zato sem začel z ustvarjalnim delom. Danes je moje delo začelo prinašati rezultate. Do sedaj pa sem moral ne glede na to, ali smo kaj zaslužili ali ne, plačevati mesečno 15.880 SIT kot akontacijo za dohodnino, za zbornico, posebej pa so tu še stroški knjigovodstva in izdelave končne bilance.

Torej tudi samostojni podjetniki kreditirajo državo z vnaprejšnjim plačevanjem dohodnine.

Poznam več znanih podjetij po svetu, zato sem poskušal pridobiti zastopstvo za Slovenijo. Ni šlo za izdelke široke potrošnje, ampak za dobavo izdelkov visoke tehnologije večjim javnim podjetjem. Povprašal sem znance, podjetnike, kako jim je uspelo priti do takega kupca. Devet od desetih mi jih je odgovorilo, da sploh ni pomembno, kakšen izdelek in

Kaj bi se lahko spremenilo? V Sloveniji je danes približno 540.000 upokojencev. To je velika številka in res so ovira za bolj konkurenčen razvoj gospodarstva. Kako bi lahko to breme zmanjšali?

Ocenjujem, da bi se kakšnih 15 odstotkov upokojencev ukvarjalo s kakšno dejavnostjo, če bi to bilo mogoče in vsaj v začetku ne predrago. Pokojnine velikega števila

ljudi so majhne in vsak dodatno zaslužen denar bi bil dobrodošel. Veliko jih zato dela na »črno«.

Skoraj v vsaki občini obstaja društvo upokojencev, ki pa se v glavnem ukvarja s pobiranjem članarine in organizacijo izletov. Taka društva bi si morala pridobiti tudi drugačen status, recimo, da bi bila servis upokojencev. Skrbela bi za razvoj dejavnosti, primernih za upokojence, kot so skrb za ostarele in bolne, varovanje predšolskih otrok, različna nočna dežurstva, pa tudi za razmah malega podjetništva, kjer so potrebne izkušnje, znanje in znanstva. Upokojenski servis bi jim omogočal poceni računovodske storitve, upokojenci podjetniki, ki bi zaposlili tudi mlade brezposelne ljudi, bi prejeli enkratno finančno pomoč od države, za ekološko čisto proizvodno dejavnost bi bila na voljo ugodna posojila in še kaj spodbudnega bi se našlo.

Ta simbioza znanja, izkušenj in mladosti bi bila porok uspešnega razvoja malega podjetništva. Dobro bi bilo, če bi to znali pretvoriti v boljši standard za mlade in za upokojence. Ocenjujem, da bi vsaj 10 odstotkov upokojencev lahko na ta način ustvarilo mala podjetja, ki bi v nekaj letih zaposlila tudi nekaj tisoč mladih, neizkušenih nezaposlenih ljudi, ti pa bi z leti začeli prevzemati vse večjo skrb za malo podjetništvo. S sprostitvijo zakonodaje in »skokom« čez značajsko kranjsko »fovšijo« bi se izboljšalo življenje marsikateremu zagrenjenemu mlademu človeku, marsikatera upokojenska družina bi imela lepšo starost, korist pa bi imela tudi država.

Opozicija bi morala skrbeti, da se take pobude ne izrodijo, kot je bilo v primeru študentskega servisa, in da država ne bi pojedla pridobljenih koristi, kot jih je v časih komunizma. ■

Bližnji vzhod se sooča z novo vrsto politične krize, ki so jo prinesla notranja obračunavanja v Iraku, Palestini in Libanonu.

Bližnjevzhodno prebujanje

Ana Müllner, foto: Reuters

Letošnje rekordno visoke zimske temperature kažejo svoje posledice tudi zunaj meja stare celine. Po kratkem zimskem spanju se je razvnelo dogajanje na Bližnjem vzhodu, ki že napoveduje živahno pomlad v tem delu sveta.

Prepad med pripadniki Hamasa in Fataha se na palestinskem ozemlju nenehno pogloblja, nasilje pa se povečuje kljub sklenitvi premirja. Medtem se v sosednjem Izraelu soočajo s povsem drugačnimi političnimi težavami. Izraelskega predsednika Mošea Katsava obtožujejo posilstva in pozivi k njegovemu odstopu so iz ure v uro glasnejši. Vse prej kot mirno je tudi v Libanonu, kjer si skrajno gibanje Hezbolah želi povečati svoj vpliv tudi na državni ravni in s pomočjo svojih zvestih privrženecv

zrušiti aktualno vlado pod vodstvom Fuada Sanjore. Pri vsem tem pa še vedno niso potihnili ugibanja o domnevnem napadu na iranske jedrske cilje, ki naj bi ga načrtovali v Tel Avivu ...

Notranji boji Leto dni je minilo od zmage skrajnega palestinskega gibanja Hamas na parlamentarnih volitvah, razklanost znotraj palestinskega naroda pa še nikoli ni bila večja, kot je sedaj. Potem ko so se prvi notranji boji začeli že proti koncu lanskega leta, je po krhkem

nekajmesečnem premirju pred desetimi dnevi znova prišlo do vala nasilja, ki ga je povzročil napad na enega izmed vidnejših članov Fataha, Mohameda Dahlana. To pa je bil le povod, ki so ga pripadniki Hamasa in Fataha potrebovali, da so spet začeli z medsebojnim obračunavanjem, ki je v dveh dneh zahtevalo 25 življenj, med njimi sta bila tudi

dva otroka. Pri tem je bilo že čez pet dni sklenjeno novo premirje med predstavniki obeh gibanj, a je zdržalo komajda nekaj ur, dokler niso predstavniki mučenikov Al Akse, ki so ideloško precej blizu Fatahu, v Gazi izvedli novega napada na pripadnike Hamasa. Kljub temu so palestinski voditelji optimistični glede podpisanega premirja in upajo, ►

Dokler bo Hamas imel podporo volivcev, se bo nasilje med Palestinci nadaljevalo.

Palestinski predsednik Mahmud Abas

Libanonski premier Fuad Sanjora

Vodja Hezbolaha šejk Nasralah.

vseh sektorjih. To pa je bil tudi edini povod, ki je bil potreben za izbruh nasilja. Protestniki so zaprli večino avtocest in prestolnica Bejrut je tako čez noč postala izolirana od sveta, medtem pa se je na ulicah že začelo nasilje, ki so ga večinoma začeli in spodbujali pripadniki Hezbolaha.

Libanonske vladne sile so tudi tokrat ostale popolnoma nemočne, saj jim zaradi velikega števila protestnikov nasilja ni uspelo preprečiti, kaj šele ustaviti. Vladni predstavniki so dogajanje na ulicah Bejruta označili za poskus državnega udara, minister za telekomunikacije Marwan Hamadeh pa je dejal, da »je to le nov nizek udarec s strani Hezbolaha, ki želi izpeljati državni udar v svojo korist, a pri tem moramo vse protestnike opozoriti, da naše potrpljenje ni neomejeno«.

V senci neuradnih vladarjev

Nedavni izbruhi nasilja v Libanonu pa ne bi dvignili toliko prahu, če pri tem ne bi bil navzoč še en, bolj simboličen dejavnik. Z zavzetjem Bejruta, ki je največje libanonsko mesto z največjim deležem sunitov, je tako še enkrat potrdil znano dejstvo, da vlada v Bejrutu še zdaleč nima tolikšnega vpliva, kolikor si ga je v zadnjih letih v državi zagotovil Hezbolah. »Hezbolah je že dalj časa neuradna libanonska oblast. Le še vprašanje časa je, kdaj bo padla vlada Fuada Sanjore in bo Hezbolah tudi uradno prevzel državo v svoje roke,« meni večina prebivalcev Bejruta. To zbuja grozo še posebej v Washingtonu in Tel Avivu, saj je večina vodilnih predstavnikov Hezbolaha (na čelu s Nasralahom) svojo pot začela kot iranski agentje. »Na njihovih rokah je še vedno kri ameriških državljanov,« opozarja nekdanji sodelavec CIA Robert Baer, ki opozarja, da je Hezbolah igral vodilno vlogo pri terorističnem napadu na ameriško veleposlaništvo v Bejrutu leta 1983, ki je do 11. septembra 2001 veljal za najhujši teroristični napad vseh časov. Nov zagon so predstavniki Hezbolaha dobili tudi z odstopom vodje izraelske vojaške operacije proti Hezbolahu. Slednji se sicer že ves čas oklicujejo za zmagovalce 34-dnevnega spopada, številni odstopi, ki so se v

da bo Palestincem uspelo prebroditi eno največjih političnih kriz v njihovi zgodovini. Tokrat sta se v nasprotju s prejšnjimi izbruhi nasilja med Palestinci v krizo vmešali tudi dve tuji državi; Egipt in Savdska Arabija. Slednja naj bi organizirala srečanje med Fatahom in Hamasom na svojem ozemlju in tako znova izkoristila svoj politični vpliv na območju.

Vlada politične (ne)enotnosti

Prav v parlamentarnih volitvah pred letom dni pa je mogoče iskati razloge za zdajšnji val nasilja v Palestini. Čeprav so Palestinci že od nekdaj politično močno neenotni, pa še nikoli ni prišlo do notranjega obračunavanja v takšni meri, kot se dogaja danes. Rivalstvo med Fatahom in Hamasom traja že več let, do usodnega zasuka pa je prišlo, ko je Hamas lani pretrgal skoraj štiridesetletno vladavino Fataha. Od tedaj si obe strani zamenjati prizadevata sestaviti vlado t. i. narodne enotnosti, ki bi edina lahko preprečila nadaljevanje medpalestinskega nasilja. A za to

si bolj kot pri Hamasu prizadevajo pripadniki Fataha na čelu s palestinskim predsednikom Mahmudom Abasom. Slednji je že lani, ob prvih izbruhih nasilja, pozval k razpisu predčasnih parlamentarnih volitev, kar pa so predstavniki

Če bo Hezbolah tudi uradno prevzel oblast, bo v Libanonu izbruhnila državljanska vojna.

Hamasa ostro zavrnilo, češ da želi Abas izničiti njihovo zmago na parlamentarnih volitvah. Obnašanje Hamasa je torej le dokaz več, da se dogaja črni scenarij, ki so ga analitiki napovedovali ob lanskem političnem zasuku; da Hamas precej več pozornosti namenja obračunavanju s političnimi nasprotniki kot pa skrbi za svoje volivce, za katere se po pravnomočni zmagi na volitvah komaj še zmeni.

Bejrut v plamenih Kar se je začelo z mirnimi protesti, naprjenimi

proti libanonski vladi in njenemu premierju Fuadu Sanjori, se je kmalu sprevrglo v val nasilja, ki je zajelo celoten Libanon in državo slabega pol leta po koncu vojne z Izraelom le še bolj razdvojilo in jo pahnilo v novo politično

krizo. Mirna kampanja, katere cilj je bil prisiliti libanonsko vlado k odstopu, se je na poziv vodje skrajnega šiitskega gibanja Hezbolah, šejka Hasana Nasralaha, začela prvega decembra lani, pridružili pa sta se ji tudi šiitska stranka Amal in Krščanska stranka pod vodstvom Michela Aouna. Ker pa njihovo kampanje pred vladno palačo ni doseglo zelenega učinka, je bila naslednja poteza poziv k splošni stavki, na katerega so se nemudoma odzvali zaposleni v skoraj

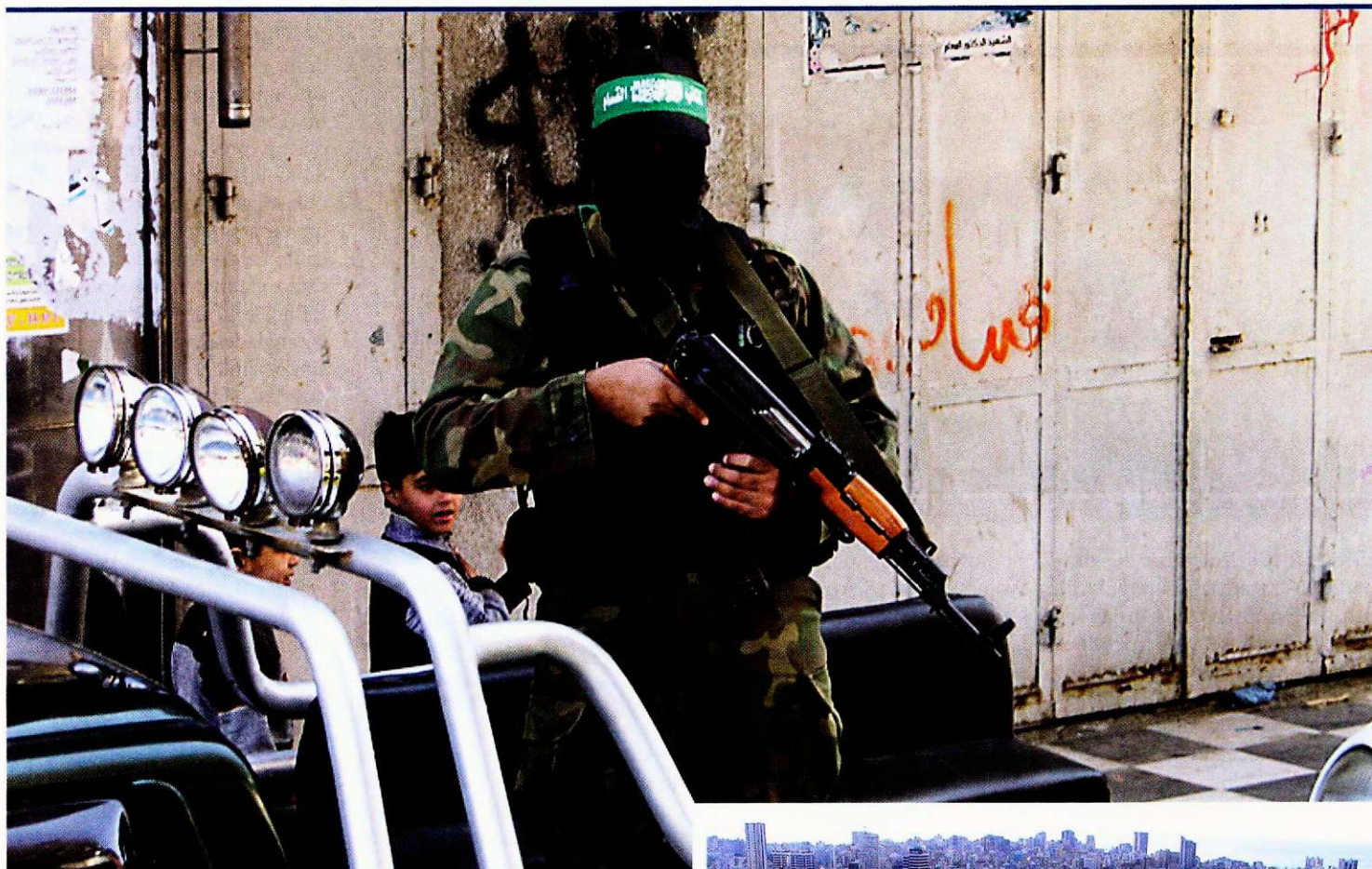
Izraelski predsednik obtožen posilstva

Škandal, v katerega je vpleten izraelski predsednik Moše Katsav, je izbruhnil že lani, in kot kaže, bo epilog dobil šele na sodišču. Pred dvema tednoma je generalni tožilec Mani Mazuz izraelski javnosti predstavil obtožnico proti Katsavu, ki ga bremeni posilstva in spolnega nadlegovanja. Katsav naj bi bil spolno nadlegoval uslužbenke predsedniškega kabineta in te so kasneje proti njemu podale ovadbo, takoj po izbruhu škandala pa je zaprosil kneset za začasno razrešitev s predsedniškega položaja. Če bo spoznan za krivega, mu grozi do dvajset let zapora, 61-letni Katsav pa je v tem primeru že napovedal svoj odstop. Funkcija izraelskega predsednika je sicer bolj ali manj protokolarna, a omenjeni škandal je močno razburil izraelsko javnost, ki večinoma meni, da bi moral Katsav odstopiti že sedaj. S tem pa se neuradno začenja bitka za predsedniški stolček, ki se bo, tudi če Katsav ne bo odstopil, kmalu tudi uradno začela. Avgusta bodo

Izraelski predsednik Moše Katsav

torej Izraelci volili novega predsednika, ki bo naslednjih sedem let najvišja avtoriteta v državi. Po aktualnem škandalu bo moral prihodnji vodja države predsedniškemu položaju povrniti tudi izgubljeni ugled.

Pripadniki Hamasa so bolj angažirani pri uličnih bojih kot pri sestavljanju vlade.

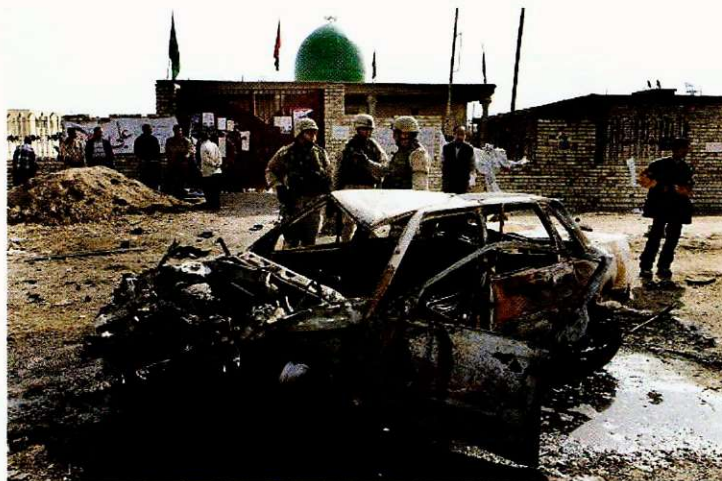
zadnjih mesecih zvrstili v izraelskih vrstah, pa potrjujejo teorijo Hezbolahovih predstavnikov. Pri tem se njihovo prepričanje, da je le Hezbolah edina prava oblast v Libanonu, še potrjuje. Če pa bi Hezbolah kmalu tudi uradno prevzel oblast, se bo zelo verjetno začel odvijati scenarij, kakršnemu smo vsak dan lahko priče v Iraku. Prepad med šiiti in suniti se v Libanonu namreč vsak dan pogloblja, pri tem pa je že presegel zgodovinsko razdvojitve med muslimani in kristjani, ki je dolga leta delila državo. Libanonski kristjani so se znašli med obema ognjema, saj nekateri podpirajo Hezbolah, medtem ko drugi dajejo prav sunitskemu gibanju pod vodstvom Saada Haririja.

Razdvojeni vzhod Sektaško nasilje tako v Palestini kot v Libanonu, ki smo mu priče v zadnjem času, kaže na to, kako je vedno bolj razdvojen ne samo Bližnji vzhod, temveč arabski svet na splošno. Državljanska vojna v Iraku med šiiti in suniti je neizogibna, njen vzorec pa se kaj hitro lahko ponovi tudi v drugih državah, kjer

sobivata obe muslimanski ločini. Šiiti pri tem lahko računajo predvsem na podporo Irana in Savdske Arabije. Slednja pri umirjanju razmer na Bližnjem vzhodu igra eno pomembnejših vlog, saj je pomembna (če ne celo edina) zaveznica ZDA na območju. Kot kaže aktualno dogajanje v Palestini, so notranji boji popolnoma naraven pojav tudi med pripadniki iste veje islama, ki svoje razlike utemeljujejo s pripadnostjo različnim političnim strankam. Pri tem pa v senci ostaja tradicionalni spor na Bližnjem vzhodu med muslimani ter Izraelci, ki pa bo ostal ob strani le toliko časa, dokler bodo v sosednjih državah zaposleni z medsebojnim obračunavanjem. A nekaj je gotovo; Bližnji vzhod kot eno politično najmanj stabilnih in najbolj konfliktnih območij na svetu bo vedno aktualno krizno žarišče, in kot kaže, je velika verjetnost, da bo naslednji konflikt prvi znotraj muslimanskega sveta. Od vojne med Izraelom in Hezbolahom je preteklo pol leta in le malo je verjetno, da bo naslednjega pol leta minilo brez nove bližnjevzhodne vstaje. **D**

Pretežno sunitska libanonska prestolnica Bejrut

Se bo v bližnjevzhodnih državah ponovil Irak?

Največji na svetu

V puljski ladjedelnici Uljanik so krstili trajekt Hoegh Delhi, največji avtomobilski trajekt na svetu, ki bo lahko prevažal 7.000 avtomobilov in tovornjakov hkrati. Pogodbo o graditvi ladje, ki v dolžino meri 200 metrov, v širino pa 32 metrov, so podpisali leta 2003 z norveškim naročnikom. Ladja ima 13 palub, površina garaž pa meri 58.819 kvadratnih metrov. Največji trajekt na svetu bo prevažal avtomobile iz Japonske in Južne Koreje v Evropo in ZDA.

Omejen lov Kot odziv na dramatično zmanjšanje populacije tun sta Evropska unija in Japonska na izredni seji Mednarodnega odbora za zaščito atlantske tune napovedali zmanjšanje ribolovnih kvot za modre tune v Atlantskem oceanu in Sredozemskem morju. Unija je napovedala, da bo ribolovno kvoto zmanjšala za 20,75 odstotka, Japonska pa za 23,2 odstotka. Unija kot največja

ribolovna sila na območju naj bi svojo kvoto z 18.301 tone v lanskem letu do leta 2010 zmanjšala na 14.504 tone. Japonska, kjer pojedjo kar četrtno vse svetovne tune, svoje ladje pa pošilja po vsem svetu, naj bi kvoto v istem obdobju z 2830 ton v letu 2006 zmanjšala na 2175 ton. Maroko, ki ima drugo najvišjo kvoto med vsemi državami, naj bi jo do leta 2010 prav tako zmanjšal za nekaj več kot 23 odstotkov.

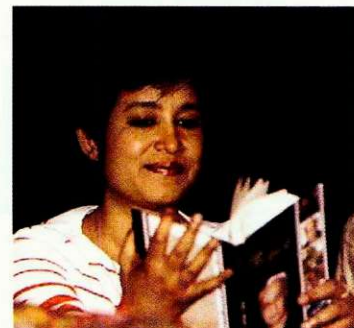
Brez avtomobila V Rimu, Milanu in še nekaj večjih mestih v Italiji so 28. januarja za večji del dneva prepovedali uporabo avtomobilov in motornih koles. Prebivalci so se tako morali zanesti na javna prevozna sredstva, ko-

lesa oziroma lastne noge. Gre za ukrep, s katerimi želijo italijanske oblasti zmanjšati obseg onesnaževanja v mestih. Ta prepoved uporabe motornih vozil je bila prva letos, sicer pa jih pogosto uveljavljajo poleti, ko je onesnaženost zraka v italijanskih mestih najvišja. Tokratna prepoved je poleg Rima in Milana zajela še tri večja italijanska mesta v Lombardiji.

Ogrožena Pisateljica Taslima Nasreen, ki po grožnjah s smrtjo v

domovini Bangladešu zdaj živi v Indiji, je izrazila željo, da bi trajno ostala v tej državi. Časnik Indian Express je namreč poročal, da je 44-letna pisateljica indijske oblasti zaprosila za državljanstvo oziroma odobritev za trajno bivanje in pri tem dejala, da lahko samo v Indiji živi kot pisateljica. Zaradi močnih fundamentalistov v Bangladešu ne verjame, da se bo lahko vrnila v domovino. Nasreenova od leta 2005 živi v vzhodno-indijski prestolnici Kalkuti. Doslej je dovoljenje za bivanje morala podaljševati vsakih šest mesecev. Enkrat je že zaprosila za indijsko državljanstvo, a so njeno prošnjo zavrnil. Taslima Nasreen se boji vrniti v Bangladeš, ker ji tamkajšnja vlada, tako je prepričana, ne zmore zagotoviti varnosti. Nasreenova je po svetu znana kot »ženski Salman Rushdie«, ker je neka islamistična skupina jeseni leta 1993 razpisala denarno nagrado za tistega, ki bi jo umoril.

skupina je po svetu znana kot »ženski Salman Rushdie«, ker je neka islamistična skupina jeseni leta 1993 razpisala denarno nagrado za tistega, ki bi jo umoril.

TUJI TISK

La Repubblica

Frak in kravata

Frak za premiere, suknjič in kravata za vse predstave, ženske pa naj za vse predstave oblečejo obleke, primerne za gledališče. To sezono se je La Scala odločila, da bo na hrbt strani vstopnic natisnila pravila korektnega obnašanja v gledališču

pa tudi pravila oblačenja. Navodila bodo natisnjena v italijanščini in angleščini. Vodstvo gledališča obljublja tudi nadzor. Nikogar sicer ne bodo poslali iz gledališča, če na primer ne bo oblečen, bodo pa vztrajno zahtevali upoštevanje pravil. Ta pobuda je spodbudila razprave med umetniki in publiko: nekateri podpirajo zamisel, saj menijo, da je Scala kot zgodovinska ustanova vredna vsega spoštovanja, druge pa skrbi, da ne bi stroga pravila obnašanja in oblačenja odgnala široke publike od opere in klasične glasbe. Zagovorniki se strinjajo, da v Scali ne bo tako kot v Londonu ali Amsterdamu, kjer prihaja publika na predstave vsakdanje oblečena, prav malo manjka, da ne v spodnjem perilu.

The Time

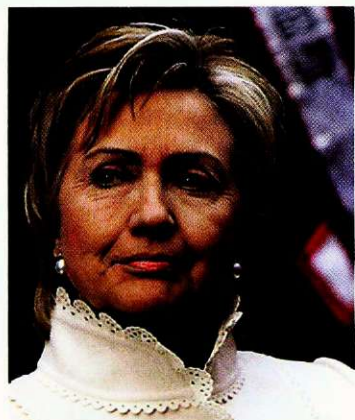
Očetova pisma

Pred dvema letoma je prostovoljni arhivar Inštituta za judovske raziskave YIVO naletel na zanimivo mapo, ki še ni bila označena z indeksom. V njej je bil sveženj pisem, ki jih je napisal Otto Frank, oče Ane Frank. Približno osemde-

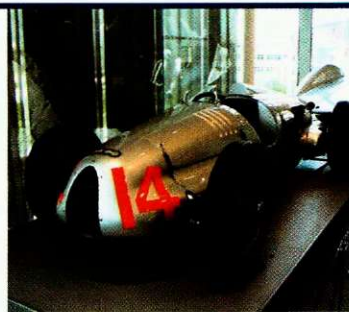
set dokumentov, vključno s pismi Otta Franka prijateljem, sorodnikom in uradnikom, priča o tem, kako obupno se je Frank, ki je preživel holokavst, trudil rešiti svojo ženo Edith, taščo Rozo Hollander in svoji hčeri Margo in Ano. Do sedaj neznani dokumenti vsebujejo pisma, ki jih je Frank napisal med 30. aprilom 1941 in 11. decembrom 1941, pa tudi pisma njegovih ameriških sorodnikov in univerzitetnega prijatelja iz New Yorka Nathana Strausa mlajšega. Julija 1942 se je začelo dveletno obdobje, v katerem so se Frankovi skrivali na podstrešju svojih sosedov. YIVO bo pisma očeta Ane Frank širši javnosti februarja predstavil na tiskovni konferenci.

Zaupanja vredna Filmska igralka Elizabeth Taylor je napovedala, da bo za kampanjo predsedniške kandidatke Hillary Clinton darovala 2.100 dolarjev, kar je po ameriških zakonih najvišja do-

voljena vsota. Ob tem je dejala, da je za predsedniško kampanjo senatorke Clintonove prispevala, ker misli s svojo glavo ter je prekaljena in pametna voditeljica z leti izkušenj v vladi, diplomaciji in politiki.

Rekord Britanska dražbena hiša Christie's bo v prodajo ponudila enega najdražjih avtomobilov na svetu. Gre za dirkalni avto Auto Uniona type D iz leta 1939, katerega vrednost ocenjujejo med 8,8 in 12 milijonov evrov. Avtomobil bodo na dražbi ponudili 17. februarja na pariškem sejmu starih jeklenih konjičkov, pred dnevi pa

je že bil na ogled v New Yorku. Če bo prodaja uspela, bo Christie's s tem dosegel enega od prodajnih rekordov v svoji zgodovini.

Politični obsojenec Na sodišču v Zrenjaninu v Srbiji je potekala obravnava o zahtevi po rehabilitaciji upokojenega profesorja kemije Milorada Novakovića (77), obsojenega leta 1979 na pet let in pol zapora zaradi verbalnega delikta. Novaković je bil obsojen zaradi sovražne propagande in spodbujanja nacionalne nestrpnosti zato, ker je med drugim govoril, da se razvite republike tedanje Jugoslavije razvijajo hitreje od nerazvitih in da lahko pride do razpada države in do prelivanja krvi. Vrhovno sodišče Vojvodine je Novakoviću znižalo kazen na štiri leta in pol zapora. Po odsluženju kazni v Sremski Mitrovici se je po 25 letih delovne dobe upokojil. Poleg rehabilitacije in preklica obsodbe je Novaković napovedal tudi tožbo z zahtevo po denarni odškodnini, ker prejema zmanjšano pokojnino.

Acapulco Turiste v mehiški turistični meki Acapulco so sredi meseca presenetili helikopterji posebnih enot mehiške zvezne policije, ki so preletavali tamkajšnji zaliv. Oblasti so počakale, da je minila novoletna turistična sezona, nato pa povečale navzočnost varnostnih sil, ki se bojujejo proti trgovini z mamili. Acapulco, priljubljena turistična destinacija 400 kilometrov južno od mehiške prestolnice, je na-

mreč vroča točka nezakonitega trgovanja z mamili. V zadnjem času so cestne blokade in zračne patrulje del tamkajšnjega vsakdanjika tako kot potapljači v zalivu in racije v nočnih klubih.

Spomin na nesreče

V vesoljskem centru Kennedy na Floridi so s spominsko slovesnostjo zaznamovali 40. obletnico nesreče nesojene vesoljske misije Apollo 1, v kateri so med vajo odštevanja za vzlet umrli trije astronauti. Ameriška vesoljska agencija NASA je nato zaradi nesreče uvedla številne popravke, varnostne ukrepe in spremembe, ki so pripomogle k večji varnosti programa vesoljskih poletov. Trojica astronautov se je med vajo odštevanja za izstrelitev zadušila zaradi ognja, ki je izbruhnil v žični napeljavi vesoljske kapsule. Vrat niso mogli odpreti zaradi pritiska, ozračje s 100-odstotki kisika pa je požar hudo pospešilo. Ker je šlo le za vajo, ni nihče predvidel, da bi lahko prišlo do nesreče, zato v bližini ni bilo gasilcev ali reševalcev. Spominska slovesnost za umrliimi v misiji Apollo 1 je bila uvod v dve drugi: 21 let od nesreče vesoljskega raketoplana Challenger in 4 leta od nesreče raketoplana Columbia.

VIP: STA

TUJI TISK

The Wall Street Journal

Proti sevanju

Na preparat chemet za zdravljenje simptomov radioaktivnega sevanja, ki ga je razvila ameriška družba Ovation Pharmaceuticals Inc., do novembra prejšnjega leta ni bil nihče pozoren. Toda novembra so redki

radioaktivni izotop uporabili za uboj nekdanjega ruskega agenta Aleksandra Litvinenka in zanimanje za preparat je nenadoma poskočilo. Tudi druge farmacevtske družbe sporočajo, da je preparate proti raku oziroma pokermoterapevtske preparate mogoče uporabiti tudi v primeru radioaktivnega sevanja, morda celo v primeru polonija 210. Večino je treba vzeti najkasneje nekaj ur po sevanju, da bi sploh učinkovali. Radioaktivni elementi napadejo organizem, poškodujejo DNK v krvnih celicah. Celice se nehajo deliti in v telesu nastane pomanjkanje krvnih teles, ki so nujno potrebne za življenje. Preparat chemet pospešuje izločanje izotopov težkih kovin iz telesa.

Mignews

Magično zaklinjanje

Po podatkih Evropske univerze v Jeruzalemu, najstarejše besedilo v semitskem jeziku, ki so ga odkrili v eni od egipčanskih piramid, vsebuje zaklinjanje, ki naj bi mumijo faraona varovalo pred strupenimi kačami. Bese-

dilo je staro pet tisoč let. Tablice z napisom, ki so jih odkrili pred okoli sto leti, izhajajo iz 24. stoletja pred Kristusom, besedilo je napisano s hieroglifi in egiptologji so ga do sedaj poskušali razvozlati tako, kot bi šlo za običajen egipčanski tekst. Ni jim uspelo, dokler najdba ni prišla v roke strokovnjaku za semitske jezike, ameriškem profesorju Richardu Steinerju, ki je takoj razumel, za kaj gre. Besede namreč pripadajo semitskemu narečju, ki so ga govorili v Kanaanu v tretjem tisočletju pred Kristusom. To je zelo star jezik – iz njega sta se kasneje izoblikovala feničanski jezik in hebrejščina. Slednjo danes govorijo v Izraelu.

INTERVJU

Dr. Milan Balažić

Odprl se je prostor za novo liberalno stranko

Metod Berlec, foto: Gregor Pohleven

Dr. Milan Balažič je diplomiral iz politologije na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Magistriral in doktoriral je na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Politično se je angažiral v osemdesetih letih prejšnjega stoletja. Bil je član ožjega vodstva ZSMS, član kolegija Odbora za varstvo človekovih pravic, socialdemokratski reformator ZKS – Stranke demokratične prenove in krajše obdobje njen podpredsednik. Bil je član prve demokratično izvoljene skupščine, kasneje je bil zaposlen na ministrstvu za zunanje zadeve. Danes je predavatelj na FDV in publicist. Nedavno je izstopil iz LDS.

Leta 2004 ste pod okriljem Liberalne akademije izdali knjigo Slovenska demokratična revolucija 1986–1988. Konec lanskega leta pa ste objavili nadaljevanje te knjige z naslovom Slovenski berlinski zid, ki pa je izšla pri drugi založbi. Ste se z Liberalno akademijo razšli?

Pasiviziral sem se. Nisem se strinjal s politizacijo Liberalne akademije, ki je vzpostavljena kot društvo za preučevanje in promocijo liberalnih vrednot na Slovenskem. Vstopila je v neko notranjestransko politično igro pod naslovom, da pomaga pri poenotenju LDS. S tem je društvo izgubilo svojo nevtralnost, avtonomno pozicijo in tudi veliko verodostojnosti. Zaradi tega sem se pasiviziral. Nisem izstopil, ker se mi zdi, da bo lahko čez čas ta Liberalna akademija morda naredila kaj dobrega za promocijo liberalizma. Ta čas pa situacija ni najbolj naklonjena tej ideji.

Izstopili pa ste iz LDS.

Iz LDS sem izstopil prejšnji ponedeljek. Razlogov je cela vrsta. Ključni je ta, da je LDS v zadnjih letih pod Ropovim in Kacinovim vodstvom zapustila pozicije liberalizma in začela zagovarjati, še bolj kot prej, neko levičarsko – socialistično usmeritev, ki je LDS iz sredine pomaknila na skrajni levi rob. S tem se ne strinjam, saj sem po prepričanju klasični liberallec.

Vrniva se k vaši knjigi. Slovenski berlinski zid je zelo obsežna in natančna knjiga, ki je skoncentrirana na politično dogajanje v Sloveniji leta 1989. Kaj prinaša novega? Ste se dokopali do kakšnih novih dokumentov, novih dejstev?

Gre za eno in drugo. Po eni strani je to, ne da bi se hvalil, prva tako obsežna in natančna analiza tega prelomnega leta v slovenski zgodovini. V letu 1989 se zgodi vse tisto, kar se v poznejših letih realizira. V tem letu se zgodi prelom znotraj vladajoče partije v smeri strankarskega pluralizma in prenove. ZSMS je spremenjena v liberalno stranko. Pojavijo se nove politične zveze in konec leta Demokratična opozicija Slovenije (DEMOS). Oblikovani so vsi programi za prihodnost Slovenije. V knjigi je cel kup novih dokumentov. Precej podrobno sem pregledal arhive v Ljubljani in Beogradu, tako da sem prišel do številnih novih dejstev, ki niso bila znana in bogatijo podobo tistega časa. Na primer, kakšno je bilo dogajanje znotraj Demosa, kako se oblikuje, zakaj je sploh nastal, kdo so glavni promotorji tega oblikovanja, seveda z dr. Jožetom Pučnikom na čelu. Dogajanje znotraj ZSMS. Zakaj pride do liberalne poante znotraj ZSMS, ne pa socialistične, kot je bilo najprej predvideno. V knjigi je cel kup novih dokumentov, kar se tiče razmerij znotraj partije, partijskih spopadov. V tem sem bil tudi sam udeležen kot priča, zato pišem o stvareh, ki so se dogajale za zaprtimi vrati, kako je prihajalo do odločitev ...

Je za pisanje knjige problematično, da ste bili soudeleženi v tistih dogodkih?

Je in ni. Po eni strani si s svojo soudeležbo na neki način obremenjen, ker si bil del političnih spopadov v tistem času. Ni pa zato, ker ti daje globlji vpogled v dogajanje, informacije in izkušnje iz prve roke. Imaš dostop do tistih, ki so odločali, do dokumentov, ki jih kakšno nepoučeno oko ne bi opazilo. V knjigi je veliko novega tudi v razmerju med Slovenijo in Beogradom, med takratno zvezno jugoslovansko vlado, v odnosu do Slobodana Miloševića itd. Zanimivo je, kako so slovenski politiki nastopali v Beogradu. Iz dokumentov izhajajo, da so igrali dvojno igro. V Beogradu so poskušali z Miloševićem in Markovićem sklepati kravje kupčije. Prikazovali so se kot zadnji Jugoslovani v Sloveniji. Govorili so, da bo Slovenija padla in se odcepila, če ne bodo dobili politiki s Kučanom in Drnovškom beograjske podpore, v Sloveniji pa so se predstavljali kot veliki Slovenci, ki se v Beogradu bojujejo za slovensko stvar. Skratka, gre za nova

dejstva, ki takratno dogajanje prikazujejo v nekoliko drugačni luči.

So beograjski arhivi za slovenske raziskovalce sedaj dostopnejši?

Še vedno je težavno priti do pravih dokumentov. Treba je uporabiti kar nekaj veščin, znanstev. Včasih je morda treba dati tudi kakšno manjšo podkupnino, da prideš do njih. Z obema metodama sem prišel do zelenih arhivov, dokumentov in jih potem fotokopiral.

Že prej ste omenili dogajanje v partiji. Kaj so bile takrat glavne dileme Zveze komunistov Slovenije?

Te dileme so najočitnejše pravzaprav po tem, kako se oblikujejo tri frakcije v vladajoči partiji. Na eni strani ostarela boljševiška frakcija, ki ne zapušča pozicij socializma in samoupravljanja. Potem sredinska, prenoviteljska Kučanova frakcija, ki zagovarja nestranskarški pluralizem in demokratični socializem – po eni strani gledati na starejše tovariše, po drugi pa paktirati z demokratično civilno družbo in porajajočimi se strankami v njej. Tretja frakcija je tako imenovana socialnoliberalna frakcija, ki jo vodiva skupaj z Borutom Pahorjem in poskuša z lobiranjem, pritiski, nastopi na centralnem komiteju doseči, da partija končno prizna najprej večstrankarski sistem, da ga uzakoni in seveda v najkrajšem mogočem času sestopi z oblasti in prepusti oblast tistim, ki legitimnost za vladanje pridobijo na prvih demokratičnih volitvah. Spopad med temi tremi frakcijami je tisto, kar določa partijsko politiko. Milan Kučan je ne glede na vse kot izjemen politik poskušal ohraniti ravnotežje med levo in desno frakcijo in partijo pripeljati na neki stabilen način do volitev. In tu je odigral svojo zgodovinsko vlogo.

Na drugi strani je prišlo do ustanavljanja novih političnih zvez, in kot ste prej omenili, nastanka Demosa. Kaj je bilo glavno, da je prišlo do oblikovanja Demokratične opozicije Slovenije kot opozicijske koalicije?

Demos je nastajal precej spontano, potem ko je prišlo do razcepov v Bavčarjevem Odboru za človekove pravice. Ta je pomenil poenotenje civilne družbe ob primeru JBTZ. Takrat ni ►

Zanimivo je, kako so slovenski politiki nastopali v Beogradu. Iz dokumentov izhaja, da so igrali dvojno igro.

► bila tako pomembna ideologija, ampak stvar demokracije in varstvo priprtih v tej aferi, ki je bila afera vseh afer. Kasneje pa pride do razcepa znotraj odbora ravno na ideološki ravni. Začnejo se ustanavljati stranke. Najprej demokratska, nato socialdemokratska, krščanski socialisti, ki nato postanejo krščanski demokrati, zeleni itd. Že prej je bila kot sindikat oblikovana kmečka zveza, kasneje Slovenska ljudska stranka. V prvem obdobju te nove politične zveze delujejo nepovezano. Ne vidijo potrebe po skupnem nastopu. Ko pa postane možnost demokratičnih volitev realnost, prihaja zaradi boljšega, učinkovitejšega nastopa na prvih volitvah do povezovanja. Septembra 1989 pride do pobude za ustanovitev opozicijske koalicije. Po dokumentih sodeč je glavno vlogo pri oblikovanju Demosa igrala socialdemokratska stranka, še posebej od takrat, ko jo začne namesto Franceta Tomšiča voditi Jože Pučnik. Decembra je koalicija Demos oblikovana in začne se kampanja za volitve, ki so bile za Demos uspešne.

V knjigi pišete, če vas citiram: „Ko rečemo demokracija, mislimo najprej ZSMS. Ko rečemo nacionalna samostojnost, mislimo najprej na nove politične zveze/stranke.“ No, v letu 1989 pa je ZSMS glede na dogajanje prej nekoliko zastala, saj so tako o potrebi po parlamentarni demokraciji kot nacionalni samostojnosti bolj jasno govorile predvsem nove politične zveze, ki so se združile v DEMOS.

S tem sem želel na najbolj jasen način povedati, kaj je bila prioriteta posamezne politične formacije. V letu 1989 so v Sloveniji sprejete ključne ustavne spremembe, ki odpravijo socializem kot družbeni red in vzpostavijo zasebno lastnino ter prvič jasno zapišejo suverenost

Slovenije v ustavo. Vse to sprejme še komunistična skupščina, kar se rado pozablja. Preden pride Demos na oblast, sprejme komunistična skupščina pravzaprav samoukinitve takratnega komunističnega družbenega reda. Pri teh spremembah ključno vlogo igra ZSMS prek svojih predstavnikov v ustavni komisiji in s svojim pritiskom na partijske predstavnike. V tem smislu se mi zdi, da je po učinkovitosti ZSMS takrat prva pri uveljavljanju demokratičnih reform. Seveda pa enako zahtevajo tudi stranke demokratične opozicije, prihodnjega Demosa, vendar takrat ta še ni imel dostopa do formalnih centrov moči, tako da prihaja do povezovanja med ZSMS in Demosom znotraj Zbora za ustavo, kjer se ideje mešajo in povezujejo. Ta povezava da končni rezultat, velike ustavne spremembe, ki pa jih realizira partija. Vsebinsko k njim partija ne prispeva veliko, jih pa uresniči, kar je tudi zasluga takratnega partijskega vodstva, da to demokratično pobudo sprejme za svojo. Pri nacionalni ideji pa so absolutno prve stranke Demosa. Prve resno postavijo vprašanje suverenosti, takrat sicer še vedno v obliki konfederalne povezave znotraj Jugoslavije, vendar pa leta 1990 to idejo opuščajo in čedalje bolj radikalno zahtevajo popolno samostojnost Slovenije.

V načrtu imate še tretjo knjigo oziroma nadaljevanje.

Drži. Tretje, zadnje nadaljevanje naj bi se očilo z dogajanjem v Sloveniji v letih 1990 in 1991. Gre za obdobje predvolilne bitke, zmage Demosa na volitvah, oblikovanja nove Demosove vlade, pri čemer je cel kup dokumentov še neobdelanih. Raziskujem, kako je prihajalo do odločitev znotraj Demosove vlade, kaj se dogaja znotraj koalicije, kako prihaja do konfliktov

med dvema osiščema – enim krščanskodemokratskim s Peterletom in drugim SDZ-jevskim z Ruplom. Hkrati je to obdobje, ko se stranke prejšnjega režima znajdejo v opoziciji. Gre tudi za obdobje, ko smo pričeli največjim prizadevanjem za oblikovanje samostojne države, vojne za Slovenijo in na koncu sprejetju nove slovenske ustave konec leta 1991, s čimer so dokončani temelji moderne slovenske države.

Kot nekdanji funkcionar ZSMS in dolgotrni sopotnik ter član Liberalne demokracije Slovenije dobro poznate to stranko. Kako ocenjujete njen zadnji kongres?

Kar se tiče same stranke, je pravi fiasko, ali če uporabim termin, ki je naslov filma, ki se te dni vrti v kinodvoranah, je pravi apokalipto. Stranka, kakršna je izšla iz kongresa, je najbolj poenotena v svoji zgodovini, najbolj enotna, najbolj disciplinirana, ima voditelja, ki nima več prave konkurence, hkrati pa je najbolj marginalizirana doslej. Stranka je izgubila cel kup političnih voditeljev. To morda niti ni tako slabo za stranko, saj del teh velikih imen nosi odgovornost za napake v času vladavine LDS in je odgovoren za smer, v katero gre stranka danes. Se pravi, da je zapustila sredinsko, liberalno pozicijo in zašla v nenavadne, anahronistične vode socializma, ki ga avtor programa Dušan Keber prepisuje od anarhistov, kot je Chomsky – ti pa so daleč stran od kakršnega koli liberalizma.

Kako pa vidite navezo Niko Kavčič – Jelko Kacin, ki jo je v javnosti omenil Gregor Golobič?

Niko Kavčič razen velikih zaslug za zgodovino kakšne pomembnejše vloge pri teh dogodkih ne igra. Bolj gre za to, da je Jelko Kacin znal vzpostaviti povezavo s terenom, z nekdanjimi lokalnimi baroni LDS, ki pa večinoma izhajajo iz nekdanje Socialistične zveze delovnega ljudstva. Ta korpus volilnega telesa na kongresu je izvolil Kacina. Lokalni politiki iz druge lige so končno dobili priložnost, da se maščujejo svojim velikim strankarskim kolegom, ki so stranko obvladovali v času vladavine LDS. Velika imena LDS so te lokalne politike vedno ignorirala in jih niso vprašala za nobeno mnenje. Ta naveza je porodila Kacinov uspeh in zdi se mi, da je zadeva precej trdna in zna trajati.

Kako pa si razlagate dejstvo, da so bili Kacinovi nasprotniki na kongresu tako neorganizirani?

To je rakrana LDS, da nikoli po letu 1992, ko jo je prevzel Janez Drnovšek in jo kot kača pičil s pragmatizmom, niso znali svoje razlike artikulirati kot ideološke oziroma politične razlike, kot teoretske razlike, ampak so se vodile razprave ad hominem, se pravi spopad med ljudmi, zarote med ljudmi, spletke proti ljudem. Skratka, šlo je za zadeve, ki nimajo na načelni ravni v resni stranki kaj iskati. Stranka se je vsebinsko izpraznila, ni znala oblikovati svojega liberalizma, zato je lahko prišel na nje-

no čelo kakršen koli pirat, jo ugrabil in iz nje naredil nekaj povsem drugega, nekaj, kar nima nobene povezave z liberalizmom.

Mnogi so prepričani, da se s tem čedalje bolj odpira prostor za novo levosredinsko, morda liberalno stranko.

Zadnji kongres je s premikom LDS na levo dejansko odprl prostor za novo liberalno stranko. Socialno-liberalna stranka je zame že Pahorjeva SD. Ne vem, ali potrebujemo še eno tako stranko, v istem bazenu, z isto politiko. To se mi zdi izgubljanje energije in podvajanje ponudbe na političnem trgu. Hkrati pa imamo dovolj močne socialne pozicije pri obstoječih vladnih strankah, kjer je cel kup socialcev v vladni koaliciji. V času, ko imamo na eni strani Janšo, ki je blokiral liberalne reforme, na drugi pa Kacina, ki se je zavlil v levičarsko držo, je v Sloveniji potrebna trdna sredinska liberalna pozicija, stranka, ki bo delovala med levim in desnim jarkom ter bo postavila trdne temelje za razvoj liberalizma na Slovenskem v smislu novega razvojnega koncepta za Slovenijo. Ne gre za teoretske ali ideološke debate, ampak konkretno, kaj praktičnega lahko ponudi moderni evropski liberalizem za pospešek razvoja. Trenutek je pravi: oblikovati bi veljalo takšno stranko proti prevladujočemu korporativističnemu etatizmu in razširiti konture svobode na Slovenskem.

Se vam zdi, da je pravi človek za to Gregor Golobič, ki se zadnje čase veliko ukvarja z ustanavljanjem nove stranke, ali je to čisto druga zgodba?

Ne strinjam se s tistimi, ki bi poskušali sedaj oblikovati novo liberalno stranko z imeni, ki so odšla iz LDS. To so imena, ki so se izpela. Nekateri so se proslavili z velikimi projekti, nekateri z manjšimi, drugi pa so se zapletli v različne nečedne posle. Ta generacija je svoje povedala. Oblikovanje alternativne LDS nima nobenega pravega smisla. Sam vidim smisel v tem, da liberalno stranko oblikujejo ljudje, ki se niso neposredno ukvarjali z vladno politiko v času vladavine LDS, ljudje, ki imajo ideje, mlajša generacija torej. Se pravi, da bi šlo za stranko, ki ne bi imela tako rekoč nikakršne povezave z nekdanjo LDS. No, nekateri bi morda prišli v poštev, nekatere izkušnje so vendarle dragocene, nikakor pa ne ljudje, kot je Gregor Golobič. Kajti to bi pomenilo, da gre za ponovitev, za deja vu, za že videno.

Kaj pa menite o stalnem omenjanju Zorana Jankovića kot nekakšnega rešitelja leveice?

Po moje Janković ta čas nima takšnih aspiracij, saj je polno zaposlen na projektu Ljubljana. Ni rečeno, da mu ta projekt po štirih letih povsem uspe. V Ljubljani si je že marsikdo polomil zobe, in če ne bo Janković prav resno zgrabil te Ljubljane, potem bo tudi on v nekaj letih izgubil karizmo, ki si jo je ustvaril z vodenjem Mercatorja. Verjamem pa, da je aspiracija ljudi okoli njega, da se oblikuje neka stranka, saj so stranke

sol demokratičnega življenja in boja za oblast. Vprašanje pa je, ali je Janković posrečena oseba za to pozicijo, še posebej če bo to spet neka levoliberalna stranka. Dvomim, da lahko tako stranko vodi politično neizkušen multimilijonar. Človek je bolj ustvarjen za pragmatične projekte kot pa za veliko politiko na nacionalni ravni.

V zadnjem času smo priče prepirom med tistimi, ki zagovarjajo preseganje blokovskih delitev, in tistimi, ki pravijo, da je treba ustanoviti nekakšen antijanševski blok in podobno. Kaj menite o tem?

Zelo dobro je, da se z Janševo vlado ne vodi več politika, oblikovana na podlagi kulturnega boja. V devetdesetih letih je bila ta politika priročno sredstvo LDS, da je takrat, ko je bila v stiski, potegnili iz zaprašene zgodovine stare delitve med Slovenci. Pametno je, kar pravi tudi Spomenka Hribar, da se je Janez Janša odpovedal takšni politiki – vsaj načeloma, ne vedno, ampak trend je v tej smeri. Zdi se mi povsem noro, da bi poskušala leвица oziroma levoliberalna opcija nadaljevati s kulturnim bojem. Borut Pahor se tega ne udeležuje oziroma ni primeren za to, Kacin pa je misijonarski bojevnik, ki zna zajahati tega konja. Pri njem je očitna tendenca po nekakšnem neliberalnem populizmu in ta populizem lahko zagradi kulturni boj v času pred volitvami ter ga poskuša izrabiti za nabiranje predvolilnih točk.

Kako ocenjujete delovanje sedanje vladne koalicije? Kaj je naredila pozitivnega in kje je morda zamudila priložnost?

Zelo dobro je, da se z Janševo vlado ne vodi več politika, oblikovana na podlagi kulturnega boja. V devetdesetih letih je bila ta politika priročno sredstvo LDS.

Največji dosežek Janševе vlade je, da je Sloveniji dokazala, da ima dve približno enako sposobni politični eliti. Prej je veljalo, da imamo eno oziroma eno in pol. Pokazalo se je, da imamo normalno politično razporeditev političnih sil. Volivci lahko izbirajo med dvema primerljivima programoma. Vsak program ima ustrezno kadrovske zasedbo, ki zagotavlja izbiro na političnem trgu. Slovenija se je s tem uravnotežila in diha z obema kriloma pljuč.

Kar pa se tiče konkretnih projektov, se mi zdi, da SDS kot vodilna stranka nekako uraduje podobno kot prej LDS. Prevzela je vladne mehanizme in velik korporativni aparat, ki ga ima Slovenija. Preko tega poskuša obvladovati vse pore družbe. Kakšne posebne inovacije tu ne vidim. Pričakoval sem več poguma pri socialnih in liberalnih reformah. Predsednik vlade Janša je o tem prej govoril veliko bolj drzno, potem pa se je vlak ob močnih sindikalnih zavorah ustavil. Zdaj kaže, da so reforme na ledu. Z napovedjo imenovanja novega ministra za razvoj se bo morda ta vlak spet premaknil, čeprav je najboljši čas že zamujen. Reforme se vedno delajo v prvem obdobju vladanja, potem se začne predvolilno obdobje in stvari zastanejo, ker se vlade bojijo, da se bodo zamerile volivcem. Največja napaka te vlade je, da ni vztrajala pri liberalnih reformah, ker bi te postavile Slovenijo v prvo evropsko ligo in ob bok državam, ki so take reforme že izpeljale. Zdaj nekako stopicamo na mestu. Nekatere druge države nas z reformami prehitujejo, na primer baltske in druge srednjeevropske države.

ve. Smo v zavetrju, kar ni dobro. V naslednjih letih bi lahko imeli zaradi tega težave in cena za ne pravočasno izvedene reforme bo velika.

Kaj pa slovenski vstop v evroobmočje, ki naj bi bil dokaz, da smo na pravi poti in pred drugimi novimi članicami Evropske unije?

Formalno je to uspeh prejšnje in sedanje vlade. Slovenija je do sedaj bolj ali manj sledila pravi poti. Problem pa je, da je treba narediti nove korake naprej – in tu se mi zdi, da smo zastali. Janši je zmanjkalo poguma za večje reformne korake, Pahor pa za zdaj še ni pokazal ustreznega, resnega, kompetentnega vladnega programa, ki bi kazal, da bi SD znala stvari potegniti naprej. Iz vsega tega bi se dalo sklepati, da bo po naslednjih volitvah prišlo do povezave med Janševo SDS in Pahorjevo SD. To bi omogočilo socialno pokritost, večjo stabilnost (manj strank v vladi) in morda možnost za naskok na nove liberalne reforme. Vse govori temu v prid, zato se bom čudil, če do tega ne bo prišlo. ■

Mučeništvo Lojzeta Bratuža

V. M., foto: arhiv Demokracije

Lojze Bratuž velja za enega največjih sinov Primorske, še posebej na Goriškem. 27. decembra 1936 so ga fašisti v Podgori pri Gorici prisilili piti strojno olje z zdrobljenim steklom. V hudih mukah je umrl pred sedemdesetimi leti.

Skladatelj, zborovodja in orglar Lojze Bratuž se je rodil v Gorici 17. februarja 1902. Šolal se je v Gorici, dokler ni tamkajšnjega življenja pretrgala prva svetovna vojna oziroma italijanski napad na zahodno slovensko etnično ozemlje. Bratuževi so ostali v Gorici, dokler mesta niso avgusta 1916 zasedli Italijani. Ti so družino internirali v notranjosti Italije.

Uspešen zborovodja Po vojni je Bratuž obiskoval dveletni učiteljski tečaj in leta 1920 opravil matura. Kot učitelj je služboval v Šmartnem v Brdih, v Solkanu, Batujah in pri Pescari. V letih od 1922 do 1927 je razvijal posvetno

in cerkveno glasbo. Pri prosvetnem društvu Mladika v Gorici, ki je bilo ustanovljeno leta 1923, je do uradnega razpusta društva oktobra 1927 vodil pevski zbor. Mogočni pevski zbor Mladike je izvedel vrsto koncertov v Gorici ter nastopal pri izrednih cerkvenih slovesnostih in na božjih poteh na Svetih Višarjah, Mengorah, v Kanalu, Logu in Oberšljanu. Nekaj časa je bil v goriški stolnici orglar in pevovodja italijanskega pevskega zbora.

Leta 1929 mu je goriški nadškof Frančišek Borgia Sedej, ki je odkril njegovo glasbeno nadarjenost, ponudil mesto profesorja glasbe na nadškofijski gimnaziji v malem semenišču v Gorici,

Lojze Bratuž, skladatelj in orglar

vendar so italijanske oblasti nadškofovo namero hitro preprečile, Bratužu pa so izrekli policijski »opomin« in ga celo za pol leta

zaprli. Trpinčili so ga tudi fizično, saj so ga pretepli. Zaposlil se je v tovarni orgel Cecilija.

Pomemben skladatelj Vendar se nadškof Sedej z italijanskim nasiljem ni sprijaznil. Bratuža je imenoval za nadzornika cerkvenih pevskih zborov na Goriškem, kar je bilo za tisti čas fašističnega raznarodovanja zelo pomembno. Uradno je tako Bratuž lahko obiskoval pevske zборе na podeželju, jih uril in orglal na slovesnostih. V krajih, kjer je služboval kot učitelj, je nastopal tudi kot orglar, pevovodja in kulturni delavec.

Uveljavil se je kot skladatelj, svoje skladbe je prispeval v zbirke cerkvenih pesmi: leta 1931 v

Jubilate Deo, zbirki adventnih in božičnih pesmi za moški zbor, istega leta v *Cantate Domino*, zbirki postnih in velikonočnih pesmi za moški zbor, in leta 1932 v *Laudate Dominum*, zbirki mešanih pesmi za moški zbor. V naslednjih letih je napisal še več cerkvenih pesmi. Njegove skladbe se odlikujejo po nemirnem iskanju novega, polnejšega in globljega izraza, po pogostnem menjavanju ritma, po pogosti rabi mehkejših in temnejših molovih akordov, zato so jih pevci radi peli.

Kalvarija pod Kalvarijo Kljub pritiskom je Bratuž vztrajal in kot nadzornik zborov razvil obširno dejavnost, ki pa je bila tako uspešna, da je italijanski fašisti niso hoteli več prenašati. Vestnega učitelja, odličnega zborovodjo in orglarja ter obetavnega skladatelja cerkvenih pesmi so policisti stalno nadzorovali. Zvestobo veri in slovenstvu je moral plačati z življenjem.

Po nedeljski maši v Podgori pod goriško Kalvarijo (po eni različici po zborovskih vajah) so ga fašisti, bilo naj bi jih šest, s še tremi pevci ugrabili in odvedli na sedež fašistične stranke v Podgori. Tam so jih trpinčili. Medtem ko so morali pevci piti ricinusovo olje, so Bratuža z nožem prisilili, da je pil strojno olje, pomešano z bencinom. Po drugi različici, ki je verjetnejša, naj bi bilo olju primešano zdrobljeno steklo, ki mu je kasneje povzročilo krvavitve in zastrupitev. Zdravil se je v goriški bolnišnici, kjer je zelo trpel in padal celo v delirij. V hudih mukah je umiral mesec in pol, dokler ni 16. februarja 1937, dan pred svojim 35. rojstnim dnevom, podlegel. Uradno je umrl zaradi pljučnice. Storilci niso bili nikoli kaznovani.

Cerkev v Podgori

Izjemna družina Toda po pričevanju domačinov Podgore, ki so videli ugrabitelje, Bratuža in cerkvenih pevcev takrat niso preganjali samo fašisti, kot se navaja povsod, ampak naj bi bili pri pregonu sodelovali tudi ideološko proticerkveno usmerjeni Slovenci.

Ko so ljudje izvedeli, da je umrl, so z vozovi vozili vence. Fašistične oblasti so prepovedale javni pogreb. Pogrebci, ki jih je ob strogem nadzoru smelo biti le okoli petdeset, so lahko njegovo izmučeno truplo pokopali na goriškem pokopališču ob sedmih zjutraj.

Le tri leta je bil poročen z Ljubko Šorli iz Tolmina, učiteljico, pesnico in neutrudno kulturno ustvarjalko na Goriškem (umrla je leta 1993). Hči Lojzka, ki je vredna dedinja svojega očeta in matere, je bila ob Lojzetovi smrti stara tri leta, sin Andrej pa le tri mesece. Žena Ljubka je o svojem trpečem možu spesnila *Venec spominčič možu na grob*. V zbirki *Izbrane pesmi Ljubke Šorli*, ki je izšla v Gorici leta 1973, ima sonetni venec naslov *Ti in jaz in tri leta življenja*. Tržaški pisatelj Boris Pahor ga je poveljal v črtici *Rože za gobavca*, časnika, publicista in šolnik Rado Bednarik pa je o svojem dolgo-

letnem prijatelju napisal knjižico *Čisti žrtvi svetel spomin*.

Pri goriških Slovencih velja Lojze Bratuž za simbol. Po njem so leta 1996 poimenovali velik in moderen kulturni dom v Gorici, zgrajen leta 1962, ki se je pred tem imenoval Katoliški dom. Pred domom so leta 2002 odkrili Bratužev doprnski kip. Življenje in trpljenje Lojzeta Bratuža dobiva tudi svetniški pridih, saj je Cerkev na Goriškem tega pokončnega moža leta 2000 uvrstila na seznam krščanskih pričevalcev.

Skladbe Lojzeta Bratuža 10. aprila 2006 sta Združenje cerkvenih pevskih zborov – Gorica in Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici predstavila prvo knjigo zbranih del primorskih skladateljev. Zbir-

Spominska plošča na župnišču

ko odpira goriški skladatelj, organist in zborovodja Lojze Bratuž.

Pobuda za zbirko *Zbrana dela primorskih skladateljev* je nastala v Gorici, a se ne omejuje le na goriški prostor. Želi biti zakladnica in spomenik glasbene ustvarjalne

Trg pred cerkvijo v Podgori se imenuje po Lojzetu Bratužu.

tel.: 03/ 897 50 05

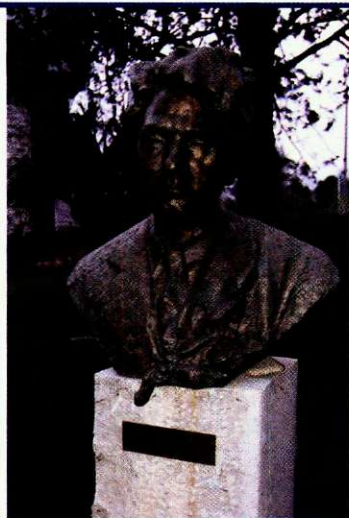
107.8 MHz

www.radiovelenje.com

RADIO VELENJE

Zgradba Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici

Kip Lojzeta Bratuža pred slovenskim kulturnim centrom v Gorici, ki se imenuje po njem

▶ dejavnosti Slovencev, ki živijo na Primorskem, v deželi, ki se je v 20. stoletju po letu 1915 zaradi tajne londonske pogodbe znašla najprej v celoti pod italijansko zasedbo, po letu 1945 pa je bila raz-

deljena med dve državi. V času svoje največje moralne in fizične stiske v letih med 1918 in 1945 je na Primorskem nastala množica dragocenih glasbenih stvaritev, ki so danes v nevarnosti, da poto-

nejo v pozabo. Zato želi zbirka to raztreseno gradivo zbrati in ohraniti, s tem pa povezati glasbene ustvarjalce in poustvarjalce tega območja v enoten primorski in širši slovenski kulturni prostor.

Goričani so ponosni, da zbirko odpira Lojze Bratuž – Sočenko, velika žrtev fašizma, ki je nasilju odgovarjal z blagostnostjo miroljubnika, udarcem s pesmijo in zasramovanju z blagim ponosom. Ves njegov življenjski napor je bil

v zbirki, ki jih je napisala Bratuževa žena, plemenita in v vsem enakovredna ustvarjalna sopotnica Ljubka Šorli. V glasbi in besedilih zelo preseneča – glede na čas in okoliščine – pozitiven naboj luči, vere, upanja in pristne ljubezni do vsakega človeka. Takšna dela pa niso vezana na čas in prostor, kjer so se spočela, ampak pripadajo tako kot psalmi vsemu človeštvu, je v uvodu zapisal urednik knjige Ivan Florjanc, profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani, ki je gradivo zbral in pripravil za izdajo – založnika sta Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica in Zadruga goriška Mohorjeva. Bratužev opus obsega zgolj vokalne skladbe za bogoslužno rabo. Le nekaj je priredb slovenskih in takrat priljubljenih ruskih narodnih pesmi. Vseh izvirnih skladateljskih enot, ki jih je urednik knjige ob iskanju natisnjenih izdaj in prepisov našel

RADIO GNJIŠČE

Starši! Pripeljite svoje maškar'ce na

PUSTNO SOBOTNO ISKRICO!

Bo zabavna, norčava, plesoča iiiiin dobrodelna.

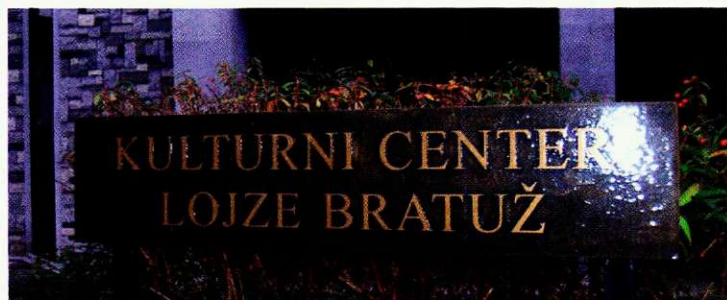
Z nami bodo ČUKI!

Na pustno soboto,
17. februarja 2007, med 12. in 14. uro
v športni dvorani Zavoda sv. Stanislava
v Šentvidu nad Ljubljano.

Maškarce, dobrodošle!

RADIO OGNJIŠČE

Radio Krka
106.6 MHz

namenjen ne skladateljskemu samouveljavljanju, pač pa miroljubnemu kulturnemu pevovodskemu delu med Slovenci, ki so se po letu 1915 znašli pod italijansko okupacijo in genocidnim nasiljem. Že slovenska beseda je takrat v teh krajih veljala za zločin. Zaradi izsiljevanja prisege duceju (namesto Bogu) je na tem ozemlju odstopilo oziroma bilo odstavljenih pet slovenskih katoliških škofov. Bratuž je bil večkrat tarča, nazadnje pa tudi žrtev. Kot pristno miroljuben človek je Lojze Bratuž sponatano postal simbol žrtve nasilja.

V zbirki 145 skladb O skladatelju in njegovi plemenitosti govorijo skladbe same. Posebno vrednost imajo številna besedila

po pevskih korih na Goriškem, je precej čez sto. V skladbah je močno poudarjena intimna izpoved, kjer se lirčne in epske plasti spajajo v eno. Vsaka Bratuževa skladba je vzniknila iz neposredne potrebe, namena ali praznika. Iz tega razloga vrstni red pesmi sledi bogoslužnemu letu.

Doslej je bilo „znanih“ okoli 70 Bratuževih skladb, med pripravo te knjige pa so jih po primorskih korih našli še več, tako da jih je v knjigi kar 145.

V zbirki je objavljena zapuščina, ki jo je zapustil Bratuž novim rodovom in se prenaša iz roda v rod že sedemdeset let. Gre za duhovnega, moralnega, etičnega in narodnostnega duha skladatelja Lojzeta Bratuža. **D**

Juriš Italijanov na slovensko ozemlje

888 dni na soški fronti

V. M.

Konec maja 1915 so se ob Soči, na zahodnem slovenskem etničnem ozemlju, spopadli Italijani in Avstrijci. Napadalci so bili Italijani, kar se pri nas, ni znano zakaj, nenehno pozablja. Kasnejši fašizem je bil le ena od oblik agresije na naše ozemlje.

Za izmučeno vojsko dvojne monarhije je soška fronta pomenila odprtje tretjega bojišča. Poveljnik italijanskega generalštaba Luigi Cadorna, ki velja pri Slovencih za notoričnega zločinca, je to avanturo imenoval »sprehod na Dunaj«. Obetal si je lahko in hitro »zmago«. Toda zataknilo se je že na začetku poti, ob Soči, saj italijanski vojski, čeprav je imela ogromno moč, pripravljenih na boj, in veliko materiala, nikoli ni uspelo prodreti dlje kot nekaj kilometrov čez Sočo.

Dvanajst ofenziv V 888 dneh se je zvrstilo dvanajst uničujočih ofenziv, ki so povzročale silno gorje. V prvih enajstih so napadali Italijani, v dvanajsti, ki so jo pozneje imenovali »čudež pri Kobaridu«, pa je skupna 14. nemško-avstro-ogrska armada zlomila italijansko vojsko in jo pregnala daleč v notranjost Italije, vse do reke Piave. V spopa-

dih na soškem bojišču srečamo imena, kot so Mussolini, Toscanini, Rommel, Hemingway in D'Annunzio.

Založba Orbis je zdaj izdala knjigo *888 dni na soški fronti* (333 strani), ki jo je napisal Miro Simčič. Avtor se ne ukvarja samo s kroniko spopadov. Veliko pozornosti je namenil propagandi, ki je v prvi svetovni vojni dobila velike razsežnosti (druga svetovna vojna jo je samo posnemala – tudi v Sloveniji), posledice te velike »zarote proti resnici« pa lahko čutimo še danes.

Posebnost knjige so med drugim vojaški zemljevidi – reprodukcije izvirnih zemljevidov iz italijanskega generalštaba in iz poveljstva Borojevičeve armadne skupine, ki so po naključju ostali na naših tleh. Veljali so za izgu-

bljene, avtor pa jih je odkril, ko je zbiral gradivo za knjigo. Zanimive so tudi navedbe nekaterih najnovejših odkritij zgodovinarjev, ki še po 85 letih v arhivih odkrivajo nove podrobnosti o ravnanju in odgovornosti nosilcev tedanje vojaške in politične oblasti.

Domneve o žrtvah O številu padlih na soški fronti se še vedno ugiba. Medtem ko *Enciklopedija Slovenije* pri človeških izgubah navaja številko 1,5 milijona in 186.000 padlih na obeh straneh, italijanska študija *Capo-*

retto italijanskega avtorja Camila Pavana, ki velja za temeljito, navaja številko 980.000 izbuljenih vojakov in 128.000 padlih (pri tem ne upošteva zadnje, dvanajste bitke, ki naj bi zahtevala 10.000 življenj). Največ vprašanj pri žrtvah postavljajo pogrešani in ujetniki. Veliko vojakov je umrlo tudi kasneje zaradi posledic vojne in v ujetništvu. Težave povzroča tudi španska gripa, ki je leta 1918 zahtevala v Evropi strahotnih 20 milijonov življenj. Po precej tveganih sklepanjih pride avtor do številke 700.000 smrtnih žrtev soške fronte.

Avtor, ki je knjigo razdelil na štiri poglavja, znotraj njih pa na množico kratkih podpoglavij, kar naredi knjigo zelo berljivo, je posegel tudi po virih, ki opisujejo revščino in trpljenje civilnega prebivalstva. Knjiga je bogato opremljena z dokumentarnimi fotografijami in na koncu z imenskim kazalom.

Eden izmed 25.000 Italijanov, ki je – zaman – umrl na Škabrijelu

Vrba

Petra Janša foto: STO/Bobo, T. Reišner

Spomenik Francetu Prešernu v Ljubljani

Vrba je alpsko gručasto naselje na skrajnem severozahodnem delu Ljubljanske kotline, v bližini magistralne ceste med Lescami in Žirovnico. Dostop do kraja je mogoč tudi iz bližnje Breznice. Gorenjska vasica, ki leži ob robu najvišje savske terase, je bila naseljena že v prazgodovini. Njeno ime govori o tem, da je bilo nekoč tu močvirnato zemljišče. Vrba, ki velja za najimenitnejšo slovensko vas, saj se je tu rodil pesnik France Prešeren, se ponaša s tremi kulturnimi spomeniki: **Prešernovo hišo, lipo s »srenjskimi« kamni in cerkvico sv. Marka.**

Pet zlatih peres, pet velikih mož Grb občine Žirovnica, kamor spada tudi naselje Vrba, je upodobljen na ščitu s šiljasto zaključenim dnem in odprto knjigo na vrhu ščita. Na zelenem polju je pet stiliziranih zlatih peres, ki simbolizirajo pet velikih mož: **Franceta Prešerna, Matijo Čopa, Antona Janša, Franca Saleškega Finžgarja in Janeza Jalna.** Njim je posvečena **Pot kulturne dediščine** in doprsni spomeniki pred žirovniško osnovno šolo.

Peresa so razporejena v obliki satja, saj je na območju občine Žirovnica tekla zibelka slovenskega čebelarstva. Čebelje satovje simbolizira pridobivanje medu ter marljivost in pridnost kot značaj ljudi. Odprta knjiga na vrhu ščita simbolizira kulturne in znanstvene dosežke znamenitih oseb, rojenih na območju, s tem pa tudi izjemen kulturnozgodovinski pomen omenjenega območja za vso Slovenijo. Zelena barva se vsebinsko najbolj identificira z žirovniškim okoljem in hkrati simbolno definira območje.

Kjer so sestankovali umni gospodarji Vrba naj bi bila med najstarejšimi vasi na Radovljiškem. Do zemljiške odveze leta 1848 je bila razdeljena med večje število fevdnih gospodov. Borih 19 hiš je bilo v letih od 1770 do 1809 podložnih begunjski, radovljiški in podvinski graščini, kranjskogorskemu župniku ali bratovščinam iz Radovljice in Lesc.

Središče vasi je pri stari **lipi**, okrog katere je **šestnajst »srenjskih« kamnov.** Ti dajejo naselju poseben kompozicijski poudarek. V načrtu iz leta 1826 so kamni zaznamovani, zagotovo pa so bili tam že veliko prej. Sodijo med najzanimivejše spomenike slovenskega ljudskega prava in običajev. Na njih so umni gospodarji iz Vrbe razpravljali o usodi srenje oziroma skupnosti upravičencev do skupnega vaškega premoženja, volili župana, udrihali čez davke, obravnavali manjše spore med vaščani ... Vsaka kmetija je imela tam svoj sedež.

Pod varstvom svetega Marka Podružnična cerkev sv. Marka se kot podružnica prvič omenja v

radovljiški župnijski matrikuli iz leta 1468. Ima še ravno krito romansko ladjo in zvezdasto obokan prezbitrij v gotski tradiciji. Na romansko osnovo kažeta tudi nizek polkrožen slavalok in okence na južni steni ladje. Zvonik je bil zgrajen sočasno s prezbitrijem. Pred vhodom je baročna lopa. Cerkev je bila v srednjem veku večkrat poslikana, tako zunaj kot znotraj. V cerkveni notranjosti in na zunanjsčini so ohranjene gotске freske iz 15. in prvih desetletij 16. stoletja.

Na južnem delu ladijske strani slavalodne stene sta upodobljena evangelist Marko pri pisanju in odrti sv. Jernej. Freska je bila slikovno dopolnilo stranskega oltarja. Slog teh fresk pripada zadnji stopnji t. i. potujočih furlanskih delavnic iz časa okoli leta 1400. Ladijske stene je s prizori iz Kristusovega pasijona, Pohoda in poklona Sv. treh kraljev in s svetniškimi postavami pokril **znani slikar Jernej iz Loke**, ki je tudi avtor Marijinega oznanjenja na slavalodni steni in pasu mučenka na severni steni. Fragmentarno ohranjene freske so iz časa okoli leta 1525.

Na južnem zunanem zidu so tri upodobitve. Prva kaže frontalno postavljene sv. Krištofa. Nastala naj bi bila med letoma 1410 in 1420, pripisuje pa se furlansko izšolanemu slikarju. Ob njej je upodobitev Križanega z Marijo in Janezom z značilnostmi koroškega mehkega sloga druge četrtine 15. stoletja.

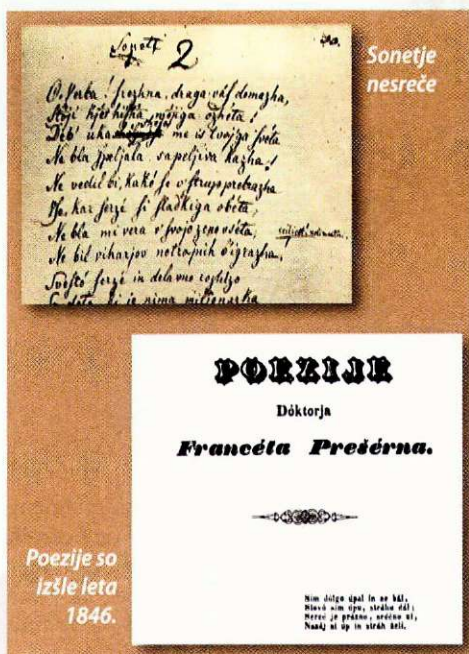
»Ribčeva domačija«, Prešernova rojstna hiša

Na koncu zidu je podoba sv. Jurija v boju z zmajem, pripisana Jerneju iz Loke. Desno ob vhodu na zahodni fasadi cerkve v lopi je slika štirih svetnikov (Jernej, Marko, Sebastijan in Jakob) v modi zgodnjega 16. stoletja med prehodom iz gotike v renesanso. Stene v prezbitteriju niso bile poslikane, pač pa samo rebra in okensko ostenje.

Stranska oltarja sta klasična primera zlatih oltarjev iz 17. stoletja, oltarni sliki Pietà in sv. Jernej pa sta iz 19. stoletja. Ob razstavljanju oltarjev sta bila najdena na hrbtnih straneh dva poslikana oltarna antependija; na starejšem, ki bi bil lahko še iz konca 17. stoletja, je upodobljen sv. Marko v niši, na drugem, mlajšem, pa je Srce Marijino. Sliki sta signirani in datirani. Glavni oltar volutastega tipa datirajo v čas okoli leta 1750. V atiki je slika sv. Notburge, pod njo pa slika sv. Marka, ki jo odgrinjata klečeča angela. Bogat baročni zastor daje celoti slikovito razgiban obris. Oltar je nenavaden tudi po ikonografski plati: prvotno je šlo za oltar sv. Rešnjega telesa, saj držita angela v rokah žitna snopa, neizgrešljiv simbol evharistije. Na mestu slike sv. Marka je moral biti prvotno tabernakelj.

Pesnikova sestra
Lenka Prešeren

Doprsni kip Franceta Prešerna
(1800–1849) pred domačijo

V lopi je vzdano poprse nadškofa **Antona Vovka**, delo arhitekta Evgena Gustina iz leta 1993. Ta je bil kot Prešeren rojen v Vrbi, in to v isti, »Ribčevi hiši«, kot so ji rekli po domače.

Pesnikova mladost in šolanje France Prešeren se je rodil 3. decembra 1800 kot tretji otrok in prvi sin materi Mini, rojeni Svetina, iz Muhovčeve hiše v Žirovnici ter očetu Šimnu, po domače Ribčevemu iz Vrbe na Gorenjskem. Njihova kmetija je bila ugledna in trdna, zato so si lahko privoščili, da so Franceta, ki je že kot otrok kazal izjemno nadarjenost, poslali v šole. K temu je veliko pripomoglo materino prigravarjanje, saj je bila sama dobro šolana za tedanje kmečko žensko, zato se je zavedala pomena izobrazbe, želela pa si je tudi, da bi njen sin postal duhovnik.

France je šolanje začel leta 1808 pri svojem stricu, duhovniku na Kopanju pri Grosupljem, od leta 1810 pa je obiskoval ljudsko šolo v Ribnici, kjer je bil kot odličnjak zapisan v zlato knjigo. Izobraževanje je od leta 1812 nadaljeval v Ljubljani, kjer je leta 1813 začel obiskovati gimnazijo. Po končani gimnaziji je v Ljubljani končal še dva letnika tedanje »filozofije«, nekašne priprave na univerzitetno šolanje. Nato je odpotoval na Dunaj, kjer je želel študirati pravo.

Tretji letnik filozofije, ki ga je moral izdelati za začetek študija, je končal leta 1821 že na Dunaju. Naslednjega leta se je vpisal na dunajsko pravno fakulteto.

»O Vrba, srečna, draga vas domača, / kjer hiša mojega stoji očeta; /.../ Ribčeva hiša, rojstna hiša pesnika Franceta Prešerna, ki jo je pesnik opeval v Sonetih nesreče, je primer kmečke stanovanjske stavbe,

Vas Vrba pod Karavankami

Podružnična cerkev sv. Marka

Lipa, okrog katere je šestnajst srenjskih kamnov

značilne za 19. stoletje. Kamniti portal v kleti priča, da je stala že v 16. stoletju. Sprva je bila deloma lesena, zidani so bili le klet, veža in gospodarski prostori. Današnje podoba je dobila po požaru 1856, torej ni več povsem takšna kot ob rojstvu pesnika Prešerna. V njej so se povezale prvine gotskega in baročnega obdobja ter kmečkega klasicizma. Okenski okviri in portali so izklesani iz zelenega kamna.

Hišo so kot muzej slovesno odprli leta 1939. Zasluge za odkup in preureditev imajo predvsem Fran Saleški Finžgar in slovenski šolarji. Prostori so opremljeni s predmeti in pohištvom iz 19. stoletja. Od prvotne opreme so ostale klopi v veži in »hiši« ter skrinja iz leta 1837, najdragocenejša pa je zibelka, v kateri so zibali malega Franceta.

Leta 1985 je hiša postala bogatejša za knjižno zbirko: prevode Prešernovih pesmi v različne jezike, 84 različnih izdaj Poezij in literaturo o življenju in delu tega velikega slovenskega pesnika. **1**

Graditelj

Založba Mladinska knjiga

V *Graditelju* (zbirka *Miti*) je Drago Jančar izvirno prenetel mit o Dedalu in njegovem labirintu. Lik osrednjega junaka Pavla Areha temelji na resnični usodi arhitekta, ki mu je bilo pod komunistično oblastjo ukazano, naj zgradi mogočen 'kazensko-poboljševalni dom'. Po spletu usodnih okoliščin se sam znajde za zidovi kaznilnice. Podoba zgradbe v obliki dvorezne sekire (labris) priključuje v misli dvorezno plat politične moči, ki hkrati gradi in uničuje, osvobaja in seka. "Ko sem prvič srečal graditelja in njegovo zgodbo, se mi je takoj zazdelo, da ima v sebi neverjetno zgodovinsko ironijo in paradoks, ki sta značilna za mitološke razplete, kjer bogovi precej po svoje urejajo stvari." Drago Jančar je največji sodobni slovenski pisatelj, ki je s svojim ustvarjanjem za vedno zaznamoval naš duhovni prostor in ga s prodornimi, kritičnimi mislimi razširil daleč prek meja. Z izpiljenim slogom in angažiranim opazovanjem družbenih dogajanj neusmiljeno analizira napake, paradokse in sprenevedanja slovenske preteklosti in sedanjosti. Predvsem pa ima mojstrski posluš za notranje viharje posameznika, ujetega v spone družbe.

Varstvo spomenikov

ZVKD

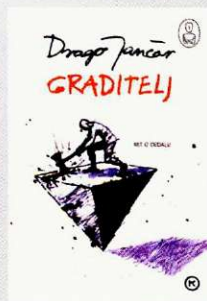
Zavod za varstvo kulturne dediščine je po nekajletnem premoru izdal posebno številko strokovne revije *Varstvo spomenikov Poročila*. V njej so objavljena poročila o spomeniško-varstvenih posegih na kulturnih spomenikih oziroma na objektih kulturne dediščine, opravljenih v letih od 2000 do 2004. Prispevki so objavljeni po abecednem vrstnem redu naselij, kjer se spomeniki nahajajo, od Babnega Polja do Žužemberka, spadajo pa na področje arheologije, etnologije, restavracije, urbanizma, umetnostne zgodovine, urejanja krajine, tehnike in zgodovine. Poročila so opremljena tudi s fotografijami in z risbami.

Obsoška furlanščina

Filozofska fakulteta

V zbirki *Razprave Filozofske fakultete* je Znanstvenoraziskovalni inštitut FF izdal knjigo Mitje Skubica *Slovenske jezikovne prvine v obsoški furlanščini*. V njej avtor predstavi slovenski jezikovni vpliv na obsoško furlanščino oziroma ugotavlja jezikovne prvine, prevzete zlasti iz stičnih zahodnoslovenskih govorov in zaznane v današnji vzhodni furlanščini. Pojavljajo se od prvih stikov med obema jezikoma, najprej v krajevnih imenih, začenši z Gorico, pozneje pa

1.

1.

2.

3.

4.

z lastnimi osebnimi in tudi rodbinskimi imeni. Avtor ugotavlja dokajšnje število prenesenih besed, poskuša posebej opozoriti na tiste, kjer gre za povzemanje iz nuje, za poimenovanje novih stvari in dogajanj, posveča pa se tudi kalkom, pomenskim in skladiškim.

Priseljevanje v Slovenijo

Založba ZRC

V ospredju knjige *Učinki priseljevanja v Slovenijo po drugi svetovni vojni* (izdajatelj je Inštitut za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU) je vidik dejavnikov migracij v Slovenijo od konca druge svetovne vojne do danes ter sprememb v rodnotnem obnašanju prebivalstva Slovenije pod vplivom priseljevanja. Damir Josipovič želi s tem delom prispevati k oblikovanju podlag za demografsko in druge politike, na drugi pa vzpodbuditi razmisleke v smeri preseganja stereotipov in preprečevanja konfliktov. Poudarjeni so tisti dejavniki, ki so sprožili, spodbujali in oblikovali migracijske tokove.

Domača lekarna

Mohorjeva družba Celje

»Pred vami je knjiga, ki želi pomagati v telesnih stiskah vsakemu, ki zaupa v moč zdravilnih rastlin in drugih domačih zdravilnih pripomočkov. Pa Bogu se priporočite!« Te besede je pater Simon Ašič (1906–1992) napisal kot uvod svoji prvi knjigi. Najbolj znani stiški menih se je že med drugo svetovno vojno začel ukvarjati z zdravilnimi rastlinami in je s svojim znanjem vse do svoje smrti rad pomagal številnim bolnikom, ki so pri njem iskali pomoči. V svojem dolgem življenju si je nabral veliko izkušenj o zdravilnem delovanju različnih naravnih pripomočkov. Ob stoti obletnici Ašičevega rojstva je Jože Kukman, Ašičev strokovni naslednik v Stični, pripravil novo, pregledano in popravljeno izdajo *Domače lekarne pater Simona Ašiča*, ki je bila že večkrat ponatisnjena in tudi prevedena v tuje jezike. Gre za prvi del Ašičeve *Domače*

lekarn, v katerem so zbrani vsi njegovi recepti in navodila za uporabo zdravilnih zelišč.

Nespečen otrok

Založba Mladinska knjiga

Nespečen otrok je lahko nočna mora staršev in vseh drugih družinskih članov. Je nespečnost posledica kakšnih motenj ali celo bolezni ali preprosto razvajanosti? Knjiga *Spi, dete, spi* učinkovito odgovarja na vprašanja in ponuja preizkušene recepte, ki temeljijo na metodi dr. Eduarda Estivilla, znanega španskega pediatra in nevrofiziologa. Avtor na duhovit način in v kramlajočem tonu staršem pojasnjuje pravila, ki jih morajo upoštevati, da se bo otrok čim prej navadil spati vso noč. Metoda dr. Eduarda Estivilla je preprosta in docela znanstven postopek, ki se je izkazal za učinkovitega v šestindesetih odstotkih primerih, v katerih so ga uporabili.

Motnje prebavil

Založba Modrijan

Funkcionalne motnje prebavil – kako si pomagamo? avtorja Tina Velikonja je knjiga o motnjah prebavil, ki življenja ne ogrožajo, ga pa lahko hudo zagrenijo, saj so praviloma trdovratnejše kot prave bolezni. Zdravniki njihovih vzrokov ne morejo pojasniti na podlagi strukturnih ali biokemičnih sprememb v telesu, zato je samo približno znano, zakaj nastanejo. Snov je napisana pregledno, s kratkimi poglavji in z vrsto podpoglavij. V začetku razlaga funkcionalne anatomije in fiziologije prebavil ter funkcionalne motnje prebavil, potem pa: funkcionalne motnje požiralnika, želodca in dvanajstnika, ozkega in širokega črevesa, trebušne bolečine, žolčnika in Oddijeve zapiralke, danke in zadnjika. Knjiga bo nepogrešljiv pripomoček tako za zdravnike kakor tudi bolnike. Prvi jo bodo uporabljali kot zbirko natančnih opisov znakov funkcionalnih motenj in napotkov za njihovo obravnavo, drugi pa se bodo iz nje poučili, kako naj prepoznajo svoje težave in kako si lahko pomagajo.

4.

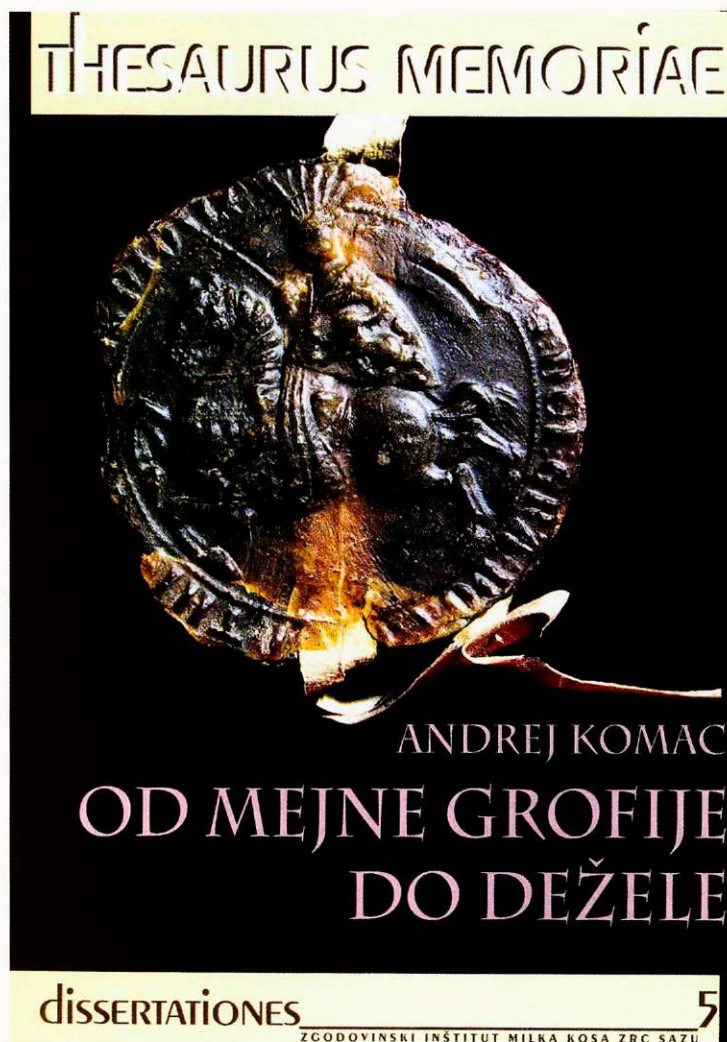
Spanheimi in nastanek Kranjske

V. M., foto: arhiv Demokracije

Zgodovinar dr. Andrej Komac (roj. leta 1970) je veljal za velik up slovenskega zgodovinarja, vendar ga je tragična smrt na začetku prav gotovo bleščeče zgodovinarske kariere leta 2003 iztrgala iz družine slovenskih zgodovinarjev.

Zdaj so njegovi zgodovinarški kolegi izdali v knjižni obliki doktorsko disertacijo, ki jo je dokončal tik pred nesrečo pri podvodnem ribolovu na Jadranu. Andrej Komac je študiral na Filozofski fakulteti, v Ljubljani na Srednjeevropski univerzi v Budimpešti in na Inštitutu za avstrijske zgodovinske raziskave na Dunaju. Zaradi svoje prodornosti je veljal za velik up slovenskega zgodovinarja. Svojo doktorsko disertacijo z naslovom *Ulrik III. Spanheim in Kranjska v 13. stoletju* je končal in oddal štiri mesece pred smrtjo. Tako ni imel možnosti, da bi jo formalno obranil, vendar disertacija velja za eno najboljših v našem novjšem zgodovinarstvu. Ker avtorja odlične študije ni bilo več, jo je za tisk pripravil njegov kolega dr. Miha Kosi. V zbirki *Thesaurus memoriae* sta jo pod naslovom *Od mejne grofije do dežele* izdala Zgodovinski inštitut Milka Kosa ZRC SAZU in Založba ZRC.

Nastanek Kranjske Knjiga prikazuje srednjeveško oblikovanje Kranjske v deželo, kar je, kot je v uvodni študiji zapisal dr. Peter Štih, »ena velikih tem starejše slovenske zgodovine«. Mladi avtor je tematiko za knjigo izbral pogumno: na prvi pogled raziskana, že dolgo napisana zgodovina nastanka dežele Kranjske v visokem srednjem veku je bila zalogaj, vreden preizkušenega znanstvenika. Spopasti se je bilo treba z uveljavljenimi, trdno usidranimi tezami nekaterih uglednih slovenskih zgodovinarjev 20. stoletja. Avtorjeva razgledanost, poznavanje tovrstne problematike v širšem srednjeevropskem prostoru in kritičnost do zastarelih pogledov so prinesli svež prikaz konstitutivnega obdobja osrednje slovenske zgodovinske pokrajine

Kranjske v 12. in 13. stoletju. Pokazal je, da je bila pri dolgotrajnem in zapletenem oblikovanju Kranjske v deželo bistvena integracija različnih plemiških skupin v enotno plemiško skupnost, in pri tem upravičeno izpostavil dejavnost koroškega vojvode in gospoda Kranjske Ulrika III. Spanheima v letih 1250–1270.

Potrdil je, da v zgodovinarstvu nič ni absolutno, maksima »o tem je že vse napisano« je nesporejmljiva, revizija starejših zgodovinskih pogledov nujna in upravičena.

Urednik dr. Miha Kosi je pri pripravi disertacije za objavo organiziral izbor in izdelavo številnih prilog (zemljevidov, tabel, genealoških preglednic in slikovnega gradiva). S tem je knjiga ustavnopravno-, politično- in socialnozgodovinske vsebine pridobila preglednost ter uporabnost in bo lahko zanimiva tako za strokovnjake kot laike, ki jih zanima slovenska srednjeveška zgodovina.

Ulrik III. Spanheim Dr. Peter Štih je v uvodni študiji prika-

zal tematiko nastanka dežele Kranjske v kontekstu širših raziskovalnih tendenc, v kateri je umestil delo Andreja Komaca. Sledi osrednji del knjige, ki ga je Komac razdelil na pet temeljnih poglavij. Po uvodu sledi prikaz Kranjske v 12. in začetku 13. stoletja, dezintegracije nekdanje mejne grofije in poskusov teritorialnega zaokroževanja grofov Andeških. Tretje poglavje govori o dinastih in teritorijih, teritorialni razdrobljenosti in boju za prevlado na Kranjskem v prvi polovici 13. stoletja. Tu je avtor lepo prikazal regionalne skupine ministerialnega plemstva in vidike njihove notranje medsebojne povezanosti. Četrto in bistveno poglavje je namenjeno dejavnosti koroškega vojvode in gospoda Kranjske Ulrika III. Spanheima (na naslovnici knjige je pečat tega vojvode). Avtor je namreč v nasprotju s starejšimi zgodovinarji prepoznal bistveno vlogo tega vojvode, ki mu je uspelo združiti posamezne ministerialne skupine v enotno deželno plemstvo in v sodelovanju z njim tako rekoč položiti temelje poznosrednjeveške dežele Kranjske, kot so jo kmalu za njim pridobili Habsburžani in jo, kot vemo, obdržali do prve svetovne vojne.

Avtor je v sklepnem delu poglavja prikazal ozemeljski obseg nove teritorialne tvorbe, dežele Kranjske in Marke, ki je predstavljen na dvostranskem zemljevidu. Sledi še sklepní del in sintetični povzetek ugotovitev celotne študije, objavljen na koncu. Knjiga vsebuje deset barvnih zemljevidov, zelo kakovostno delo kartografske Mateje Rihteršič, deset barvnih fotografij, šest genealoških preglednic ter tabele in diagrame. **D**

Znak evropske kulturne dediščine

Lucija Horvat, foto: arhiv Demokracije

Pred kulturnim praznikom so v Sloveniji tri lokacije dobile znak evropske dediščine, kar je zelo pozitivno. Takšno odločitev je v Madridu 25. januarja sprejel posebni odbor, ki vodi pobudo o prepoznavanju skupne evropske dediščine.

Vrt vseh svetih na ljubljanskih žalah

Po novem imajo pravico do posebne označbe in napisa evropska dediščina spominjska cerkev sv. Duha na Javorci nad Tolminom, partizanska Bolnica Franja v Dolenjih Novakih pri Cerknem in Plečnikove Žale – Vrt vseh svetih v Ljubljani. Tako odločitev je v Madridu sprejel posebni odbor in naštetim območjem kulturne dediščine na Slovenskem priznal evropski pomen. Pobuda o prepoznavanju skupne dediščine se je leta 2006 izoblikovala v formalno pobudo Znak evropske dediščine in na ravni kulturne dediščine povezuje narode v državah članicah Evropske unije. S takšno pobudo želijo države poudariti pomen kulturne raznolikosti in medkulturnega dialoga, hkrati pa z njo propagirajo kulturno dediščino in povečujejo njen ugled. Le-ta je eden najpomembnejših elementov identitete vsakega naroda, Znak evropske dediščine poudarja skupne vrednote in življenjska načela evropskih narodov in držav.

Vrt tolažbe Vrt vseh svetih je delo največjega slovenskega arhitekta Jožeta Plečnika in je nastal med letoma 1938 in 1940, opremljen pa je bil do leta 1944. V njem je kompleks kapelec, ki so poimenovane po zavetnikih ljubljanskih župnij. Ves prostor je po Plečnikovi viziji skrbno načrtovan in naj ne bi bil namenjen žalovanju, ampak mora biti prostor za tolažbo in krščansko upanje. Vrt vseh svetih je intimen prostor za umrlega, ki ostane osebnost tudi v smrti, in njegove žalujoče. Poseben vtis naredi veličasten vhodni slavolik.

Poslednji spomin Pri cerkvi sv. Duha na Javorci nad Tolminom je, vžganih v trde hrastove plošče, našlo svoj poslednji prostor 2808 imen vojakov, ki so se bojevali in umrli na soški fronti. Cerkvico so gradili od 1. marca do 1. novembra 1916 vojaki 3. gorske avstro-ogrske brigade. Med njimi so bili Avstrijci, Madžari, Čehi, Srbi, Bošnjaki, Hrvati, Ukrajinci, Poljaki, Romuni, Slovaki, Slovenci, Italijani. Lego zanje so izbirali dolgo in skrbno, cerkvena je enako oddaljena od nekdanjih bojnih položajev na slemenih Sleme,

Matnik, Batognica, Vodil vrh, Mrzli vrh, Rdeči rob in Vrh nad Peski. Spominsko cerkev na Javorci sta načrtovala dunajski arhitekt, scenograf in slikar ter po sili nadporočnik Remigius Geyling in madžarski poročnik Geza Jablonszky.

Skrita v gozdu Bolnica Franja, ki so jo imenovali tudi »oddelek B«, je bila ustanovljena kot centralna bolnišnica za zdravljenje hujših ranjencev in bolnikov. V njeni ožji in širši okolici je bilo več manjših oddelkov. Skupno se je v vseh oddelkih zdravilo okoli 1000, samo v oddelku B pa 522 ranjencev raznih narodnosti. Med zdravljenjem jih je umrlo 61, pokopali pa so jih na skrivnem kraju. Bolnišnica, ki je dobila ime po zdravniku dr. Franji Bojc Bidovec, je v letih 1943–1945 delovala v Dolenjih Novakih pri Cerknem in je ohranila svojo avtentično podobo. Graditi so jo začeli konec leta 1943 v težko dostopni soteski Pasice. Na koncu je imel Centralni oddelek enajst barak, bolnišnica pa je delovala do 5. maja 1945. Leta 1989 je Bolnico Franjo, za katero vseskozi skrbi Mestni muzej Idrija, poškodoval velik kamnit plaz. Znova je bila po obnovi za obiskovalce odprta junija 1990. Bolnica Franja je v zahvalo za pomoč ameriškemu pilotu Haroldu Adamsu leta 1997 dobila priznanje ameriškega združenja med vojno rešenih letalcev. **D**

Sv. Duh na Javorci

Bolnica Franja

Rimske stavbe

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije že od 8. januarja na trasi prihodnje gorenjske avtoceste pri Mošnjah v občini Radovljica vodi arheološka izkopavanja. Čeprav arheologi običajno v zimskih razmerah ne izkopavajo, pa morajo zaradi zahtev Družbe za avtoceste RS (DARS) z delom pohititi in ga dokončati najkasneje do aprila. Na najdišču so že odkrili presenetljive predmete iz zgodnje antike, ne vedo pa, koliko jih bodo morali zaradi naglice pri graditvi avtoceste pustiti neizkopanih. Pri nadzoru za gradnjo prihodnje avtoceste so namreč na ostanke rimske stanovanj-

Najdišče na trasi avtoceste

ske stavbe, verjetno pa je v neposredni bližini še ena. Pri izkopavanju prve so odkrili tudi več predmetov iz obdobja od 1. do 4. stoletja, med katerimi izstopa sončna ura. V slovenskem merilu je to zelo pomembna najdba, saj je izklesana iz tufa, kamna, ki se nahaja na območju Radovljice, celotno najdišče pa je pomembno zlasti za Gorenjsko, saj tako velike vile rustike v celotni regiji še niso našli. Na trasi zadnjega odseka gorenjske avtoceste od Vrbe do Peračice so arheologi že odkrili slovanske arheološke najdbe, ne pa zgodnjih antičnih, zato je bila za arheologe najdba presenetljiva. Najdbe so nenavadne tudi za naselje Mošnje, saj je le-to znano po pozni antiki in slovanskih najdbah, ne pa po zgodnji antiki. Presenetljivi so še precej visoki zidovi, ki so se ohranili, čeprav so bila na tem območju še nedavno polja in je zato veliko arheoloških ostankov uničenih. L. H.

Pluralizacija medijev

Spletna revija »Index prohibitorum« spodbuja slovenske medije k večji pluralnosti in manjši cenzuri, poziva vsakega posameznika k večji državljanski odgovornosti in k temu, da aktivno sodeluje pri soustvarjanju slovenske medijske pokrajine. Decembra lani je spletna revija dobila prenovljeno podobo. Vsebine, ki so dostopne na spletni strani www.indexprohibitorum.si, so razdeljene v tri rubrike: »Index prohibitorum«, »Vox populi« in »Vox commentarii«. V razdelku »Index prohibitorum« so objavljene vsebine, ki so jih slovenski mediji iz različnih razlogov zavrnil ali ignorirali. Od februarja 2005, ko je bila revija ustanovljena, so na spletni strani objavili 37 člankov, ki jih je zavrnilo 11 revij, časopisov in dnevnikov. Pobudnica projekta je bila Ljudmila Breznik v sodelovanju z laboratorijem za digitalne medije. Rubrika »Vox populi« je namenjena objavi informacij, polemik in premislekov o temah, ki jih množični mediji ne obravnavajo ali jim namenijo premalo

Nova spletna revija

prostora. Veliko je dogodkov, ki zaradi uveljavljene politične agende in enostranskega poročanja medijev ne pridejo v ospredje. Pod rubriko »Vox commentarii« so objavljeni komentarji 13 izbranih kolumnistov, vezani na aktualne vsebine. Vsak petek je na spletni strani objavljen prispevek enega od njih. Nujni kriteriji za objavo v spletni reviji »Index prohibitorum« so: da vsebina ni žaljiva do katerega koli posameznika ali skupine, da ne hujska k sovraštvu ali nasilju in da ni kako drugače v nasprotju s pravnim in ustavnim redom Republike Slovenije, je zapisano na spletni strani revije. L. H.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 8. 2. 2007

19.00 Cankarjev dom: Kar je, beži – literarni večer ob kulturnem prazniku

19.30 Slovenska filharmonija: Naše pevske vrste: Otroški, mešani in moški pevski zbor Glasbene matice

20.00 Cankarjev dom: Dough Wright: Poročena s seboj. Režiser, scenograf in igralec: Primož Ekart

PETEK, 9. 2. 2007

19.00 Cankarjev dom: Dough Wright: Poročena s seboj

19.30 Cankarjev dom: Zoran Predin in ArtBiro Quintett – pop

19.30 MGL: Jean-Marie Chevret: V drugo gre rado

SOBOTA, 10. 2. 2007

17.00 Slovensko mladinsko gledališče: B. Potočan: Kekec

17.00 Gledališče za otroke in mlade: N. Kokolj: Španska princeska

19.30 Cankarjev dom: Zoran Predin in ArtBiro Quintett: 12. koncert za zaljubljene – pop

NEDELJA, 11. 2. 2007

11.00 Cankarjev dom: Snežinka Pepinka – glasbena pravljica

19.30 Slovenska filharmonija: Pija Brodnik, sopran, Jože Vidic, bariton, Urška Vidic, klavir – klasična glasba

PONEDELJEK, 12. 2. 2007

19.30 MGL: Jean-Marie Chevret: V drugo gre rado

19.30 SNG Drama: Matjaž Zupančič: Razred

20.00 MGL: Denise Chalem: Reci moji hčeri, da sem šla na potovanje

TOREK, 13. 2. 2007

18.00 SNG Drama: Matjaž Zupančič: Razred

19.30 MGL: Jean-Marie Chevret: V drugo gre rado

19.30 Cankarjev dom: Tina Gojkovič, rog; Milan Nikolič, fagot; Hermina Hudnik, klavir; Dijana Čizmok, klavir – klasična glasba

SREDA, 14. 2. 2007

17.00 Lutkovno gledališče Ljubljana: P. Ilijič Čajkovski, A. Rooss: Labodje jezero – lutkovna predstava za otroke od 3. leta dalje

19.30 Križanke: Janez Avšič, kontrabas, Marija Rome, violina – klasična glasba

19.00 MGL: Mihail A. Bulgakov, Miha Javornik: Mojster in Margareta / Margareta in Mojster

19.00 Cankarjev dom: Podobe minevanja – okrogla miza

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Navdušeni arhitekti

Monika Maljevič

Znani arhitekt Will načrtuje velikanski projekt novega stanovanjskega kompleksa, toda neprestani vloni v njegovo pisarno mu otežujejo delo.

Neke noči pri kraju zaloti mladeniča in mu sledi domov, kjer odkrije, da se tatič navdušuje nad arhitekturo, svojevrsten čustven izziv pa predstavlja tudi njegova simpatična mama, zaradi katere se Willovo popolno življenje obrne na glavo.

Zadnji film cenjenega režiserja Anthonyja Minghelle Nepovabljen pripoveduje zgodbo o vrsti nenavadnih in drznih vlonov v pisarno dveh uspešnih arhitektov za urbano okolje v kriminala polnem londonskem okrožju King's Cross. Will, igra ga Jude Law, in njegov prijatelj ter sodelavec Sandy (Martin Freeman) si zaradi neučinkovitosti policije ter očitno vztrajnega in drznega tatu omislita varovanje. Na večer, ko v avtomobilu pred pisarno v družbi zgovorne in bistrre prostitutke straži Will, vlomilec spet pride na kraj svojih podvigov. Will zasleduje Mira (Rafi Gavron) do stanovanja, ki ga deli z materjo Amiro (Juliette Binoche). Miro in Amira sta Bošnjaka, ubežnika iz Sarajeva. Amira jima služi kruh s krojaškimi popravili, Miro pa naj bi pridno hodil v šolo in tako upravičil zaupanje britanskih oblasti, da ostane na angleških tleh. Srečanje Willa in Amire se razvije v odnos, ki usodno zaznamuje njega, njegovo dolgoletno prijateljico Liv (Robin Wright Penn), s katero vzgajata njeno težavno hiperaktivno hčer, 13-letno Beo, in Mira.

Pred kamero V glavni vlogi igra Jude Law, ki je z Minghella že uspešno sodeloval v filmih Hladni vrh s soigralko Nicole Kidman in Nadarjeni gospod Ripley ter bil za obe vlogi nominiran za oskarja. Amiro je upodobila Juliette Binoche, ki je za vlogo v Minghellovem z oskarjem nagrajenem Angleškem pacientu prejela isto priznanje za najboljšo stransko

Breaking and Entering

Režija: Anthony Minghella

Scenarij: Anthony Minghella

Produkcija: Bob Weinstein, Harvey Weinstein, Colin Vaines

Igrajo: Jude Law, Juliette Binoche, Robin Wright Penn, Martin Freeman, Ray Winstone, Vera Farmiga

Premiera: 7. 2. 2007

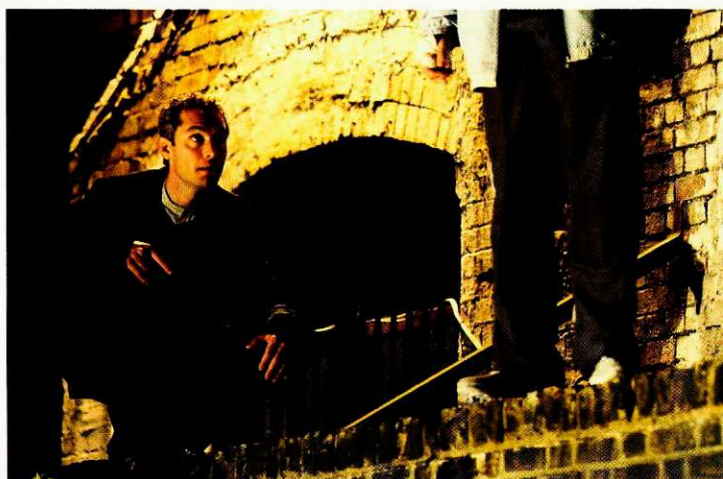
Distribucija: Cenex

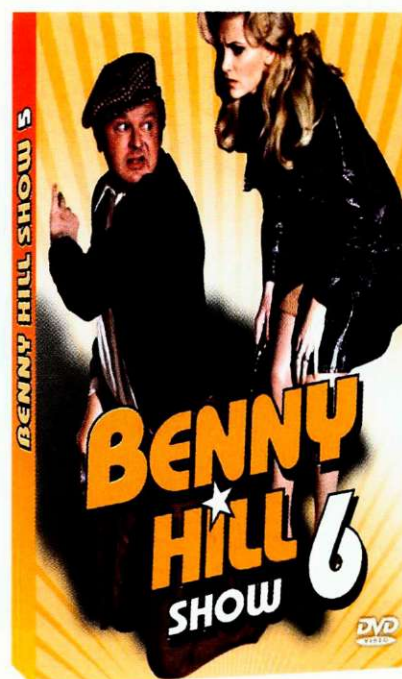
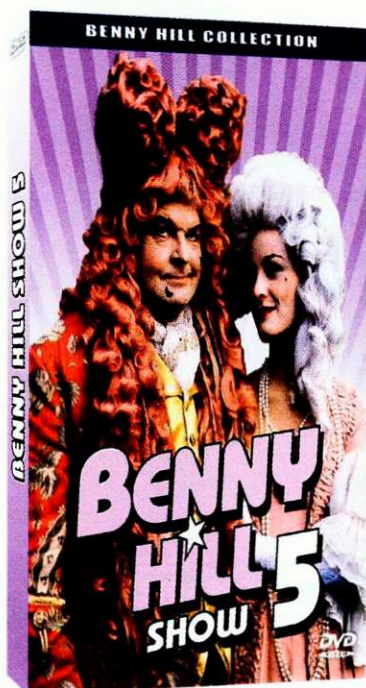
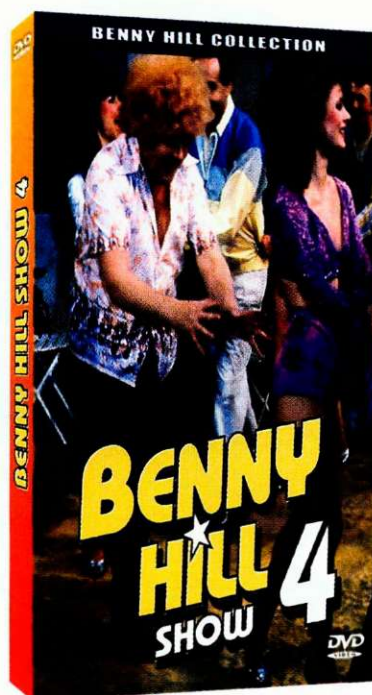
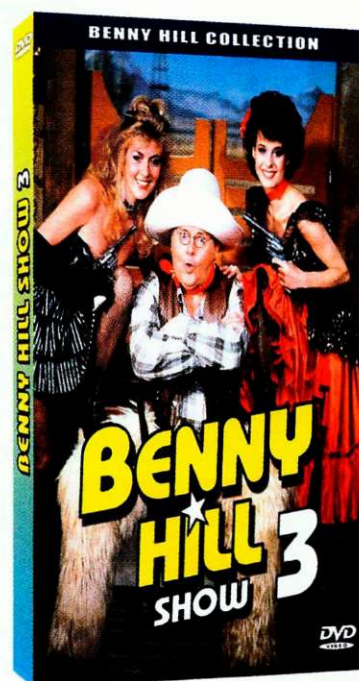
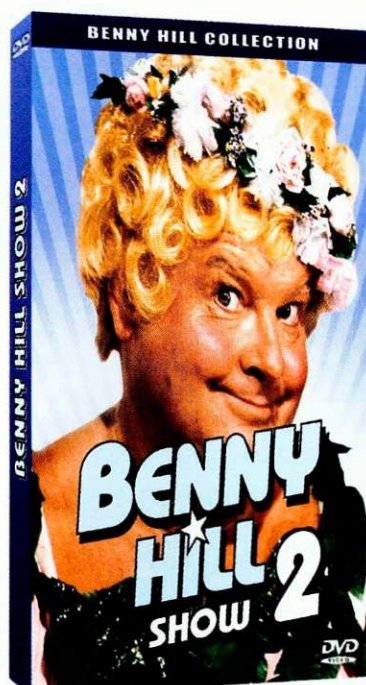
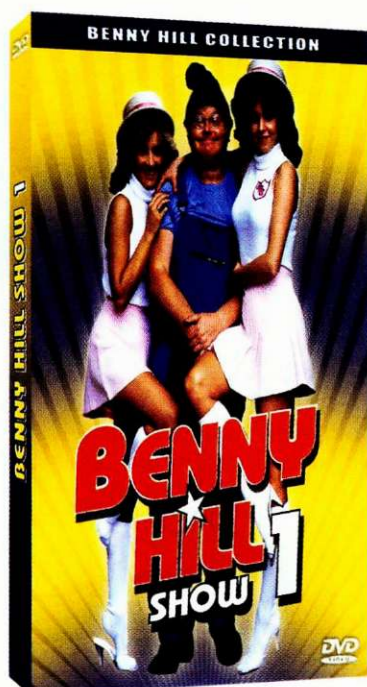
vlogo. Willovo prijateljico Liv igra Robin Wright Penn, ki je ostala v spominu mnogih ljubiteljev filma z vlogo v Forrestu Gumpu. Nikakor pa ne smemo prezreti mladega debitanta Rafija Gavrona, ki je upodobil Mira, sina bošnjaške matere in srbskega očeta, ki je v rosnih letih moral bežati iz rodnege, z vojno zaznamovanega mesta v tujo deželo. Tam postane lahek plen srbske mafije, ki izkorišča mlade begunce za tatinska dela.

17-letni Rafi Gavron je nadarjen tekač svobodnega sloga in odličen ekstremni smučar. Ko je obiskoval srednjo šolo v severnem Londonu, se je začel zanimati za dramsko igro in s 16 leti dobil svojo prvo vlogo v Nepovabljenem. »Za lik Mira je bilo najtežje najti primerne igralca,« pripoveduje producent Bricknell. »Iskali smo

ga vsepovsod – v šolah, cirkuških arenah, dramskih krožkih, na zbirališčih skejtarjev, v telovadnicah, na atletskih stezah in v tekaških klubih svobodnega teka ... Rafi se je pojavil na eni od odprtih avdicij in nam zaupal, da se ukvarja tudi s svobodnim tekom – z neke vrste športno panogo, ki združuje tek, preskakovanje ovir, skakanje s stavb, skratka, nenehno gibanje.

Rafi vzbuja neizmerno samozavest in neposrednost, ki človeka osupne in malce celo prestraši, ko ga srečaš prvič. Čeprav je prvič stal pred kamero, je deloval, kakor da se z igro ukvarja že pol stoletja in da se je že naveličal. Hkrati je normalen 15-letnik in igralec, ki si je drznil izzivati čustvena stanja, kakršnih ne bi zmožel marsikateri starejši fant, kaj šele njegov vrstnik.« **D**

DUHOVITI SKEČI, SMEŠNE PESMI IN DOMISELNI FILMSKI PRIZORI

VSAK PONEDELJEK OB NAKUPU VEČERA - DVD BENNY HILL SHOW ZA SAMO 4,15 EUR

Naročniki Večera lahko DVD naročite na naslovu: ČZP Večer, 2504 Maribor.
Naročila sprejemamo tudi po e-mailu knjiga@vecer.com in telefonu: 02/23 53 326, 02/23 53 322 ali 02/23 53 500. DVD-je vam bo raznašalec prinesel na dom, plačilo po položnicah za Večer. Zaloge so omejene.

VEČER
www.vecer.com/trgovina

Računica

Tekst in foto: Pavel Furlan, SAGA Institute

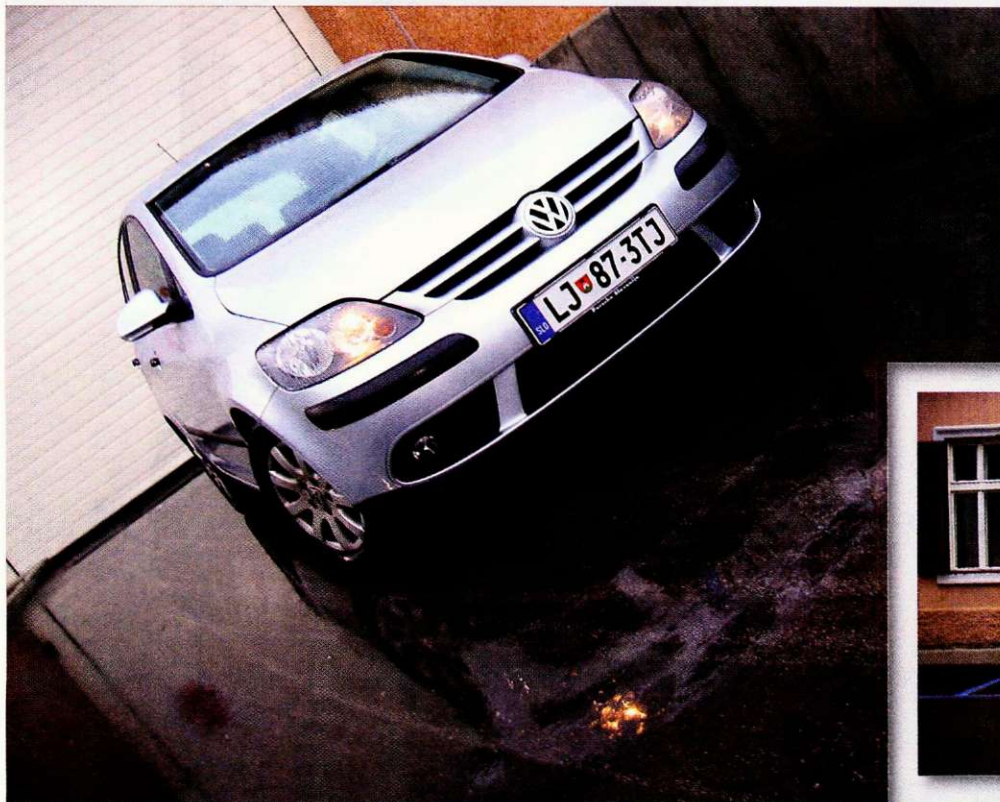
Volkswagen golf plus 1,4 TSI comfortline

O tem avtomobilu ne gre izgubljati besed. Pri njem velja čista matematika. Tako in drugače. Čisti seštevek. Vsota. Zakaj? Ker je to golf. Golf s plusom. Plusom, ki

njim deli podvozje, transmisijo in le ščepce detajlov, pa še te le v notranjosti vozila. Na zunaj razen osnovnih, in še to krepko razpogtegnjenih, potez silhuete ne moremo prepoznati, iz katerega av-

tomobila je plus izpeljan. Strmejši nos, V-izrez maske, kombijevsko v višino razpogtegnjena streha, nova, bolj oglata oblika in optika prednjih kot tudi nova LED-diodna tehnika in sprememba za-

dnjih luči nakazujejo modernejši pristop in svežino že znane golfove postave. Kljub temu se zdi golf plus povsem neatraktiven in niti malo čustven avtomobil s to prednostjo, da bo tisti, ki se bo

med Volkswagenovi izpeljankami golfa pete generacije pomeni ogromno. In o slednjem se lahko prav hitro prepričamo.

Plus Z oznako plus se od že tako odličnega avtomobila, kot je golf, veliko pričakuje. Dobi se še krepko več, ko gre za uporabnost in za prostornost. Seveda tudi za udobje. Če pa je plus opremljen z najsodobnejšo bencinsko tehnologijo športnega Volkswagnovega motornoznanstvenega oddelka, ki se skriva pod oznako TSI, si kaj več skorajda ne morete želei. Plus je avtomobil, ki je zrasel iz običajne pete različice golfa. Zato si z

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	VOLKSWAGEN GOLF PLUS 1,4 TSI
vrsta motorja	bencinski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1390
moč v kW (KM) pri vrt./min	103 (140) pri 5600
največji navor v Nm pri vrt./min	220 pri 1500
menjalnik	ročni, šeststopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4206 x 1759 x 1580
medosna razdalja v mm	2578
prtljažnik v litrih	395
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1358 (632)
največja hitrost v km/h	202
pospešek 0-100 km/h v s	9,3
poraba (po normah EU) v l/100 km	9,6/5,9/7,2
poraba na testu v l/100 km	9,3
cena vozila v EUR	19.465

odločil zanj, zelo dobro vedel, zakaj si ga tako želi.

Veliko vsega Vsakomur bo vseh zaradi velikih vrat, ki omogočajo lahek dostop v kabino. In takoj zatem zaradi višje postavljene strehe in višje nasajenih sedežev, na katere lahko sede pokončno, brez sklanjanja. Potem pa še zares obilna prostornost okoli glav, ramen, bokov ter kolen in nog. Zdi se, da so inženirji prav vsak delček kabine naštevali posebej z namenom, da bi ga izkoristili do popolnosti. Tako zajetna in že po enoprostorsko zaobljena armaturna plošča navdušuje s popolno rešitvijo samostojno nastavljivih osmih šob

prezračevalnega sistema, celotna notranjost razvaja s kar 43 velikimi in majhnimi predali za drobnarije in tudi večje stvari, vratne obloge pa na koncu velikega vzdolžnega predala, tam ob voznikovem levem, sovoznikovem pa desnem kolenu, požrejo tudi enoinpollitrsko plastenko. Tista stropna vrsta petih 'avionskih' predalov je na voljo za doplačilo. Prostora željni bodo veseli tudi premične zadnje klopi, ki je prilagodljiva v dolžino kar 160 milimetrov, saj se tako prtljažnik, ki je pri opremitvi komfortne opremljen z dvojnimi dnom, da povečati z najmanj 395 litrov na precej zajetnejšo 'cajno'. Če je sivina, ki jo premore golfova notranjost, kljub najbolj logičnim rešitvam precej zaspano monotona, jo iz zagate rešujejo odlični sedeži, ki prav nič trpeče podpirajo telo tudi na zelo dolgih vožnjah.

Veliko malega motorja Zvočno vsebino pa ušesom doda tudi 1,4-litrski bencinski turboagregat z dodatkom Rootsovega kompresorja in oznako TSI. Za tega lahko rečemo, da je zagotovo 'topizdelek' prvega desetletja enaindvajsetega stoletja v vrsti Ottovih motorjev. Četudi je v testni različici šibkejši, 103-kilovaten (140 KM), torej premore 25 kilovatov manj kot tisti, ki se bohoti v golfu GT (170 KM), pa je mala zverinica prepričljiva kot le kaj. Na prvi pogled se sicer ne zdi, a ko se čuti, da je 220 Nm navora pri nizkih 1500 vrtljajih presneto močnih, obmolkne. Tehnologija delovanja motorja je preprosta, njena kompleksnost je skrita le v detajlih. V normalnih razmerah najprej pomaga motorju dihati kompresor. Za čim večji navor pri čim nižjih vrtljajih. Potem, pri določenih vrtljajih, vstopi na delovno mesto turbina, kompresor se izklopi. Preklop se čuti kot trenutni utrip pomanjkanja moči. Nato spet vlek. Najbolj razburljiv pa je seveda vlek na polno, ko pomagata dihati motorju oba. Z odličnim šeststopenjskim menjalnikom v navezi je pospeševanje živahno in od najnižjih vrtljajev motorne gredi tja do presežene sedemtisočice na merilniku vrtljajev. Pravo presenečenje golfa plus. Presenetljiva je tudi poraba. Golf

plus pri normalni vožnji sploh ni požrešen. Zadovolji se z dobrimi sedmimi litri goriva. Pri prigananju pa postane požrenejši, zato poraba zraste nad deset litrov bencina za 100 prevoženih kilometrov. In takšen utegne biti komu zelo všeč. Ne presenetljivo, ampak prepričljivo je plusovo podvozje, ki si ga deli z običajno različico golfa. Kljub svoji čvrstosti je dovolj elegantno za udobno vožnjo, pri hitrejši vožnji pa zna v ovinkih iz smeri uhajati nos, katerega smer se da z malce drznosti loviti z izmikanjem igrivega zadka.

A vendar lahko ostanete brez skrbi, golf plus je golf. Gotovo odlična alternativa za tiste, ki jim je golf premajhen in touran prevelik. Računica se tokrat izide. Dobiti kar največ avtomobila za dobro ceno. In ne samo ljubitelji nemcev; za tem strojem se utegne obrniti še marsikateri nos, ki mu je bil doslej všeč vonj vzhodne ali zahodne, morda severne in tudi južne pločevine. **D**

Novica

SVETOVNA PREDSTAVITEV: FIAT BRAVO Številčna italijanska družina Fiat je v večnem mestu Rimu predstavila novega aduta, naslednika hišnega modela stilo, ki po novem ali starem nosi javnosti že znano ime – bravo. Morda je znova obujenemu imenu kljubovalo ne prav uspešno poslanstvo še vedno aktualnega modela stilo ali le podobnost s predstavnikom iz leta 1995. Za razvoj novega brava ter vso pripadajočo industrijo so pri Fiatu porabili 350 milijonov evrov. Privlačno in kompaktno postavo zaznamujejo mehke linije s prepoznavnim sprednjim delom po zgledu grande punta. Bravo z dinamičnim videzom sledi novodobni markantnosti znamke Fiat. Športno-elegantno telo meri 434 centimetrov v dolžino, 149 v višino in je široko 179 centimetrov. Kupci bodo lahko izbirali med petimi paketi opreme, cene modelov pa bodo slovenskemu trgu znane ob domači predstavitvi v prihajajočih mesecih. Okvirno boste za italijanskega lepota odšteli od 15 do 23 tisoč evrov.

Na seznamu ponudbe pogonskih agregatov so se ob paru 1,9-litrskih dizelskih motorjev (120 in 150 KM) pojavili še novodobni, nadvse zanimivi bencinski štirivaljniki. Ti se začno in končajo pri prostornini 1,4 litra. Atmosferska izvedenka 'majhnega' motorja s pomočjo 16-ventilske tehnike razvije moč 90 konjskih sil. Močnejša predstavnika te vrste, ki bosta na voljo nekoliko kasneje, sta podkrepjena s turbinskim pomnilnikom in zmoreta 120 oziroma 150 KM. Da so se tokrat pri Fiatu zares potrudili tudi na področju varnosti, zgovorno pričajo podatki o 1.000 virtualnih in 60 resničnih trkih ter 15.000 porabljenih delovnih urah. Proizvodnja novega brava bo potekala v uveljavljeni tovarni v kraju Piedimonte S. Germano, kjer bo 3.500 delavcev letno izdelalo približno 120.000 vozil, še letos pa bo nova torinska pridobitev namenjena prodaji v 55 državah po svetu.

**SREDNJA
POKLICNA IN
STROKOVNA
ŠOLA
BEŽIGRAD
LJUBLJANA**

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Vpisujemo v programe:

**AVTOŠOLA
JEŽICA**

SPSŠB, Na produ 2, Ljubljana; tel.: 01 537 13 88

- prometni tehnik (PTI), voznik, učitelj vožnje
- pridobitev vozniškega dovoljenja: A, B, C, D, E kat.

Žareča lava med svojim sprehodom po površju uniči vse pod seboj.

Nemir iz globin

Aleš Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Vulkani so že od nekdaj burili človeško domišljijo. Ljudje občudujejo njihovo lepoto in moč, hkrati pa se tudi na smrt bojijo njihove uničevalne moči.

V času, ko znanost še ni bila razvita, so se ljudje, ker si še niso znali razlagati nenavadnih vulkanskih pojavov, zatekali k mitom in legendam. Vulkanske izbruhe so si razlagali kot delo nadnaravnih bitij. Kadar so ta bitja razjezili, so jih kaznovala z izbruhom, kadar izbruhov ni bilo, so menili, da vse delajo prav. Stari Grki so verjeli, da ima njihov bog ognja Hefajst pod vulkani svojo kovačnico. Stari Rimljani so za vulkan Solfatara blizu Neaplja verjeli, da je njegov krater vhod v pekel. Japonci so verjeli, da je gora Fudži domovanje boga Kunitokotale, saj je gora vedno prekrita s snegom in pogosto zavita v oblake. Nekateri Havajci pa denimo še danes verjamejo, da njihova boginja ognja Pele živi v kraterju vulkana Halemaumau in da takrat, ko jo ljudje s čim razje-

zijo, ustvarja gore, tali kamnine in ustvarja nove otoke.

Zemljini ventil Vulkanologija, veda o vulkanih, vulkan oziroma ognjenik pojmuje kot območje, na katerem iz notranjosti na površje prihaja razbeljena lava, pepel in zemeljski plini. Lava se pri tem pojmuje kot vroča raztaljena kamnina, ki izvira še iz časov, ko je bila zemlja ena sama žareča krogla. Ko se je namreč zunanji del Zemlje začel ohlajati, se je okoli postopoma oblikovala zemeljska skorja, ki se je skozi milijone let počasi debelila, vendar je v središču Zemlje še precej lave ostalo nestrjene.

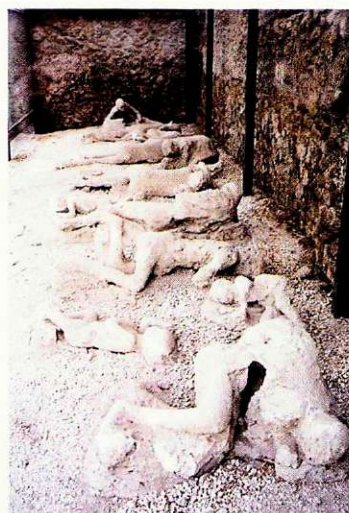
Dokler je vroča, raztaljena kamnina globoko v notranjosti Ze-

mlje, se imenuje magma. Znanstveniki predvidevajo, da nastaja nekje v globini 70 in 50 kilometrov pod površjem. Ob ugodnih razmerah, predvsem ob robovih oceanskih hrbtov, kjer se razmi-

kajo oceanske plošče, magma postopoma prodira navzgor proti zemeljski površini. Če površje doseže v območju oceanov, se v mrzli morski vodi ohladi, zaradi česar nastane nova plast skorje ali vulkanski otok, če na površje pride na kopnem, pa je učinek podoben, le da postopek ohlajanja poteka bistveno počasneje.

Pompeji in Herkulaneum

Največja težava, ki je v zgodovini pogosto prešla tudi v katastrofo, seveda je, če izbruhne vulkan, ki leži v neposredni bližini naselij. Najbolj znan takšen izbruh je bil leta 79, ko je v Italiji izbruhnil Vezuv. Pepel in kamenje, ki jih je v nekaj urah izbruhal vulkan, je v nekaj deset minutah prekril bližnji mesti Pompeje in Herkulaneum. Po izbruhu sta mesti dolgo časa ostali pod debelo plastjo pepela, dokler se ni leta 1860 italijanski kralj Giuseppe Fiorelli odločil, da bodo mesti izkopali. Sistematična in obse-

Današnja izkopavanja razkrivajo posledice izbruha Vezuva.

žna izkopavanja, ki še niso povsem končana, so odkrila, da je pepel večino prebivalcev presenetil med vsakdanjimi opravili. O slednjem pričajo dobro ohranjeni odlitki trupel (nastali so v trenutku, ko je dež pepela in plovca prekril ležeča telesa kot vlažen cement, sčasoma so mehki deli trupel razpadli v notranjosti pa so ostala le okostja), ki kažejo, da so nekateri umrli med spanjem v postelji, za mizo, na tržnici in podobno. Znanstveniki na podlagi do zdaj izkopanih ostankov sklepajo, da je v mestu umrlo okoli 2.000 prebivalcev.

Nekoliko večjo srečo so imeli prebivalci drugega mesta, ki je prav tako izginilo pod vulkanskim pepelom, saj je umrlo bistveno manj prebivalcev, čeprav strokovnjaki v zadnjem času ugotavljajo, da je bilo število umrlih v Herkulaneumu verjetno višje, kot so predvidevali. Ker so namreč po prvih izkopavanjih na območju, kjer je stalo mesto, odkrili le malo število žrtev, so sklepali, da je večini prebivalstva uspelo po-

Vulkan Sv. Helena v ZDA pred izbruhom in po njem sredi osemdesetih.

begniti pred vulkanom, vendar so leta 1980 odkrili več sto novih okostij na obali pod masivnimi opečnatimi bloki, nekatera tudi na globini več kot 20 m. Strokovnjaki sklepajo, da je prvi oblak pepela, ki je uničil Pompeje Herkulaneum prvotno obšel, vendar je mesto uničil kasnejši t.i. piroklastični oblak.

Žrtve se štejejo v tisočih Sicer pa je bilo število žrtev v Pompejih in Herkulaneumu razmeroma nizko, če ga primerjamo s številom žrtev pri nekaterih drugih izbruhih vulkanov. Leta 1883 je

vulkan, ki je izbruhnil na otoku Krakatoa, imel po današnjih ocenah strokovnjakov kar 10.000-krat večjo moč kot prva atomska bomba, odvržena na Hirošimo. Povzročil je smrt skoraj 37.000 ljudi. Ironično v tem primeru je bilo, da ti ljudje niso bili žrtve samega vulkana (otok, na katerem je izbruhnil vulkan, je bil nenasehlen), pač pa valov, ki jih je izbruh povzročil na drugih otokih. Več kot 35 metrov visoki valovi so namreč povsem razdejali otoka Java in Sumatra.

Še več ljudi je umrlo ob izbruhu vulkana Mont Pelle, ki je leta

1902 izbruhnil na karibskem otoku Martinique. Strokovnjaki ocenjujejo, da sta pepel in drugi material v vsega nekaj urah pod seboj pokopala okoli 40.000 ljudi v devet kilometrov oddaljenem mestu St. Pierre. Zagotovo najsmrtonosnejši v do zdaj znani zgodovini pa je bil vulkan Tambora v Indoneziji. Slednji je namreč zahteval kar 90.000 življenj.

Vulkani so torej lahko lepi, privlačni in občudovanja vredni, a le dokler mirujejo. Če oživijo, se lahko kaj hitro spremenijo v smrtonosno silo narave, ki je ne more ustaviti nihče. **D**

**RADIO
CENTER** 102.4, 103.7 MHz

**102.4
103.7**

Radio Slon in Sadež

Krademo frekvence od 1946

WWW.RADIOCENTER.SI

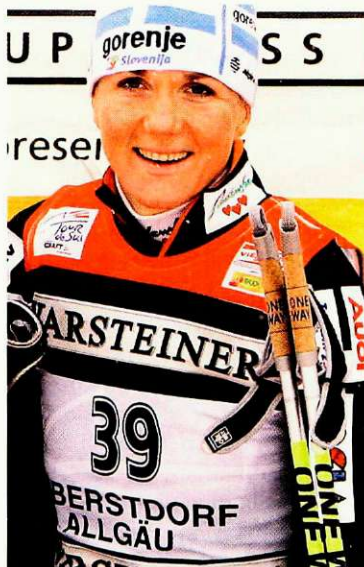
V mesecu zimskih vrhuncev

Lovro Kastelic, foto: arhiv Demokracije

Za nami sta že dve superveleslalomski končni odločitvi 39. svetovnega prvenstva v alpskem smučanju v švedskem Åreju, ki je skupaj z biatlonskim v Anterselvi odprl karneval največjih športnih prireditev v tej zimi.

Zimski športi Slovencem že od nekdaj (od bloškega smučarja prek Križaja in Vogrinca) pomenijo nekakšen motiv odporništva, s katerim smo v nekdani državi poudarjali drugačno identiteto. Na zimske športe in vse okoli njih gledamo zato še bolj čustveno, občasno tudi nerealno. Zimski športi so konec osemdesetih ogreli naš nacionalni ponos do vrelišča. Nikoli ne bomo pozabili nešteti visoko plapolajočih slovenskih zastav ob Križajevih in Petrovičevih zmago-slavljih v Kranjski Gori. Nikoli ne bomo pozabili bržkone največje šampionke v slovenski športni zgodovini – Mateje Svet. Vrenje je s slovensko osamosvojitvijo postavilo zimske športe na športni piedestal. Pokrovitelji so se veselo lepili, kritike so bile omiljene. A kar je bilo najpomembnejše: športnice in športnike so krasile najvišja morala, predrznost, predanost in atraktivnost. Pretnarjeva, Korenova in Dolžanova so postale »vražje Slovenke«, Jure Košir pa je bil prototip komercialno zanimivega evropskega športnika.

5196 na 3784 Od sezone 1990/91 je bil opazen skokovit napredek. Novi val je vsako naslednjo sezono

Majdičeva, Brankovičeva in Mazejeva bodo slovenski aduti v mesecu športnih vrhuncev te zime.

zlahka izboljševal pretekle dosežke. Z enajstega mesta v Pokalu narodov je alpskosmučarska karavana v sezoni 1999/2000 prišla do svojega vrhunca. Krivulja je prilezla na najvišjo točko – do z zdajšnjega gledišča domala neverjetnega šestega mesta. Velešile Švedska, Nemčija, ZDA, Kanada in Finska so nam morale nejevoljno pogledovati v hrbet. Zbir točk so v desetletju izboljšali za neverjetnega 94,8 odstotka. Z minimalnih 196 točk so dospeli do velikanskih in nepozabnih

3.784. Vmes je razvajeno slovensko športno javnost začel razvajati še nemara največji slovenski šampion po Leonu Štuklju, ki se tega tedaj sploh ni zavedal – Primož Peterka. Ko pa se je Primož ravno prerinil iz pubertete, je bilo vsega lepega žal konec. No, tako hitro se vse skupaj vendarle še ni porušilo ... Matjaž Zupan, nekakšna skakalna replika Srečka Katanca, je voz še enkrat čudežno potegnil navzgor in skupaj z Benkovičem, Peterko, Žonto, Kranjcem, Frasom in Bogatajem

osvajal najzlahtnejša odličja na vseh največjih tekmovanjih.

Prešibka notranja konkurenca

Medtem je tudi alpsko smučanje občutno nazadovalo. Po veličastni sezoni 1999/2000 je namreč lani točkovno padlo na sam začetek devetdesetih. S šestega mesta so padli na 12., zbir točk pa je skopnel za triinpolkrat (lani so jih osvojili 1057, vmes pa so padli celo na 816). Nemara je bil takšen padec celo napovedovan:

PRIMORKA
tv

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

KOPER, IZOLA, PIRAN

mesečna oddaja o dogodkih v obalnih občinah

torek, 6.2.2007 ob 20.30

Datumi pomembnejših tekem

8. 2. 2007	Åre	Super kombinacija (M)	Gorza, Šporn
10. 2. 2007	Åre	Smuk (M)	Jerman
10. 2. 2007	Anterselva	Skupinski start (Ž)	Brankovič, Gregorin
11. 2. 2007	Anterselva	Ekipno (Ž)	Brankovič, Gregorin, Grudiček, Mali
13. 2. 2007	Åre	Veleslalom (Ž)	Maze, M. Robnik, Ferk, Drev
17. 2. 2007	Åre	Slalom (M)	Vajdič, Gorza, Dragšič, Valenčič
22. 2. 2007	Sapporo	Sprint (Ž)	Majdič, Fabjan
3. 3. 2007	Sapporo	30 km v klasično (Ž)	Majdič

odliv pokroviteljev, slabe zime, minimalen podmladek, notranja nedorečenost, katastrofalna infrastruktura, kar velja še posebej za skakalce. Slovenski alpski smučarski voz zdaj vozijo nekateri drugi ljudje. Njihove vožnje so tudi v tej sezoni daleč od pričakovanj javnosti in njihovega potenciala. Notranja konkurenca je očitno prešibka.

Razen to sezono nadvse presenetljivega (glede na podporo) smukača Andreja Jermana (izšel je iz skupine, ki je bila še do nedavnega le privešek) in še nekaterih posameznih prebliskov se dozdeva, da se fantje in njihovi mentorji še vedno ukvarjajo predvsem z vprašanjem, kako izpopolniti njihovo tehnično znanje, ki v srditih bitkah, ko se njihovi nasprotniki dobesedno mečejo na glavo in z izjemno akrobatiko rešujejo nemogoče, pri tem pa še vedno ohranjajo stabilen položaj na smučeh, preprosto niso dovolj konkurenčni. Ali pa so nemara premalo drzni, kar pa je že vprašanje njihovega psihofizičnega pristopa.

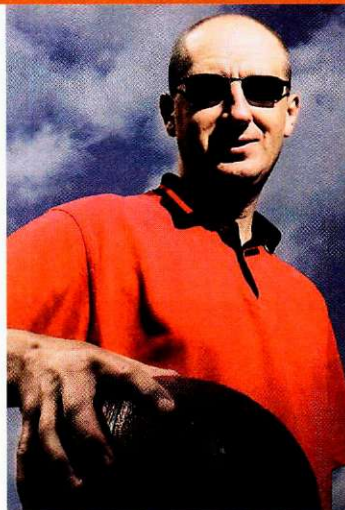
Smučanje na meji odstopa je namreč zdaj edina deviza, ki pa nikakor ne sme biti brezglavo naložena oziroma mora biti v sozvočju s trenutnimi sposobnostmi. Odstopom navadno botruje tudi precejevanje ...

Prihaja nov val V ženski reprezentanci je stanje nekoliko vzpodbudnejše, saj po dolgotrajnem zatišju končno prihajajo v ospredje tudi mlajše, ki vse resneje trkajo na reprezentančna vrata in že ogrožajo prvo violino Tino Maze,

ki je bila v preteklosti najbrž tudi zaradi pomanjkanja zdrave domače konkurence občasno premalo motivirana. Talentirane Ferkova, Robnikovi, Rabičeva, Drevova, Štuhečeva in še nekatere druge bodo v prihodnje zagotovo prijetno osvežile reprezentančne vrste. Slovensko alpsko smučanje bi moralo v nadobudnih mladinkah in mladincih vendarle ugledati luč na koncu predora. Izbrana petnajstERICA, ki nas zastopa na Švedskem, je namreč še zelo mladostna, v povprečju je bila rojena leta 1983; za nameček pa je povprečna starost sedmerice deklet le 22 let.

Åre, Anterselva, Sapporo Lahko bi torej dejali, da je slovenska ekipa sestavljena iz kopice še neizklesanih talentov, med katerimi bodo morali po najhitrejšem postopku določiti vlečnega konja. Za zdaj še niso našli takšnega, kot je denimo velika tekačica Petra Majdič, ki že nekaj let sama žene slovenski tekaški voz. Če ne bi bilo Majdičeve, ki jo med 22. februarjem in 4. marcem čaka svetovno prvenstvo v japonskem Sapporu in ki je letos z novim trenerjem Ivanom Hudačem že našla zmagovalno smučino, bi v tekaških krogih bržkone še vedno obujali spomine na čase Franca Smoleja, ki je bil pred drugo svetovno vojno v svetovnem vrhu smučarskega teka.

Åre, Anterselva in Sapporo so torej letošnji zimski vrhunci. Razen pri Majdičevi, ki je že lani na olimpijskih igrah reševala naš zimski šport, tokrat ne moremo pričakovati odličij. Pričakujemo pa troje: brezkompromisen boj, natančnost in moštvenega duha! **D**

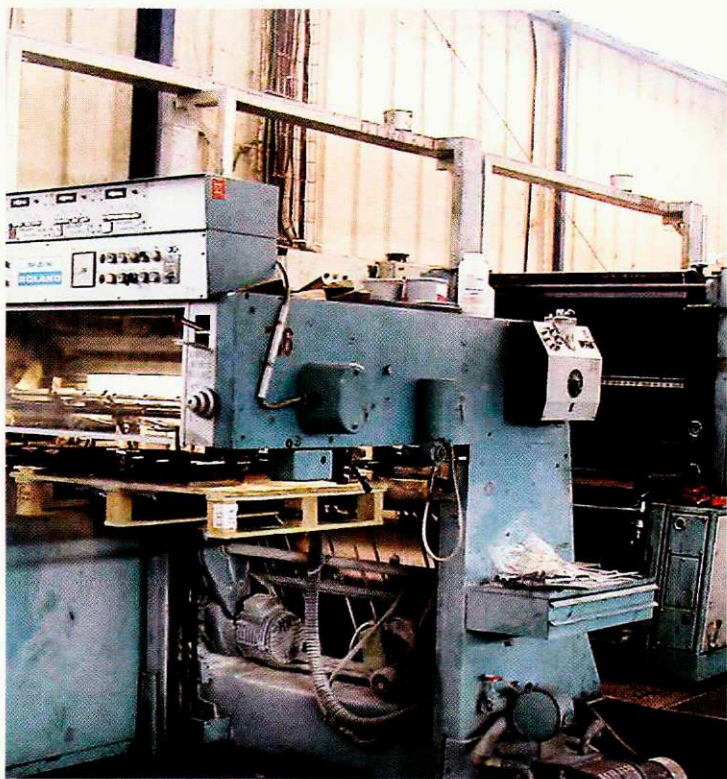

Nepotrebno napihovanje

Esad Babačić

Naši sosedi Hrvati ne morejo preboleti poraza na svetovnem prvenstvu v rokometu, na katerem so osvojili le peto mesto.

Nenehno smo lahko poslušali, da je sistem tekmovanja kriv za poraz »peklenskih« ž v četrtfinalu. Podatek, da so imeli naši južni sosedi ob koncu enako število zmag kot prvaki Nemci, je resda malce nenavaden, kar pa še ne pomeni, da Balić in kolegi niso sami odločali o svoji usodi. Turnirski način tekmovanja je specifičen in naloga strokovnega štaba vsake reprezentance je, da izbere najboljšo mogočo strategijo. Medtem ko so se Hrvatje napihovali in pometali vse pred seboj, so se njihovi nasprotniki počasi ogrevali za odločilne boje. Namesto da bi se v zgodnji fazi tekmovanja tudi sami malce potuhnili in si pripravili boljše razmere za nadaljevanje, so se odločili za »pošteno« igro. Precej neumno, če vemo, da so vsi polfinalisti izkoristili možnost vsaj enega poraza. Teza, da prvaki ne kalkulirajo, se zdi dandanes smešna. Samo spomnimo se italijanske nogometne reprezentance in takoj nam bo jasno, da brez pretkanosti ni mogoče dobiti največjih tekmovanj. Kolikokrat se je zdelo, da so »azzuri« že izgubljeni, na koncu pa se je izkazalo, da so vsi neodločeni rezultati in tesne zmage le del obveznega programa. Igrati prijateljsko tekmo, kakršna je bila tista proti Španiji, na vso moč je bilo rečeno nepotrebno. Namesto da bi najboljši igralci počivali, jih je Lino Červar poslal v igro, da so se še dodatno utrudili. Da ne govorimo o tem, da je bila Francija zanje najslabša mogoča rešitev. Seveda se je zgodilo tisto, česar so se navijači najbolj priljubljene reprezentance na svetu bali od samega začetka turnirja. Francija je prišla v tekmo precej bolj motivirana in na koncu zmagala, prvi favorit pa se je moral posloviti od sanj o popolnem naskoku na naslov. Sledil je največji triler v zgodovini rokometnih svetovnih prvenstev, v katerem so gostitelji šele po dveh podaljških uničili trdožive Francoze. Nemci si niso zaslužili uvrstitve v finale, kaj šele naslova prvakov, toda še enkrat se je izkazalo, da je rokomet šport, v katerem igrajo tudi sodniki. Toliko nenavadnih in celo bizarnih odločitev, kot smo jih videli na tem prvenstvu, že dolgo ne pomnimo. Ohlapna pravila, znotraj katerih je kopica variacij, dovoljujejo vplivanje gospodarjev pravice na izid. Dokler bodo sodniki pisali scenarije največjih tekmovanj, bo rokomet v senči nogometa in košarke. Da je lahko tudi rokomet igra za široke množice, so dokazali prav Hrvatje z Ivanom Balićem na čelu.

Razbili so združbo, ki je ponaredila za 1,7 milijona evrov in drugih valut.

Naši kriminalisti so pri odkritju skupine sodelovali s policisti drugih držav.

Ujeli ponarejevalce denarja

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

V mednarodni policijski akciji, v kateri je sodelovala tudi naša policija, so aretirali združbo ponarejevalcev. Iz tiskarne v Bosni je prišlo za 1,7 milijona evrov ponaredkov bankovcev hrvaških kun, bosenskih mark, norveških kron in evrov.

Zaretacijo mednarodne tolpe, ki je na veliko ponarejala denar, se je uspešno končala še ena skupna policijska akcija. Za zapahi se je tako za zdaj znašlo deset ljudi, ki so skupno ponaredili za milijon sedemsto tisoč evrov in drugih valut.

Prve indice, ki so pripeljali do razbitja ponarejevalske skupine, so že lani na začetku leta odkrili naši kriminalisti. V naši državi so odkrili nekaj odličnih ponaredkov evrskih bankovcev. Na podlagi poročil, ki si jih med seboj pošiljajo policijske različnih držav, so začeli slovenski kriminalisti sumiti, da je v ozadju ponarejanja mednarodna skupina kriminalcev. Ponaredki evrskih bankovcev, kakršne so odkrili in seveda zasegli pri nas, so odkrili tudi v nekaterih drugih državah – v Avstriji, Nemčiji, na Hrvaškem ter v Bosni in Hercegovini.

Policijske uprave vseh naštetih držav so se povezale med seboj in začele plesti mrežo, v katero so se zlikovci končno tudi ujeli.

Lansko poletje je v roke hrvaških in avstrijskih policistov padla četverica zločincev, ki so jim zasegli kar za milijon dvesto tisoč evrov ponaredkov. Glede na to, da je v Bosni in Hercegovini tudi že potekala preiskava, ker je tamkajšnja policija sumila, da je v njihovi državi tiskarna, je postalo nujno, da se policije v tej akciji med seboj še bolj po-

vežejo in novembra so v Haagu sestavili neformalno policijsko ekipo, v kateri so sodelovali policisti iz Avstrije, Nemčije, Slovenije, Hrvaške in Bosne. V skupini sta sodelovala tudi Euro-pol in Eurojust.

Slovenski policisti so od odkritja dalje po odredbi preiskovalnega sodnika tajno nadzorovali dva osumljena tuja državljana, in čeprav so prav naši policisti prvi izrazili sum, da gre za mednarodno mrežo, je bilo pri nas do sedaj iz te ponarejevalske »serije« zaseženih le 68 bankovcev v skupni vrednosti 7.050 evrov.

Deset aretiranih zlikovcev Pred dnevi je zadeva dozorela in aretiranih je bilo deset članov mednarodne združbe. Proti peterici med njimi, vsi so tuji državljani, bo vložena obtožnica zaradi ponarejanja v naši državi. V sklepni akciji v Bosni so domači

kriminalisti v spremstvu kolegov iz Slovenije, Avstrije, Nemčije in Hrvaške v Banjaluki in Bosanski Gradski izvedli aretacije in odkrili ponarejevalnico. Zasežena sta bila dva offset tiskarska stroja, na enem so zločinci ponarejali denar, na enem pa davčne nalepke. Poleg strojev so bili zaseženi tudi laserski tiskalniki, tiskarske plošče, negativ, barve in drugi ponarejevalski pripomočki ter stroj za razrez bankovcev. Zasegli so tudi za dvesto tisoč evrov že ponarejenih bankovcev v apoeh po petdeset, sto in dvesto evrov, del petdesetakov pa je bil še nerazrezan.

Zločinska skupina je svojo mednarodno dejavnost dokazala tudi s tem, da niso ponarejali le evrskih bankovcev. Izkazalo se je namreč, da so poleg evrov izdelovali tudi hrvaške kune, bosenske konvertibilne marke in celo norveške krone. **D**

Trije izsiljevalci

Izsiljevalci so od podjetnice izsilili skoraj 120 tisoč evrov, od njenega nekdanjega delavca pa še skoraj 15 tisočakov.

Trije podjetneži, 25-letni Domžalčan, dvakrat starejši Ljubljčan in 29-letni Primorec so se združili in z izsiljevanjem dobili od podjetnice v okolici Ljubljane od sto in sto dvajset tisoč evrov. Poleg tega so od tridesetletnika iz okolice Domžal izrekli še nadaljnjih štirinajset tisoč petsto evrov.

Začelo se je pred tremi leti, ko sta prvi osumljeni Domžalčan in njegov sokrajan delala pri podjetnici, ki se ukvarja s prodajo sadja in zelenjave. Zaposlena sta se združila in v dveh letih sunila svoji delodajalki za okoli dvanajst tisoč evrov blaga. Mlajši je nato nehal delati pri podjetnici, kasneje pa se ji je ponudil, da bo odkril, kdo ji krade v podjetju.

Pri »odkrivanju« svojega lastnega zločina je podjetnici mastno zaračunal in ji nato izdal ime osumljenca, svojega starega pajdaša pri krajah. Ponudil ji je, da s pomočjo svojih prijateljev izterja dolg v višini nakradenega blaga.

Izsiljevalska trojica se je potem vrgla na delo na dveh tirih. Od tatu so pobirali denar, podjetnici pa grozili, da jim je za njihovo posredovanje dolžna čedalje več denarja. Tako so veselo molzli oba, dokler obupana podjetnica ni več vedela, kaj naj stori, in je o vsem obvestila policijo.

Zoper vse tri izsiljevalce so policisti napisali kazensko ovadbo, izsiljevalska trojica pa se bo branila s prostosti, če seveda ne bodo vmes spet koga izsiljevali. B. S.

POZABILA DENAR Marsikdo se še vedno ni navadil na evre in se mu morda njihova nominalna vrednost zdi premajhna. Kako naj si drugače razlagamo, da nekdo pozabi kar sto evrov in se na to spomni šele kasneje. V Murski Soboti je tako občanka odšla do bankomata in dvignila sto evrov. Kartico in obvestilo o dvigu je spravila v žep, bankovec pa preprosto pustila v reži bankomata in odšla. Seveda se je hitro našla dobra duša, bankovec pobasala v svoj žep in izginila. Občanka se je hitro zavedela svoje pozabljivosti in se vrnila, a je opazila le domnevno tatico, žensko z otrokom, ki jo sedaj išče policija.

ZAPELJAL ČEZ NOGO Človek človeku sosed, bi lahko parafrazirali znani rek. Sosedska ljubezen pač ne pozna meja in prav to sta dokazala dva Cerključana. Gospoda, oba sredi šestdesetih, sta očitno v midsosedskega sporu. Celo tako hudo je, da so enemu od obeh pred dnevi popustili živci. Sedel je v avtomobil na dvorišču in dodajal plin, medtem ko je vozil proti sosedu. Ta je na srečo toliko odskočil, da ga pobesneli sosed ni naložil na pokrov motorja, vseeno pa je voznik sosedu zapeljal čez stopalo in ga laže poškodoval. Seveda sledi kazenska ovadba zaradi ogrožanja varnosti.

PREKLOPITE!

NA KANAL C44

(Frekvenca 655, 25 Mhz)

V kabelskem sistemu
UPC TELEMACH

Sodelujte v nagradni igri
in odpočijte s
turistično agencijo

GLOBUS

NA SANJSKO POTOVANJE V
DUBAJ
ZA 2 OSEBI

Nagradno vprašanje:

Na katerem kanalu v
kabelskem sistemu
UPC Telemach
je vidna televizija RTS?

a.) K 57
b.) C 44

SMS s pravilnim odgovorom
pošljite na:

št. 3030

Pravila in pogoje za sodelovanje
najdete na:
www.rts-tv.com

UPC
TELEMACH

Nagrada je potovanje v Dubaj. Nagradna igra traja od 1. 2. do 28. 2. 2007. Zbiranje nagrade bo potekalo 3. 2. 2007 v oddaji Živa. Rezultati bodo objavljeni na straneh <http://www.smscity.net>, postane član RTS sms kluba. Član RTS sms kluba bodo največ 5 (pet) krat na mesec prejeli pošiljko (0,33455 EUR oz. 200 SIT + DDV) sms sporočila. Za odjavo je potrebno poslati sms RTS STOP na številko 3030. Poslan SMS je po ceni ku operaterja. Organizator nagradne igre je Tele 59 d.o.o., ponudnik storitve je ThreeAnts Koban & Co. d.o.o.

ELEKTROPROM

Že 40 let z vami!

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
Loka pri Zagorju 22
1412 Kisovec
www.elektroprom.si

uprava 03-56-57-150
trgovina EVJ Center Kisovec
03-56-71-234
trgovina EVJ Trbovlje
05-90-23-203
storitve 03-56-57-150

- elektroinstalacije
- strojne instalacije
- projektiranje za področje strojnih in elektro instalacij
- geodetske storitve
- daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- kabelsko komunikacijski sistemi
- grafitne ščetke
- trgovine EVJ Center
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar Sedmica

lokalna televizija ETV

etv

<http://etv.elektroprom.si>
komerciala:
03-56-57-150
uredništvo:
03-56-57-177

RADIO ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo

blizina

domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

Letošnja zmagovalka Alenka Gotar je pela v opernem duhu ...

Zmagal je *Cvet z juga*

Barbara Prevorčič, foto: Bor Slana

Minuli konec tedna je na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani potekal spektakel Ema 2007. Največji slovenski glasbeni dogodek je v soboto prinesel zmagovalko.

Za najboljšo je bila izbrana pesem *Cvet z juga*, ki jo je zapela Alenka Gotar. Nastopajoče na polfinalnih predizborih je izbrala posebna komisija, v kateri so bili Vojko Sfiligoj, Patrik Greblo, Lojze Kranjčan, Alenka Godec in Miša Čermak.

Vseh prijavljenih izvajalcev je bilo 90, med njimi jih je komisija izbrala 23, kot 24. pa se je v predizbor uvrstila mlada Eva Černe, zmagovalka Bitke talentov, ki je nastopila na drugem polfinalnem večeru.

Prvi polfinalni večer je bil v četrtek, vodila pa sta ga Bernarda Žarn in Peter Poles. Od dvanajstih nastopajočih se je v sobotni finale (na podlagi telefonskega glasovanja) uvrstilo sedem izvajalcev, in sicer Alya s pesmijo *Vizija*, Dean Vivod & Tonus Kitaris (*Hitmejker*), Sebastian (*Naj svet zakriči*), Don Corleone (*Bella mia*), Zablujena generacija (*Kdo hoče plesati z menoj?*), Alenka Gotar (*Cvet z juga*) in Martin Perović (*Zadeni me*).

V petek sta voditeljske niti vlekla Mojca Mavec in Gorazd Dominik. Izbranci za finale

Druga je bila mlada Eva Černe.

Don Corleone je zasedel tretje mesto.

so bili: Zlati muzikanti (*Pepelka*), Nude (*Element L*), Denis (*Nor sem nate*), Tadeja Fatur (*Drugačna* (pesem)), Žana (*Druga violina*), Steffy & Donald Trumpet (*Zadel si me v živo*) in Eva Černe (*Čudeži smehljaja*).

Na odru smo bili tako priče pisani paleti različnih zvrsti in videza. Nekateri so v duhu lanskim zmagovalcem Evrovizije Lordov poskušali biti svojstveni ali drugačni, nekateri so prisegali na preverjeno klasiko in eleganco.

Veliki finale Osrednji izbor slovenske popevke za Evrovizijo je bil v soboto, na oder pa so postavili primadono slovenske glasbene scene Heleno Blagne in nedeljskega večernega prijatelja Maria Galuniča. Že vnaprej smo vedeli, kaj lahko pričakujemo od voditeljev. Skupni imenovalec vseh je profesionalnost vodenja, vendar se je kljub temu v Ema 2007 prikradlo nekoliko preveč žalosti in pustosti.

Helena je na finalnem večeru dvakrat tudi zapela, večer pa je odprla z operno različico pesmi *Hard Rock Hallelujah* lanskim zmagovalcem **Lordov**. Oder je med glasovanjem zavzel tudi **Jan Plestenjak**, ki je večer poživil z dvema pesmima iz svojega repertoarja. Od tujih gostov sta nastopila **Hari Mata Hari** in **Katrina Leskanich** (*Katrina and the Waves*). Za nekaj dobre volje je poskrbel prof. **Jure Godler**, ki je skupaj s Heleno in **Rožmarinkami** postregel z razlago, kako so tudi evrovizijske zmagovalke navadni plagiat, ukradeni iz zbirnice klasične glasbe.

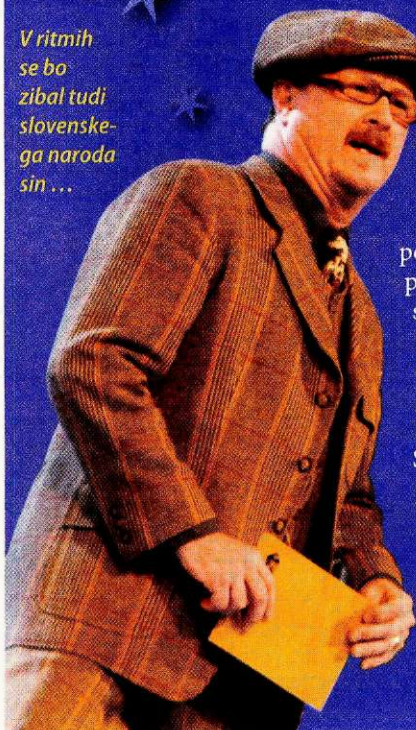
V mesecu ljubezni na Finsko

Že pred koncem Eme 2007 se je šušljalo, da ima zmagovalka Alenka Gotar, ki je sicer operna pevka, velike možnosti za zmago. Klasično izobrazena pevka, članica SNG Opera in balet Maribor, je na koncu v resnici zmagala. Prepričala nas je z izvrstnim vokalom. S pesmijo se je odmaknila od trenda skladbic iz zvrsti popa in slovenski evrovizijski popevki dala novo razsežnost. Mi ji maja v Helsinkih na Finskem vsekakor privoščimo najboljšo! **D**

Zvezde bodo spet plesale

Oddaja Maria Galuniča Spet doma bo skupaj s Plesno zvezo Slovenije pripravila že tretjo sezono zelo uspešnega in odmevnega turnirja Zvezde plešejo. Pari, ki bodo nastopili prvi, so že začeli vneto trenirati, saj se tekma hitro približuje. 11. februarja se bo čisto zares začelo.

V ritmih se bo zibal tudi slovenskega naroda sin ...

V novi sezoni se bo predstavilo devet parov, sestavljenih po preverjenem receptu: znani Slovenec ali Slovenka in profesionalni soplesalec ali soplesalka. V uredništvu so se potrudili sestaviti kar najbolj pisano družino tistih, ki so si upali sprejeti zares velik izziv. O zmagovalcu bodo odločali plesni sodniki in gledalci s telefonskim glasovanjem. In kdo so znani Slovenci, ki bodo drseli po parketu? Tanja Žagar, Uroš Smolej, Violeta Tomič, Rok Ferengja, Žana, Tomaž Domicelj, Ema Kurent, Davor Božič in Eva Moškon. Ne dvomimo, da bomo uživali, ko jih bomo gledali.

Vsak po svoje!

Od konca lanskega leta polni rumene strani razhod znanega para – lepotic Cameron Diaz in deškega Justina Timberlakea. Najbrž ni treba posebej poudarjati, da tabloidi spremljajo vsak njen korak, preživljanje časa, morebitna srečanja in nove simpatije. Potem ko je Justin sprva odkrito kazal naklonjenost Scarlett Johanson, se je prav tako kmalu zagrel tudi za Jessico Biel. Rjavolasa lepotica se je zdaj spet samskemu Timberlakeu pridružila celo na smučanju, nato pa medijem pokvarila veselje, ko je na romantično večerjo prišla z igralcem bejzbola Derekom Jeterjem. Špotnik ni nič novega v življenju zvezdnice, saj sta bila par kar nekaj časa, a po Jessicini epizodi z Justinom je kazalo, da je med njima konec. No, večerja je potrdila nasprotno.

In kako se drži Cameron? Po ljubosumnem izpadu na zabavi po podelitvi zlatih globusov se je sprostila na vročemu soncu na Havajih, kjer ji je družbo delal de-skarski prvak Kelly Slater.

Lepa igralka preboleva bivšega.

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kabelskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kabelskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro. Vremensko napoved "6 dni" najdete tudi na Mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Alenka in EMA

Magična gledalka

Že, že, bilo je glamurozno. Bilo je nadpovprečno, ampak ... Bile so tudi napake. Pa najprej o njih.

Razlika med profesionalno voditeljico in amaterko je v tem, da prva ve, da ko odhaja z odra, molči. Heleni Blagne Zaman tega očitno nihče ni povedal in je pač po svoje komentirala kakšno stvar, medtem ko je odhajala. Snovci prireditve so vse domislili, le konca ne. Draga voditeljica Mario in Helena. Ko zmagovalka pride na oder, so vsa pričakovanja usmerjena k njej in vanjo, zato je bilo vajino govorjenje povsem odveč. Odveč tudi takrat, ko je direktor TV Jože Možina zmagovalki podeljeval zlati kipec. Direktor ji je govoril, očitno izrekel dobre želje, a mi tega nismo slišali, ker je vmes Mario zmagovalki ponujal finski-slovenski slovar. Nič usodnega, nič groznega, gre le za podrobnosti, češar niti ne bi posebej omenjala, če to ne bi bila stalnica javnih prireditev. Ko pride zmagovalka na oder, jo želimo slišati, morda nekaj kratkih vprašanj zanjo in potem konec! Nobenih donečih besed voditeljev, ker so nepotrebne. Tale uvod sem napisala zgolj za to, da zadostim svoji kritični žilici.

Zdaj pa k pohvalam. Le kje ste na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani našli tako veliko dvorano? Režiser je očitno moral delati čudeže, kajti celoten prostor je deloval ogromno in globoko. Scena raznobarna, osvetljena, bleščeča. Nadpovprečna.

Voditeljski par moram po nareku svoje družine oceniti kot dober. Moje ločeno mnenje je, da sem pri Mariu tak nastop seveda pričakovala, saj takšnega profesionalca, kot je Mario, nacionalka še ni imela; težave sem imela le s sovoditeljico. Vendar ne toliko z njenim na-

stopom, ki je bil povsem soliden, bolj z novo vlogo, ki je pač nismo vajeni. Večina nastopnih govorov je bila domišljena in posrečena, kakšen pa je tudi malo ušel iz ust, predvidevam.

Izbor nastopajočih je pa za moj glasbeni okus seveda problematičen. Ne vem, kdo je bil glasbeni urednik tega dogajanja, ampak kako dati skupaj zmagovalko Alenko z opernimi nastavki, trubače, Zablujeno generacijo in Nanija? Vsega preveč. Preveč tudi Eme v treh večerih. Prvi Emi v četrtek sem se izognila zaradi Trenj, drugi, petkovi, pa zaradi National Geographica. Zato sem pač v soboto vse slišala prvič. In kot je treba zapisati še enkrat, kljub vsem naštetim pomislekom sem bila prijetno presenečena. EMA je bila dogodek, in

to dobro izpeljan. Še najbolj me je prevzela demokracija. Telefonsko glasovanje torej, ki je edino odločujoče: dovolj je bilo vsakoletnih škandalov in kuhinj, ko so se t. i. komisije odločale in odločile, ko so se glasovi telefonskega glasovanja seštevali z glasovi komisij itd. Dober občutek je, če vemo, da smo mi izbrali, in to s telefonskimi klici, in da naša odločitev velja. Če se bo Alenka Gotar s svojim Cvetom z juga na Finskem slabo uvrstila, se vsaj ne bomo na nikogar jezili, ampak bo za to kriv povprečen slovenski okus. A vseeno mislim, da ta le ni tako slab, saj bi Alenkinim pevskim sposobnostim težko kaj očitali. Koreografijo bo treba pa izpopolniti in za to imajo mojstri, ki se jih bo zdaj kar nenadoma ogromno znašlo okoli nje, gotovo še veliko idej. Naj ji bo srečno in nam z njo. ■

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Morali se boste čim več pogovarjati, da boste preprečili težave. Konec utegne biti živčno napet. Da bi vam v nadaljevanju uspelo, morate vložiti veliko svoje čustvene energije, ki jo zagotovo imate toliko, kolikor je treba. Trud bo obrodil sadove.

Bik
21.4.-21.5.

Izogibajte se velikim računom, saj vendar načrtujete večji nakup, za katerega potrebujete več denarja. Vaši prihranki bodo na varnem, če boste kdaj pustili svoje kartice doma. Konec tedna utegne biti zelo prijeten in romantičen.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Polni ste svežih in lepih idej za naprej, morda boste celo odkrili novo romantično smer v svojem življenju. Pazite le, da ne boste izgubljali preveč časa; raje se posvetite zares pomembnim stvarim.

Rak
22.6.-21.7.

Tako malo časa je v življenju in toliko je treba narediti! Še dobro, da imate veliko energije. Za ta konec tedna si lahko rezervirate čas za marsikatero stvar, ki si jo že dolgo želite početi. Lepo vreme vas bo popeljalo na svež zrak.

Lev
22.7.-21.8.

Večino dolžnosti, ki ste jih imeli, ste opravili, zato imate časa za zabavo na pretek. Veselje vas bo gledati ob stvareh, ki vas veselijo. V petek in soboto boste morali zarjoveti na ves glas, da vas bodo slišali in pustili vaše interese pri miru.

Devica
22.8.-21.9.

Ne pozabite na emocionalno komponento vsega tega, kar počnete. Čez nekaj dni se bo pokazalo, ali so vaši metodni načrti kaj vredni. Imeli boste veliko skupinskega dela z ljudmi, ki jih komaj poznate, vendar boste dobro shajali z njimi.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Odločitve, ki jih boste sprejeli, utegnejo biti ene najboljših doslej. Samo da ne boste potem počivali na lovorikah! Vseeno bo treba ob pravem času zagrabit in narediti vse, kar bo le mogoče. Poiščite si veliko novih izzivov, ki vam bodo izpolnjevali dan.

Škorpion
23.10.-21.11.

Malo popazite, saj je na vidiku nemara kakšen zanimiv posel. Čez nekaj dni se bo videlo, ali boste lahko zmogli vse delo, ki ste si ga naložili. Zagotovo pa ne boste mogli nekomu nečesa samo obljubljati in nič narediti, da bi se to uresničilo.

Strelec
22.11.-20.12.

V ponedeljek boste morali misliti zelo hitro in se organizirati primerno, da se boste lahko srečali z vsemi, s katerimi se morate. Kmalu se bo uredilo vse, kar je potrebno, in zaživi boste tako, kakor si zaslužite. Imejte trdno voljo in bodite močni.

Kozorog
21.12.-19.1.

Vaš urnik je nadvse pomembna zadeva, zato si ga ne pustite reorganizirati v nasprotju z načrti. Kadar boste imeli malce več časa, se posvetite nekemu kolegu, ki vas že nekaj časa čaka in je že ves nestrpen zaradi vas.

Vodnar
20.1.-18.2.

Drugačno je dobro. Zadovoljni boste, ko boste to ugotovili, saj vas ne bo več tako skrbelo, kako boste nekomu povedali drugačno novico od pričakovane. V svojem sosedu boste začutili nenavadno energijo, ki si je najprej ne boste znali razložiti.

Ribi
19.2.-20.3.

Lahko se zgodi, da boste svoje odločitve odložili za nedoločen čas. V četrtek in petek se boste morali dodatno potruditi, da se boste uredili. Tisto, kar vas ne ubije, vas udrži, to je že reklo. Zavedajte se ga!

SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	PREBIVALCI SLOVENIJE	HRVAŠKI PEVEC (GORAN)	REKA V BRAZILIJ (IZ CRK LINA)	RUDARSKO MESTO V JUŽNI ŠPANIJI	ČUTILO ZA VID
DEL FOTO- GRAFSKEGA ISKALA						
PECIVO, POTRESENO S SOLJO						
MESTO V SEVERNI ITALIJI						
HRIB PRI BEOGRADU						HRVAŠKI OTOK
PRIPADNIK NENCEV				RIJEKA		
PRITOK BALH. JEZERA				PREBIV. SL. KRAJA PETRINJE		
			ZVESTA DOMAČA ŽIVAL			
			ESTONEC			
			ČLAN STRANKE			
MOZO- LJAVOST	DRŽAJ, ROČAJ	MAKE- DONSKO MOŠKO IME				
		DENARNA ENOTA V KAMBODŽI				
		STARI SLOVANI				
		POKRAJINA V ARABIJI				
						NAŠA ALPSKA SMUČARSKA DREVOVA
	KRAJ V SEVERNI SRBIJI					
	NOBELIJ					
DRUGO IME ZA NIKOTINSKO KISLINO						
KANADSKI HOKEJIST (BOBBY)				KEMIJSKI ZNAK ZA NATRIJ		

GAMAL, OTONEL, RANINA,
ELEMIR, NOTA, JS, TS, SPAK,
SEPE, OTS, POLIMETER,
ARAL, OTINEK, TAST, RA,
MOG, ST, EDREMIT, EPAKTA,
RUŽ, OKI, NITON, ILL,
ARAN, ITO, OSMIJ, SAVA,
CER, STANE SEVER, AV,
TOM, UNAC

1. nagrada:
MARIJA KOŽELJ
Vinogradniška 21, 8330 Metlika

2. nagrada:
SAMANTA STRAITNER
Podutiška c. 91, 1000 Ljubljana

Dobitnikoma čestitamo in ju hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

1. nagrada: povratna letalska vozovnica na *Adriini* redni liniji Ljubljana–Amsterdam

2. nagrada: povratna letalska vozovnica na *Adriini* redni liniji Ljubljana–Zürich

Pravila nagradne igre so objavljena na spletni strani www.demokracija.si.

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do 15. 2. 2007 pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

➤ **5.2.1887** je bila v Milanu premiera Verdi-jeve opere *Othello*.

➤ **5.2.1992** je Mednarodni olimpijski komite priznal Olimpijski komite Slovenije. Zato so lahko februarja 1992 na zimskih olimpijskih igrah v Albertvillu slovenski športniki prvič nastopili pod svojo zastavo.

➤ **5.2.1994** so države pakta NATO zagrožile z vojaškim posegom v dogajanje v Bosni in Hercegovini. Do tega je prišlo po smrti 68 ljudi na trgu v Sarajevu.

➤ **6.2.1943** so na Zaplani nad Vrhniko ustanovili (četniški) odred Jugoslovanske kraljeve vojske v Sloveniji.

➤ **6.2.1991** sta LDS in SDP (kasnejša ZLSD) predstavili Deklaracijo za mir. Gre za zahtevo po hitri enostranski razorožitvi Slovenije v času parlamentarnih razprav o dveh obrambnih zakonih in proračunu ter vse bolj zaostrenih razmerjih v težnji po osamosvojitvi Slovenije.

➤ **7.2.1809** se je v Goričah pri Šmohorju rodil Matija Majar Zilski. Prvi je sestavil peticijo s programom Zedinjene Slovenije.

➤ **7.2.1885** se je rodil ameriški pisatelj Sinclair Lewis, prvi Američan, ki je dobil Nobelovo nagrado za književnost. Rekel je: »Reklama je najcenejši način prodaje blaga brez vrednosti.«

➤ **7.2.1992** so zunanji in finančni ministri dvanajstih evropskih držav v Maastrichtu podpisali pogodbo, s katero so utemeljili evropsko politično, gospodarsko in denarno unijo.

➤ **8.2.1612** se je rodil angleški pisatelj Samuel Butler st. Rekel je: »Živeti je kot ljubiti: ves razum je proti, vsi zdravi nagoni pa za.«

➤ **8.2.1704** so Ljutomer napadli kruci, uporni ogrski kmetje. Oropali so cerkev, zažgali oltarje in cerkvene podobe ter v izpraznjeno cerkev namestili svoje konje.

➤ **8.2.1928** so z zakonom o neposrednih davkih uvedli enotno davčno obremenitev v Kraljevini SHS. Pred tem so zahodni deli kraljevine plačevali višje davke.

➤ **9.2.1871** se je v Doslovčah rodil slovenski pisatelj Fran Saleški Finžgar.

➤ **9.2.1886** se je v Celovcu rodil prvi diplomiran pilot slovenskega rodu, letalski konstruktor in podjetnik Jože Zabltnik.

➤ **10.2.1867** se je v Trstu rodila slovenska pisateljica in urednica prvega slovenskega ženskega časopisa Marica Bartol-Nadlišek.

➤ **10.2.1979** je umrl slovenski vodilni komunist in teoretik samoupravljanja Edvard Kardelj.

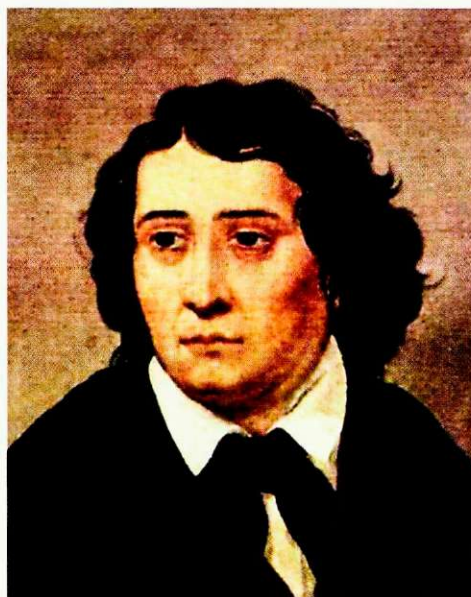
➤ **11.2.1890** se je v Idriji rodil slovenski izumitelj in konstruktor, arhitekt inž. Stanko Bloudek. Bil je mecen in začetnik organiziranja športnega udejstvovanja Slovencev.

POGLED NAZAJ (OD 5. 2. DO 12. 2.)

Prešernove nagrade

8. februarja 1849 je umrl slovenski pesnik France Prešeren. Slovenci praznujemo na ta dan kulturni praznik in podeljujemo Prešernove nagrade.

Pogosto se pojavlja vprašanje, zakaj slavimo pesnikovo smrt namesto rojstva. Je že tako, da je bil pesnik pomemben šele po smrti, medtem ko ob samem rojstvu ni delal drugega kot »pleničke zlatil«, bi rekel Janez

Menart. Sicer pa tudi Nobelovih nagrad ne podeljujejo na dan izumiteljevega rojstva, ampak na dan njegove smrti.

Podelitev Prešernovih nagrad ima že kar spodobno tradicijo. Prvič jih je na današnji dan podelil ljubljanski mestni svet leta 1939 za najboljša leposlovna dela, izdana v prejšnjem letu. Dobili so jih: Miško Kranjec za delo Kapitanovi, Alojz Gradnik za delo Večni studenci in Stanko Cajncar za delo Potopljeni svet.

V času enoumja so priznavali prvo podelitev Prešernovih nagrad leta 1947. Podeljevali so jih enotno za umetnost in znanost. Leta 1956 so začeli ločeno podeljevati nagrade za umetnost, humanistične in družbene vede.

Najstarejši samostan

V samostanu svete Katarine pod goro Sinaj so **7. februarja 1859** odkrili grški zapis Svetega pisma nove zaveze iz četrtega stoletja. Gora Sinaj je iz zgodovine znana kot eno poglobitnih mest, kjer se je bog razodel Izraelcem, ko naj bi se bil prikazal Mojzesu in mu izročil kamniti tabli z desetimi božjimi zapovedmi.

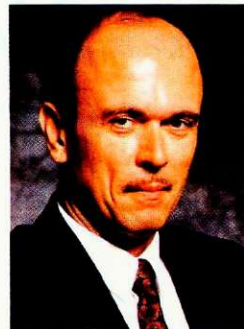

V zgodnjem krščanstvu so na gori Sinaj redno prebivali številni puščavniki, leta 530 pa je na njenem severnem pobočju nastal samostan svete Katarine, ki ga še vedno naseljujejo menihi avtonomne Grške pravoslavne cerkve in je verjetno najstarejši stalno naseljen krščanski samostan na svetu. Za njegovimi zidovi je tudi bogata knjižnica s starodavnimi bibličnimi rokopisi, med katerimi je bil tudi slavni grški Codex Sinaiticus, grški zapis Svetega pisma nove zaveze iz četrtega stoletja, s katerim so teologi lahko pojasnili marsikatero nejasnost iz poznejših zapisov.

Dogovori iz močvirja

Državni zbor **6. februarja 1997** ni potrdil nove vlade, ki jo je predlagal Janez Drnovšek. Za njegov predlog je glasovalo 45 poslancev, 45 pa jih je bilo proti. Pred tem so Drnovška potrdili za mandatarja z enim glasom večine 46:44. Rezultati volitev so sicer napovedovali razmerja moči 45:45, vendar je pred glasovanjem član SKD Ciril Pucko na tiskovni konferenci dejal, da bo glasoval za Drnovška, in izstopil iz poslanske skupine SKD. Tako se je v državnem zboru začelo »dogovarjanje v močvirju«, v katerem sta bila glavna akterja takratna predsednika LDS Janez Drnovšek in SLS Marjan Podobnik.

Po neuspešnem poskusu, da bi Drnovšek sestavil vlado brez sodelovanja strank slovenske pomladi, je SLS prekršila dogovor o koaliciji strank slovenske pomladi o oblikovanju vlade in skupaj z LDS in DeSUS oblikovala vlado, ki je imela v državnem zboru zadostno večino. Stranke slovenske pomladi so namreč dobile na volitvah večino glasov in poslancev v razmerju 45:43, potem pa sta stanje izenačila glasova obeh poslancev narodnih manjšin. Tako vlade ni mogla oblikovati zmagovita stran.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 3/7

Kandidat z napako (1)

V Demokraciji je bil predstavljen kandidat za novega ustavnega sodnika, ki očitno ne spoštuje zakonov. Kot znan pravni strokovnjak ima torej po mnenju predlagatelja pravico biti nad zakonom. Prejšnji predsednik države je s pomočjo starih sil ustoličil ustavne sodnike, ki delujejo v interesu kontinuitete. Tudi sedanjí predsednik očitno dobro ve, kaj pomeni devetletni mandat, saj lahko Slovenijo obvaruje pred učinkovitim in uravnoteženim sodstvom. Področje civilnega prava sedaj ne bo pokrito. Sicer pa to za predsednika ni pomembno, saj je že s pomilostitvijo Kovačiča dokazal, da deluje proti pravni državi, a s tem je verjetno poravnal stare račune.

Pustimo ob strani statiranje Miloševiću in pogledimo, kako je najbolj prizadel Slovenijo. Kot predsednik vlade je leta 1994 neupravičeno odstavil obrambnega ministra. S tem ni le de-

stabiliziral ministrstva ter pripomogel k razpadu pomladne opcije in ustoličenju starih sil za eno desetletje, ampak je omogočil divje lastninjenje. Tudi anarholiberalizem je dobil prosto pot na oblast, vendar ima izguba te hude posledice tudi za nekdanj mogočno LDS.

Pred leti mi je član ZLSD ponosno razlagal, da vztraja s stari silami. Tistim, ki so zapustili kontinuiteto, gre le za koristi. Ko sem ugovarjal, saj sta LDS in ZL vladali ter prevzeli največ družbenega premoženja, je dejal, da so vseeno obdržali pridobljene socialne pravice. Seveda, socialne pravice na nizkem nivoju, na drugi strani pa nova bogatitev privilegiranih državljanov.

Slovenija je v socializmu močno zaostajala za zahodnimi sosedi. Enopartijski sistem tudi ni dovoljeval kritike. Poglejmo samo primera Pučnik in Petan. Prvi je kot mladenič postal član partije, da bi poskušal sistem od znotraj demokratizirati. Drugi je bil nevaren že kot potomec lastnika nepremičnin. Oba sta pristala v zaporu, preživela pa le s pomočjo kapitalizma. Ne smemo na splošno obsojati ljudi, ki so bili člani partije. Meni se je članstvu sicer uspelo izogniti, vendar priznam, da sem kot mladenič verjel v socializem. Kasneje, ko sem spoznal uspešna socialno-tržna gospodarstva Zahoda, sem postal kritičen do enounnega sistema. Zato danes težko razumem vztrajanje pri kontinuiteti. Očitno gre za nostalgijo po federaciji in sistemu, ki je deloval na privilegijih. Najvztrajnejši in vplivni pa imajo globlje razloge, saj še danes ne priznavajo temne strani polstoletne revolucionarne diktature. Mnogi so mnenja, da se je naš

predsednik države iz hladnega pragmatika spremenil v človeka z duhovno širino. Mislim, da so se pustili zapeljati, saj že njegova samovoljna dejanja potrjujejo, da ščiti le stare sile. Občasno naredi kakšen ovinek, praviloma pa se drži splošne linije nekdanjega predsednika. Vse bolj verjetno postaja, da bo za drugi mandat kandidiral iz podobnih razlogov kot njegov predhodnik. Žrtvoval se bo za novo presenečenje, da bi s tem onemogočil drugače misleče. Če mu bo uspelo še tretjič (po 1994 in 2002) z nizkimi udarci in zavajanjem, potem bo potrdil, da se ni spremenil in da je Slovenija še globoko v močvirju tranzicije.

Ernest Pušnik, Hrušica

št. 4/11 in 65

Junak boja za svobodo in Smrt fašizmu – kaj pa komunizmu? (1)

V objavljeni kolumni z naslovom „Junak“ boja za svobodo in Smrt fašizmu – kaj pa komunizmu? se v Demokraciji z dne 25. 1. 2007 avtorja spoprimeta z etiko zmagovalcev. Po stališču slednjih so medvojne in povojne razmere dovoljevale pobijanje nič krivih soborcev in civilistov.

Država je po več kot šestdesetih letih od pohorskega poboja končno le ugotovila, da nima pravnih temeljev za popravilo krivic svojcem pobitih. To pa zato, ker naj pri partizanskih pobojih ne bi šlo za (veljavni) sodni postopek, in zato, ker ni bila izdana sodba o pobitju.

Država svojcem podtika, da so nedolžne žrtve na Pohorju po strahovitem mučenju pobili vosovci. Edini vosovec na Pohorju pa je bil tožilec Ivan Tlaker - Luka.

Poudariti je treba, da je šlo za *partizanski* (dobesedno!) sodni postopek, po partizanskih medvojnih predpisih, ki niso bili v skladu s splošnimi načeli in pravili vodenja kazenskega postopka, kakršne so priznavali civilizirani narodi.

Že znani zgodovinski viri pričajo: potem ko se je s Pohorja vrnila »neuspešna« skupina, ki je imela nalogo preučiti razmah plavogardizma na tem območju, so pokrajinski organi za Štajersko z enako nalogo poslali na isto območje novo skupino, katere vodja je bil Mitja Ribičič - Ciril (soborcem znan kot malomaren in vihrav).

Ob teh Ribičičevih lastnostih so pokrajinski organi prezrli, da je bil Ribičič v letu 1943 dvakrat partijsko kaznovan, njegov namestnik Boris Čizmek - Bor pa enkrat. Da bi si oprala čast, sta se prizadevno lotila *uniče(va)nja plavogardizma* na Štajerskem. Že pred prihodom na Pohorje sta z njim pometla na Koroškem. Tudi tam sta po strahovitem mučenju »plavogardistov« dobila vest, da prihaja na Po-

► horje skupina, ki naj bi prevzela vodenje Pohorskega odreda. Po prihodu v Lehen, ob sočasnem prihodu novincev, sta »politikomisarja« domnevala, da gre za napovedano skupino.

Sestavili so odredno sodišče. Za predsednika senata so določili Aleksandra Vojinovića – Vojina, ki je bil tudizasliševalec in po Ribičičevi verziji likvidator štirih novincev, druge pa naj bi bil pobil tožilec Enooki Luka. Znani partizanski tovariški prenos odgovornosti na padle soborce.

Vpletenost VOS, vsaj pri tem poboju, je treba zavriniti iz dveh ključnih razlogov. Zaradi netenja nestrpnosti ministra za obrambo Karla Erjavca, ki je ob nepoznavanju medvojnih dogodkov tako na Pohorju kot v Dražgošah svoj govor v slednjih – vsaj zanj – »duhovito« sklenil z besedami (po spominu): kako se je že reklo: Smrt fašizmu – njegov narod pa se mu je medlo odzval: svoboda narodu. Vlada bi morala nesvobodnemu ministru prisluhniti in mu podeliti želeno svobodo.

Drugi razlog pa je pristajanje države na pobijanje nič krivih upornikov proti okupatorju. Verjetno pohorski proces (poboj) ni edini primer (po podatkih skupine MOČ PREŽIVETJA je bilo v zunajsodnih postopkih s strani partizanskih sadistov pobitih najmanj 4.098 civilistov), v katerem država ne more popraviti krivic svojcem pobitih.

Niti sedaj, ko je tudi ustavno sodišče kot nesporno ugotovilo, da je tudi partizansko nasilje vojno nasilje, in državnemu zboru naložilo, da v enem letu odpravi

RADIO
96,4 MHz *Ta pravi!*
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

to neskladje z ustavo v zakonu o žrtvah vojnega nasilja.

Krivec za nemoč države naj bi bila določba zakona o kazenskem postopku, ki tožilstvu ne omogoča vložiti zahteve za varstvo zakonitosti le zato, ker naj ne bi bil izveden sodni postopek in ne izdana sodba.

Kot da državi ne bi bilo znano, da izvedba sodnega postopka v izrednih razmerah ni bila obvezna in da je naglo sodišče – komandant (v istem rangi je bil tudi politikomisar) izvedel sodni postopek, izrekel smrtno kazen, jo dal izvršiti, na izdelavo sodbe pa se je poživžgal.

Država pa kljub povedanemu svojcem pobitih omejuje popravilo med vojno storjenih krivic izključno zato, ker je bila izrečena le ustna sodba zaradi izrednih razmer ali iz sebičnih razlogov, kot v pohorskem poboju, ko so se po ugotovljeni usodni zmoti pobijalci z Ribičičem na čelu potuhnil in nadrejenim niso niti poročali o sodnem postopku oziroma poboju. So pa to storiti osebno poštenji borci.

Vasja Majhen, Ljubljana

dovoljenimi sredstvi in ne s številčnostjo svojih pripadnikov, da bi vaščane branila pred podivjanostjo okupacijske vojske, pa so taki pomisleki toliko tehtni, da bi jih ob razmišljanju, ki ga ne bi omejevali v propagandne kalupe, ne mogli in ne smeli prezreti.

Naj tu v zvezi s slovesnostmi v Dražgošah nakažem spodleteli poskus enakih razsežnosti v Žvirčah na Dolenjskem. Prebivalci teh krajev niso zavračali odpora, zavračali pa so dvojni učinek takega početja, ki se je že na samem začetku izkazalo z zastrašujočim zločinstvom. Zgodilo se je leta 1942, pred roško ofenzivo. Maloštevilni pripadniki vojske OF so ukazali prebivalcem vasi Žvirče, naj se v določenem roku izselijo iz vasi, češ da bo okupatorska vojska ubila vsakogar, ki ga bo našla doma. Prisilna izselitev tolikšnega števila ljudi skupaj z vsemi živalmi v bližnje gozdove niti za mimoidočo vojsko ne bi mogla biti neopazna. Okupatorjeva vojska bi imela bežeče in skrivajoče se vaščane za upornike, odpor v tako izpraznjeni vasi, tudi če bi bil še tako neznaten, pa bi imel za lahko dosegljive vaščane nedojemljive posledice. K sreči je okupatorjeva vojska na poti proti Rogu ubrala drugo pot. Podlost, ki jo je hotela izvesti partizanska vojska, je bila že tedaj prepoznavna: nad vaščani, naklonjenimi OF, naj se zneše okupator, slavo bo požela pa OF. Naj poudarim, da se je vse dogajalo v času, ko še ni bilo zaznani niti najmanjšega odpora proti hudodelskemu ravnanju partizanske vojske do posameznikov in družin, ki so takšno dvojnost odpora imeli za nesprejemljivo. Glede nadaljnje neprizanesljivosti vojske OF do vasi skorajda nima

pomena razpravljati, ker bi bil to ob sedanji propagandi in spricho stanja duha, ki prevladuje v slovenski javnosti, le glas vpijočega v puščavi. Na kratko le to: past, ki jo je KPS nastavila okupatorju, je po treh letih uporabila tudi sama. V primerjavi z Dražgošami je bilo žrtv več, le da niso bile pobite hkrati s požigom vasi in izgonom njenih prebivalcev, temveč slabe tri mesece kasneje.

Predvojnih in medvojnih razmer v Dražgošah sicer ne poznam, iz navedenih izkušenj pa bi sodil, da so nekaj take strategije uporabili tudi tam.

Franz Blatnik, Ljubljana

Kje je obraz predsednika Drnovška

Rojen sem bil v Kraljevini Jugoslaviji, spoznal sem nemški rajh in njegov režim, povojni komunizem in njegove voditelje, v nadaljevanju vladi Drnovška in Bajuka. Vse sem nekako preživel ter doživljal temne in svetle trenutke, dobro in slabo. Za danes lahko rečem, da je zelo dobro, saj vlada niza uspeh za uspehom in srečen sem. Sram pa me je kot zavednega Slovenca, da imamo tako ciničnega predsednika republike. Nad njim nisem bil nikoli navdušen in še danes imam v želodcu Pucka, ki mu je dal glas, s pomočjo katerega je bil ustoličen za predsednika vladavine LDS. Preprosto ne morem razumeti, da se Drnovšek norčuje iz vlade g. Janše; ali ne more preboleti, da je njegova stranka doživela poraz na volitvah? Vem pa, da bi bili rdeči najraje dosmrtni voditelji. Kje se je skrivaj drl Drnovšek, da ni takrat, ko je imel vesla v svojih rokah, poskrbel za izbrisane in Rome, prav tako tudi njegovi po-

88.3 & 105.1 MHz
ALPSKI-VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
† 05 38 11 674

Legenda o Dražgošah

Doživeli smo še »desant« pohabljenega slovenskega razmišljanja o legendarnih Dražgošah. Pred nekaj leti je bilo sicer še zaznati nekaj pomislekov o strateški odločitvi takratnega početja. Ob današnjem slavljenju takega nestriganja ni več zaznati. Uveljavitev tega dogodka za NOB vse bolj prevladuje nad vsemi pomisleki. Ob znanem znašanju zavojevalca nad civilnim prebivalstvom in ob realnem stanju partizanske vojske, ki pač ni razpolagala z

slanci? Sram me je, ko ga vidim v Ambrusu in med Romi v Murski Soboti, ne udeleži pa se srečanja z diplomati in izjavlja, da to ni pomembno. Pomemben je Darfur in človek vandrovec, ne pa humanist Križnar, ki so ga Sudanci zaprli, vendar prehitro izpustili. Skrbijo ga Romi, ki naj nam bi bili enakovredni, nam, ki smo gradili povojno Jugoslavijo in prispevali svoj delež k osamosvojitvi Slovenije, ki postaja čedalje bolj prepoznavna v svetu. Za vse ustvarjeno smo plačali davek in skrbno delali do upokojitve. Kaj pa vandroveci in Romi? Delikti in ovadbe – primer Strojanih. Zelo pametno bi bilo, da jih predsednik Drnovšek vzame s seboj na Zaplano in jim peče kruh. Pa še nekaj izbrisanih naj vzame v svoje okolje.

Za državni praznik pred božičem iz protesta nisem obesil državne zastave in je tudi v prihodnje ne bom, dokler bo državo vodil Drnovšek. Čuden so njegovi govori, čuden je njegov cinični nasmehek. Sprašujem se, kako vlada to prenaša, čeprav on govori, da so ga izvolili ljudje – jaz prav gotovo ne!

Ado Štiolar, Maribor

Prvi znanilci sprememb na Kočevskem

V sredo, 24. januarja, so se v vili Veronika (prenovljeni Sajevčevi hiši) srečali predstavniki kočevskih strank, ki so pred 17 leti ustanovili kočevski Demos. Po-

leg predstavnikov takratne Slovenske demokratske zveze (Franc Bartolme, Ive Stanič), Slovenskih krščanskih demokratov (Alojz Košir, Bogomir Štefanič) in Slovenske kmečke zveze (Jože Hobič, Stane Mlakar) so se srečanja udeležili še takratni predsednik občinske skupščine Mihael Petrovič, sedanji predsednik SDS Stane Gabrič, predsednik NSi Tone Prelesnik in podpredsednica SLS Mirjana Furlan.

V prijetnem ozračju so se "demosovci" spominjali prvih korakov pri oblikovanju koalicije Demos, ki je takrat pomenila korenit in edinstven družbeni preobrat. Glede na politično tradicijo Kočevskega, ki je bilo znano kot trdna komunistična enklava, je bilo uveljavljanje demokracije oziroma prvega večstrankarskega političnega sistema dokaj drzno početje. Pa vendar so prvi znanilci demokracije na Kočevskem svojo nalogo opravili odločno, dosledno in korektno. S parolo "Sprememimo sistem – volimo Demos" so priredili vrsto okroglih miz po krajevnih skupnostih, organizirali srečanja in predavanja in tvorno pomagali pri osamosvojitvenih aktivnostih. V letu ustanovitve Demosa je bila na Kočevskem ustanovljena tudi brigada Moris, ki je takrat pomenila pomemben del obrambe Slovenije. Kljub "trdemu terenu" je komaj ustanovljena koalicija Demos odigrala odločilno vlogo. Takrat je bil to pomemben premik v demokratizaciji Kočevske.

Po razpadu Demosa na državni ravni pa so vrenja "politične pomladi" in z njimi velika pričakovanja odprtih in v lepšo prihodnost zazrtih posameznikov zbledela in podlegla tranzicijski levici. Še posebej v Kočevju so se znova aktivirale stare sile, natančneje, branilci komunistične preteklosti z "velikim bratom" na čelu.

Vseh teh aktivnosti v času, ko je že »dišalo« po Evropi, so se ustanovitveni člani koalicije Demos v vili Veronika spominjali s ponosom in z nostalgичnim priokusom. Dogovorili so se, da bodo obletnico ustanovitve kočevskega Demosa praznovali vsako leto.

Ive A. Stanič, Kočevska Reka

Tragikomedije!

Marija Vodišek

Kako lahko označimo kongres LDS, ki je potekal v soboto, 27. januarja 2007? Kot tragikomedijo ali samo burlesko? Potrjen je bil, sicer z bolj omahljivo večino, dosedanji predsednik Jelko Kacin. Napovedovali so poglobljeno, pošteno, odkrito razpravo, do katere pa ni prišlo. Nekateri vnaprej napovedani odstopi, na primer hote teatralni poslanca LDS Milana M. Cvikla. Izstop iz stranke je v svojem vedno bombastično zajedljivem nastopaštvu podkrepil predvsem s svojo kronično bolečino in ta je Janez Janša. Bil je tudi preroški, za dve leti naprej je napovedal, da Janez Janša leta 2008 ne bo znova izvoljen, seveda pa tudi LDS taka, kot je brez njega, ne. Abotna oholost! Odšli so še nekateri, veliko pa jih je zapustilo stranko že pred kongresom. Verjetno jim niti novo geslo »Za svobodo posameznika, za blaginjo vseh« ne bo kaj prida pomagalo. V celoti gledano je bil kongres LDS namenjen predvsem aktualni vladni koaliciji, ki jo je treba rušiti in diskreditirati na vseh področjih. Še enkrat so, in to pred vso Slovenijo, potrdili, da je njihov edini cilj prevzem oblasti. Sredstva niso važna. Kot že do sedaj bomo pričeli nenačelnemu napadanju, lažem, najrazličnejšim podtikanjem z edinim namenom, da onemogočajo normalno delo sedanje vlade. Blaginja Slovenije jim razen v slovesnih izjavah ni prav nič mar. Ne prenesejo že večkrat dokazanega dejstva, da slovenskega premierja Janeza Janšo evropski državni voditelji sprejemajo kot prijatelja. Druga ali celo prva burleska pa je odhajajoči ombudsman Matjaž Hanžek. Menim, da so mu Strojani še zadnja bilka, da se izkaže kot nepravilni varuh človekovih pravic. Niti enkrat ni vprašal za napadenega Ambrušana, nikoli ga niso zanimali številni prestopki, kaj šele kriminalna dejanja klana Strojanih. V njihovo obrambo je policijo prijavil tožilstvu. V Dnevniku TVS 1 26. januarja, ki ga je vodila Manica J. Ambrožič, je generalna državna tožilka Barbara Brezigar odgovarjala na prav nič prijazna in nestrokovna vprašanja voditeljice. Poslušalec je dobil vtis, da je Brezigarjeva na zatožni klopi TV Slovenija. Generalna državna tožilka je potrdila, da policija ni prekoračila svojih pooblastil. Res je, kar meni Barbara Brezigar v svojem intervjuju v Oni, da se časi spreminjajo, glave pa ne tako hitro. Nekatere sploh nikoli. Je pa ja bolj preprosto in ugodno ujškati svoje zasidrane pojme. Temu smo bili priče na prvi letošnji seji DZ 29. januarja. Bolj kot vprašanja premierju Janezu Janši je bilo to zaslisevanje in kar obtoževanje. Miran Potrč v slogu starega, utrjenega »enournika« kot običajno s kupom domnev in podmen. Nekdo pač, ki se mu v glavi nič ne spreminja. Potem pa izstopljeni eldeesovec, a še vedno v klubu poslancev LDS, Milan M. Cvikl. Domnevam, da papirjev, s katerimi maha pri svojih »cirkuskih« nastopih, sploh ne menja. Vedno ima ene in iste, ne zaveda pa se, da je pri tem videti kot pajac oz. porogljivec. Meni se zdi kot napihnjeni provokator, ki se bo prej ali slej razpočil, kar bo samo v korist Slovenije. Domžalsko eldeesovko Cveto, ki ministra A. Bručana enači z buldožerjem, pa lahko upravičeno primerjamo s cestnim valjarjem.

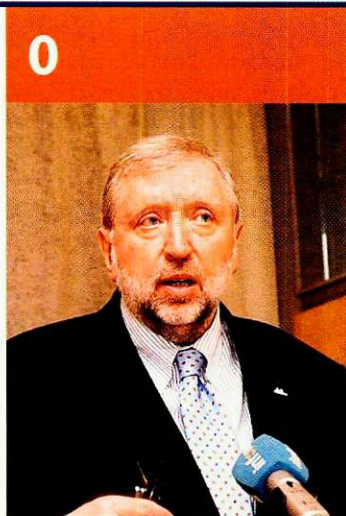

FM 102.1
99.5
Radio
VIVA
M. Sobota tel: 02/537-1949
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
http://www.radio-viva.com
e-mail: viva@radio-viva.com

Politični semafor

Brez samokritike Sedaj že nekdanja izolska županja Breda Pečan se očitno še vedno ne more sprijazniti s porazom na županskih volitvah v Izoli. Tako je na poslanskem večeru v Izoli, kjer so bili gostje predavatelji s FDV dr. Igor Lukšič, dr. Vlado Miheľjak in dr. Matej Makarovič, opozorila na zelo grobo predvolilno kampanjo, katere žrtev naj bi bila sama. O nepravilnostih, ki so se dogajale na volitvah, pa niti besede. Že ve, zakaj ne.

Neprevidne izjave Slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel je nedavno s svojimi izjavami dvignil precej prahu na haškem sodišču. Rupel je namreč zavzel stališče, da bi se morala pogajanja s Srbijo o vključevanju v Evropsko unijo nadaljevati, čeprav najbolj iskani vojni zločinec Ratko Mladić še ni bil aretiran. Nerodno formulirane izjave so tako prisilile ministra Rupla, da je moral dodatno pojasnjevati svoja stališča.

Gaspari ni nenadomestljiv Direktor Urada za makroekonomske analize in razvoj Janez Šušteršič je v zvezi s polemiko o (ne)podpori dosedanemu guvernerju Mitji Gaspariju poudaril, da njegova neizvolitev za guvernerja ne bi bila katastrofa. S tem je kot strokovnjak ovrغل tezo o Gasparijevi nenadomestljivosti, kar so nekateri zlorabljali za napade na sedanjo vlado, češ da ji gre Mitja Gaspari na živce le zaradi politične neprimernosti.

V Jelinčičevem slogu

Poslanec LDS in podpredsednik državnega zbora Marko Pavliha se v zadnjem času, ko se je LDS ukvarjala predvsem sama s seboj in svojimi težavami, ni pretirano izpostavljaj. Precej pozornosti pa je vzbudil takoj po kongresu LDS, ko je prišlo do neprijetnega zapleta s Hrvaško glede vprašanja določitve meje na morju. Pavliha je namreč na predsednika državnega zbora Franceta Cukjati in vlado naslovil pobudo, v kateri zaradi »iz dneva v dan bolj arogantne in zlovesče politike Hrvaške do Slovenije predlaga spremembo taktike v odnosih s Hrvaško«, kar med drugim vključuje odpoklic slovenskega veleposlanika v Zagrebu na posvet v Slovenijo ter priporočilo vlade prebivalstvu, naj počitnic ne preživi na Hrvaškem.

Težko je sicer reči, kaj je vplivalo na Pavlihov ostri nastop, vsekakor pa si je s svojim populistično obarvanim predlogom nakopal

kritike svojega strankarskega kolega Jožefa Školča. Pavliha, ki je bil v Ropovi vladi krajši čas minister za promet, je v Kanadi doktoriral iz pomorskega prava, svoj dom pa si je ustvaril v Sv. Petru nad Piranom. Čeprav je imela LDS v času svojega vladanja navado popuščati Hrvatom, pa Pavliha ni edini v tej stranki, ki je ostreje nastopil proti njim; septembra 2004, tako rekoč tik pred parlamentarnimi volitvami, je zaradi aretacije Janeza Podobnika podobno reagiral tedanji predsednik vlade Anton Rop. Na Pavlihov predlog se je pričakovano negativno odzval Aurelio Juri, češ da Pavliha še zaostruje spor, pohvalil pa ga je prvak nacionalistov Zmago Jelinčič Plemeniti in izrazil veselje, da se je Pavliha pridružil idejam, ki jih zagovarja SNS. Kako sta se na Pavlihovo pobudo odzvala predsednik DZ France Cukjati in vlada, pa ni znano. G. B.

NAROČILNICA

NAROČILO (označite z x):

- ☐ Tone Kuntner: **Mati Slovenija**
- ☐ Dušan S. Lajovic: **Med svobodo in rdečo zvezdo**
- ☐ Milan Zver: **100 let socialdemokracije**
- ☐ Albert Svetina: **Od osvobodilnega boja do banditizma**
- ☐ Janez Janša: **Okopi**
- ☐ Janez Janša: **Premiki**
- ☐ Jaklič in Toplak: **Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili**
- ☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): **Državna ureditev Republike Slovenije**
- ☐ Viktor Miklavčič: **Pričevanja**
- ☐ Jan F. Triska: **Pozabljena fronta prve svetovne vojne**
- ☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: **Ušli so smrti**
- ☐ Vasja Klavara: **Predel 1809**
- ☐ Tomaž Butkovič: **Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske**
- ☐ Jože Dežman: **Moč preživetja**
- ☐ Jože Hubad: **Dolga slovenska pot v svobodno Evropo**
- ☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: **Slovenija brez meja**
- ☐ Jože Dežman, Marjan Linas: **Med kljukastim križem in rdečo zvezdo**
- ☐ Jože Dežman: **S pravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe**
- ☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: **Nacistična Avstrija na zatožni klopi**
- ☐ Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.**
- ☐ Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.**
- ☐ Tamara Griesser-Pečar: **Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora**
- ☐ Eiletz: **Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918**
- ☐ Andrej Rahten: **Pozabljeni slovenski premier**
- ☐ Dieter Blumenwitz: **Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)**
- ☐ Vasja Klavara: **Koraki skozi meglo**
- ☐ Milan Zver: **Demokracija v klasični slovenski politični misli**
- ☐ Tita Kovač Artemis: **Baron Janez Vajkard Valvasor**
- ☐ Ive A. Stanič: **V objemu osvoboditeljev**
- ☐ Jože Zemljich: **Življenje je večna borba**
- ☐ **NOVO** Silvin Eiletz: **Skrivnost komiterne**

9,18 EUR / 2.200,00 SIT
25,87 EUR / 6.200,00 SIT
9,18 EUR / 2.200,00 SIT
27,95 EUR / 6.700,00 SIT
9,18 EUR / 2.200,00 SIT
9,18 EUR / 2.200,00 SIT
20,82 EUR / 4.990,00 SIT
35,46 EUR / 8.500,00 SIT
20,44 EUR / 4.900,00 SIT
22,95 EUR / 5.500,00 SIT
16,29 EUR / 3.906,00 SIT
28,07 EUR / 6.727,00 SIT
22,95 EUR / 5.500,00 SIT
27,16 EUR / 6.510,00 SIT
4,13 EUR / 990,00 SIT
45,27 EUR / 10.850,00 SIT
20,82 EUR / 4.991,00 SIT
27,16 EUR / 6.510,00 SIT
22,11 EUR / 5.300,00 SIT
4,52 EUR / 1.085,00 SIT
4,52 EUR / 1.085,00 SIT
18,56 EUR / 4.449,00 SIT
27,94 EUR / 6.696,00 SIT
17,65 EUR / 4.232,00 SIT
16,02 EUR / 3.840,00 SIT
26,95 EUR / 6.460,00 SIT
18,36 EUR / 4.400,00 SIT
12,51 EUR / 3.000,00 SIT
10,43 EUR / 2.500,00 SIT
8,34 EUR / 2.000,00 SIT
23,96 EUR / 5.741,77 SIT

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

Obvestilo potrošnikom:
Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarskih cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Ob naročilu

2 (dveh) knjig:
darilo lonček "Demokracija"

3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija"

4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija" + knjiga (po našem izboru)

☐ Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- ☐ mesečno* ☐ 4 x letno (9% popust) ☐ 2 x letno (10% popust) ☐ 1 x letno (20% popust)

* Če želite uveljaviti 8% mesečni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- ☐ upokojenec, ☐ invalid, ☐ brezposeln, ☐ študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: ☐ NE ☐ DA ID za DDV: _____

NAGRADNA IGRA

Z Demokracijo do novega telefona

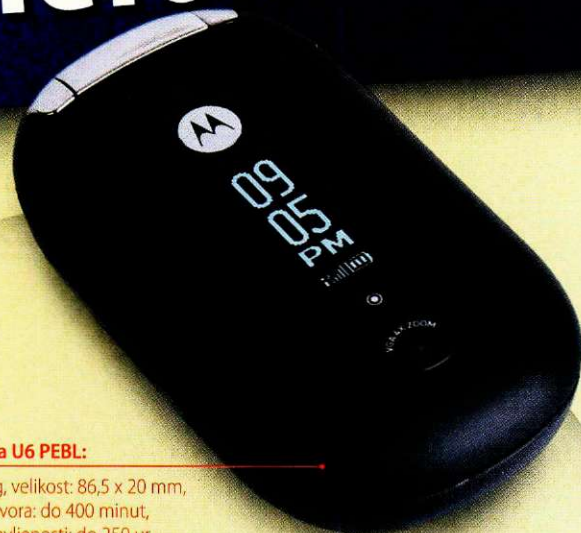
Tednik Demokracija svojim novim
naročnikom¹ vsak mesec podarja
5 aparatov GSM Motorola U6 PEBL.

Vsi dosedANJI naročniki² tednika
Demokracija pa sodelujete v žrebanju za
5 dodatnih aparatov GSM. Nagradna igra
traja do 31. marca 2007.

Rezultati žrebanja bodo objavljeni na spletni strani
www.demokracija.si (na spletni strani so objavljena
tudi pravila nagradne igre).

1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006.

2. Naročniki do 1. 9. 2006.

Motorola U6 PEBL:

teža: 110g, velikost: 86,5 x 20 mm,
čas pogovora: do 400 minut,
čas pripravljenosti: do 250 ur,
5MB vgrajenega spomina,
koledar, GPRS, WAP

MMS¹

MP3

VGA

tednik
DEMOKRACIJA

☐ **Naročam tednik Demokracija**

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

☐ mesečno* ☐ 4 x letno ☐ 2 x letno ☐ 1 x letno
(9 % popusta) (10 % popusta) (20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec:

☐ NE

☐ DA

ID za DDV _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite
na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

Podpisani/a se zavežujem, da bom
naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj
eno leto od datuma naročila.

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša
2,30 € (551 SIT). Obvestilo potrošnikom: Informativne
cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po
centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.
Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana